פרק ט א השחין והמכוה מטמאין בשבוע אחד. אם טולד במקומן בהרת. מסגירן שבוע א׳ ולסוף שבוע אם יש בו שער לבן או פסיון מחליטו ואם לאו פוטרו אבל במחיה אין מטמאין דמחיה בשר חי בעינן ואין זה בשר חי. כיון דמקומו שחין ומכוה: בגפת פסולת של זיתים והוא חם מהמת עלמו. וכן חמי טבריא מחמת מקורן הן חמין ולא מחמת האור: כל שאינו מחמת האש זהו שחין. לאתויי אבר מעקרו: רמץ. אפר כירה וחם מחמת האור: כל שהוא מחמת האש. לאתויי חמי האור: **ב** אין מצטרפין. חלי גרים שחין וחלי גרים מכוה אין מלטרפין לגרים: ואין פושין מזה לזה. דאם שחין ומכוה זה אגל זה. ובא׳ ע״י ההכאה רש״י שם. וז״ל הרמב״ם ברפ״ה מהטו״ל. מי שהיתה לו מכה בעור בשרו ונפשטה העור מחמת המכה אם היתה המכה מחמת האש וכו׳ ואם היתה המכה שלא מחמת האש בין שלקה באבן או בעץ וכיוצא בהן בין שהיתה המכה מחמת חולי הגוף כגון גרב או חזזית שהפכיד העור או שחפת או קדחת [ודלקת] וכיוצא בהן שהשחיתו העור ה״ז נקרא שחין ע״כ. ועי׳ מ״ש בספ״ו בד״ה קדח וכו׳: כל שאינו מחמת האש. פי׳ הר״ב לאתויי אבר מעיקרו ממקום שעוקרים העופרת והוא חם רש״י שם: בגחלת. פחם שלא כבה. רש״י שם: רמץ. פי׳ הר״ב אפר כירה כו׳. וסך שמו בלשון ערבי. רש״י שם: **ב** השחין והמכוה אין מלטרפין זה עם זה. שיין שחלקן

פרק ט א השחין והמכוה מטמאין בשבוע אחד. אם טולד במקומן בהרת מסגירן ודוקא בשחין ומכוה שאין מורדין שעשו כקליפת השום דנעי הסגר כשולדם במקומה בהרת אבל אם היו מורדין אין ממתין בנגעים כדתנן לעיל פ״פ ו׳ הר״ש ז״ל. ואינו יודע מה משמיעו דהא בסמוך תנן לה בהדיא אלא שלשם פירש כל המוכן: איזהו השחין לקה וכו׳. בת״כ פ׳ ו׳ דפרשת נגעים וכתב שם ספר קרבן אהרן ואפי׳ ר׳ יוסי דחשיב בפ׳ כירה להמי עברא תולדת האור משום דחלבי אפתחא דניהם שמא יודה כאן לדידן

מלאכת שלמה

פרק ט א השחין והמכוה משמאים בשבוע אחד. אם טולד במקומם בהרת מסגירן ודוקא בשחין ומכוה שאין מורדין שעשו כקליפת השום דנעי הסגר כשולדם במקומה בהרת אבל אם היו מורדין אין ממתין בנגעים כדתנן לעיל פ״פ ו׳ הר״ש ז״ל.

יכין — תפארת ישראל — יכין

פ״ט א) כשנכוה העור ועלה במקומו בועה נקרא שחין: ב) כשנכוה העור ע״י אש או ע״י נוף קשה או לח שנתחמם מאש. ועלה במקומו בועה. נקרא מכוה. וכלקמן במשנה. ושחין ומכוה. כל עוד שהן מכה ערייה. אמ״ש בנגעים כלל. וכשנעבו נלקח. ר״ל בערפלו רפוי נמור. אף שאין מקומן חלק כשאר העור. דין הנגע שם כנגע שבשאר עור הבשר. ומעמא נם במחיה. אבל מדכתיב שחין וערפל היינו שהוא שחין וערפל קלת. וכמו כן כתוב מחית המכוה. היינו שחיתה המכוה קלת. ור״ל שקרם על שניהן קרום כקליפת השום. וגראה על הקרום הזה מ׳ מד׳ מראות דרים מכילהן. דהיינו שנו. סיד. לבן. קרום בילה [ועי׳ במראה כהן סי׳ ג וסי׳ ו] ובכה״ג מיירי הכא: ג) ר״ל כשיש בשחין או מכוה הר״ל בהרת כגרים. מתעמא לכה״פ שבוע מ׳ שמסגירו. וכשלא יראה בו בסוף שבוע של הסגר סיע״ו נפטר: ד) דכשיראה בו פסיון בסוף ההסגר או אפילו אחר שנפטר או שער לבן אפילו בתחלה יוחלט: ה) מלת לקה בכ״מ. היינו דוקא לשון הכאה ממש. אלא לשון קלקול והפסד. וגם לשון פועל פועל אלא לשון פעול. כמו כמה לקו באלבע. וה״ע ר״ל שנלקה ונפסד עורו ע״י עץ וכו׳ שהוכה בו או שנתחמם אלי׳ וכדומה ומה דקאמר לקה בגפת. ר״ל משום דגפת שהוא פסולת הזיתים אחר שנכבשם שמן בשמונה זמן רב לבור מתחמם ומתבער מאלי׳ וענב בו אדם ונכוה בשרו עי״ז ונתקלקל עורו. ורבותא קמ״ל דאע״ג שנכוה. אף״ה מדאין חמימות הגפת מכח אש רק מעצבו. לא מחשב מכוה. רק שחין מקרי: ו) לאתויי עופרת במקום מחפורת שלו שכשמתגלה לאויר. מיד הוא מתחמם מעצמו. וכ״ש בעלה שחין בעור האדם מעצמו ע״י חמימות אדם שבתוך גוף האדם. אלא דזהו שחין ממש והתגא נקט הכי לרבותא. וכ״ב במכוה לא נקט התגא נכוה באש. דזה מכוה ממש היא ואין צריך לאשמעינן: ז) אפר חם. וג״ל דגחלת דומיא דרמץ קתני. דשניהן מיירי אע״ג שאין בהם עוד חום כלון אש. רק שהן מוקדין עדיין מהאש שהי׳ בהם: ח) לאתויי כל דבר גוש או לח שנתחמם באש: ט) אם סמוכין יחד חלי גרים מכל מ׳ אמ״ל להסגיר: י) כשסמוכים יחד גרים מכל מ׳. ופשה

משנה אחרונה

פרק ט א השחין והמכוה מטמאין בשבוע אחד. כל הך בנגע תניין לה לעיל פ״ג מ״ד והדר תני לה הכא לפרושי איזהו שחין ולמיתני דיסיהו. ומ״ש תו״ש כאן בשם אתו׳ דחולין כבר כתבנם שם הר״ב לעיל ג״כ: איזהו שחין. משום דנקרא כתיב שחין קדם ומכוה מפרש מכות אש. וסד״א דשחין דוקא שנתחמם הבשר מעצמו כמו שחפת וקדחת אבל כשבא המיתוס מחמת דבר אחר אין זה אלא כמו מכוה שבא מחמת אש. וקמ״ל דמחמת דבר אחר נמי הוי שחין אם אינו מחמת האש אלא הוי מכוה. וס״ק איש שחין שדינו כמו אדם שחין דהיינו שחפת וקדחת. וכן איזהו מכוה שדינו כמו מכות אש ממש זה הכה מנחלת ומרתן דתולדות אש הוי כאש. ועי׳ בחו״ש לעיל ספ״ו: כל שאינו מחמת האש. פי׳ הר״ב לאתויי אבר מעיקרו וכ״ה בנמ׳ חולין. הך לאתויי אינו כמו לאתויי דשחפת במכוה דהתם צריך לאתויי חמי האור דבד״א דדוקא מכות אש ממש ונחלת ורמץ אמי דמי לאש אבל חמי האור לא מיקרי אש קמ״ל דתולדות אש הוי כאש. אבל הכא אבר מעיקרו לא גרם מחמי עברא. אלא הא דאמר לאתויי כלומר לפרושי כיון דבבר חי עץ ואבן ונפש וחמי עבריא מאי איכא תו שאינו מחמת אש ומפרש דהיינו אבר מעיקרו ואבנים דאוכמיה דהנא לאמיתי כולהו בחוי חמי לה. ודע דנכמה דוכתי מדקדק בנמ׳ כל לאתויי מאי. ובכמה דוכתי אינו מדקדק. הענין

הוא דהיכא דאיכא כמה מינים ואם אדם אחד כמו כל הזבחים שנזבחו אלא לשמן. כל הפסולין שנשחטו. כיון דאיכא הרבה פסולין והרבה זבחים לא שייך לדקדק לאתויי מאי דודאי צריך לאתויי מאי שהרי צריך לבטל את כולם לדין זה ובכה״ג אפי׳ אי הה דתנן בתמ׳ כלים פע״ו מ״ד זה הכלל העשוי לשייב בשעת מלאכה עמא. ועוד אם זה הכלל העשוי לקבלה עמא. כיון דאיכא עוכא העשוין לשייב והעשוין לקבלה צריך לבטל כולם. אבל היכא דאיכא כמה מינים לבטל איכא למידק לאתויי מאי כי הא דפ״ד דמנלה מ״ב זה הכלל כל שיש בו מוסף ואינו י״ע כו׳ אתם דאיכא מידי אחריתא אלא חולו של מועד לא שייך זה הכלל ומשני לה דלסימנא אתי לה כל דעפי מלאכה וכו׳ ובפ״ז דתרומות זה הכלל כל המשלם קבן ומומם כו׳ אתם איכא אלא הך לא שייך בה זה הכלל וכן בפ״ב דמעשר שני זה הכלל המתלקטים למעשר כו׳ לא שייך זה הכלל דאיכא דכותי׳. ובבר עמד בהן תו״ש שם ושם כתבנו דאיכא דכותי׳. ובבכא ר״פ הבונה זה הכלל כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת מייב ואמר אתם בנמ׳ לאתויי דחק קפיזא בקנא ולאתויה אינו מיובב דאיכא מלאכות עובא ושלא את כולם לא שייך לדקדק לאתויי מאי. ובגמה דבכל המלאכות כמו אובא ומורם וקולר וכו׳ אין לך בהם מה שאינו מתקיים ולהכי פריך לאתויי מאי כלומר כיון שכולן מתקיימות

המלי

ציונים

א השחין. חולין דף ת מיי׳ פ״ה מהל׳ טו״מ ה״ד: איזה. חולין שם מיי׳ שם ה״ל: איזו היא מכוה. בפסחים פ׳ כולל נולין בריימתא קדושה נענין מאכלי חולין שם ובפ״ב שם פ״ז מיי׳ שם: ב השחין. מיי׳ שם פ״ט:

חלופי גרסאות

א מטמאין גד״ג וד״ו מטמאין וכ״ה נמצב״ג. אחת בשני גד״ג אחד ובשני וכ״ה גד״מ. בעץ או באבן או בגפת כד״ג בעץ באבן בגפת. טבריא גד״ג וד״ו טבריה וכ״ה נמצב״ג. ב ואין פושין מזה לזה נכי״מ ג״ג.

תוספות חדשים

פ״ט משנה א [בהר״ב ד״ה] השחין כו׳ ואין זה בשר חי כו׳. דאין בשר חי עד שיעשה מקומו אלקת קרום מוק. (הר״ש): בתי״ט ד״ה כל כו׳ מעיקרו. והרמב״ם פ״ה מהט״ל לא הזכיר אלא דינא דאבר מעיקרו. וכבר תמה עליו הכ״מ שם:

תוספות אנשי שם

פ״ט א הוי״ם ד״ה השחין כו׳ והלשון קשה כו׳. עיין פ״ג מ״ד ומ״ש. ומ״ש וי״ל דה״ל קאמר כו׳ והשתא ניחא דתני בשבוע אחד בבני סימנים והיא גירסא נכונה ולא כדלעיל בפ״ג דגרס ובשני סימנים. (ב״ד): בתשובה בכתי עברית. יפלא למה לא כתב המי עבריא. ואולי דוקא אם נכוה במי עבריא שכבר חיים במקומם אבל אם נכוה במקומם הוה מחמת אש שמהדרי אפתחא דניהם. אבל בתוס׳ חולין דף מ׳ אמרו דהוי אור ביני סימים ולא ע״י אדם ובתו״ש פ״ו מ״מ מביא פ״ב תמי עבריא והרמב״ם פ״ה כתב במי עבריא. (ק״ם): תי״ם ד״ה בל כו׳ אבר מעיקרו כו׳. וז״ל הש״ו בפסחים דף ע״ה אבר מעיקרו שבמוליאין לוחו מן הקרקע רוחת הוא בלא הולדות האש ע״כ (ב״ד). בתו״ח ד״ה תי״ם ד״ה כל כו׳ והרמב״ם כו׳. ול״ג דבלנו בלומרו בסוף דבריו לקה במי עבריא או בגפת וכיוצא בהם ה״ג שחין דכוותם וכיו״ב הוא לאתויי אבר מעיקרו ולא ידעתי למה הכניס הרמב״ם דין דליבון שפוד ובכה כו׳ בין הדבקים והי״ל לכתוב דין זה דלקה במי עבריא או בגפת לעיל ואח״כ לכתוב דין לבון שפוד ולריך ישוב. (מ״ב):

ציונים

חזו . שם ה"ב : עשר . שם פ"ג : חזרו . שם הלכה ג : ג שאלו . בפ"ב פ' שני דפרשת נגעים היא שנויה :

חלופי גרסאות

ג צרבת שחין נ"ל צרבת השחין .

תוספות אנשי שם

ב בר"ב ד"ה ואין פושין כו' אין מחליטין כו' . כ"ה ל' הר"ש אבל הוא סיים גם בלשון הכני בלשון אין מחליטין ושם הדין אמת כהר"ש שאינו פוטרו לגמרי אלא משבירו כי פן תפסה הבהרת לתוך עור הבשר מצד אחר . אמנם בלשון הרלשון שהבהרת עקרה בשחין אמת אינו פוטרו לגמרי והא השחין מעכבת בשבוע א' לא יותר. ולפ"ן הרא"ש יותר מדויק בב' בשני הלשונות לא שמיה פשיון ור"ל דיינינן לכל חד בריה דבעקרו שחין פוטרו בשבוע א' ובעקרו בעור הבשר בשבוע א' שוגרו . אמנם לשון הרמב"ם בתחלה בסף נבחר בלשון הרלשון אמר עיהול ובלשון הכני אמר אינו פשיון כלומר אם הוא בשבוע ראשון שוגרו ואם הוא בשבוע ב' פוטרו אבל הרע"ב ז"ל לא אמר לא המלות ולא הטעם ונקט לשון הר"ש והרא"ש והפסק . (מ"ב בת"י) : ג בהרת כסלא . הר"מ בפ"ה מהט"ר הטמיט הלוקה זו ולא כתב כ"ל תלוקה דסיפא היכא שהיה מקומה גרים כו' אמת יולד לו שחין אחר כו' ובראה הטעם בזה משום דטעם זה שיך ג"כ היכא שהיה בהרת בסלא ולא הוצרכו לטעם הראשון וגרים דנקט הרמב"ם הייה יותר מגרים ולא בא למעט כ"ל פחות מגרים . אבל קשה כיון דר"ל לא אמר דבר שלא אמר מרבותיו וכמ"ש הת"ע ע"ש מהר"ם א"ל אפי' לפי הרמב"ם ז"ל דמפרש דבשוע הוה לבם בכתי הלוקות שיסגיר אמנם עשם הסגר הוא שהיו שאלין ממנו ובתלוקה הראשונה שמע מרבותיו הטעם אמר לבם ובתלוקה השניה שלא שמע טעם בדבר אמר לא שמעתי א"כ איך שיבא ר"ל לריב"ב וא"ל מכם גדול אתם בקיימת דברי חכמים ר"ל שאתם טעם לשבח להסגר זו והלא אם אינה לעשם זה לאה הוצרכו חכמים הראשונים להם טעם שמא בכנים ובפסק וכי"ל לא אם טעם זה שמא יולד שחין אחר כו' שהוא טעם כולל לגרים ולוחר מגרים וכמו שעבה הרמב"ם כנ"ל . וצריך ישוב. (מ"ב) :

הכתוב בשתי פרשיות . ופי' משפטו כל אחת בה . ולא לירפס יחד . שהרי משפטן שוה . וה"ל לכתוב כי יהיה בו בעורו שחין או מכוה . אלא לכך חלקן לומר שאין מגיערפין זה עם זה . גמ' דתולין אם : **היו מורדין כו'** . מפורש בספ"ו : זו היא צרבת השחין האמורה בתורה . שזה שנאמר בתורה . ואם התחיה תעמוד הבהרת לא פשתה צרבת השחין היא ועיהרו הכהן. עגינו שאינו בהרת ונגע עמא כיון שלא פשה . אבל היא צרבת השחין כשהיה בבולו אל הכהן ואילו פשה או בא בשער לבן היה

ואין פושין לעור הבשר יא) . **ולא עור הבשר פושה לתוכן** יב) . **היו מורדין** יג) **טהורין** יד) . **עשו קרום בקליפת השום . זו היא צרבת השחין האמורה בתורה** טו) . **חזרו וחיו . אף על פי שמקומן צלקת** טו) . **נדונין כעור הבשר** יו) : **ג שאלו את ר אליעזר . מי שעלתה לתוך ידו בהרת כסלא. ומקומה צרבת שחין** יח) . **אמר להם יסגיר . אמרו לו למה . לגדל שער אין ראויה לגדל שער לבן אינה ראויה**

וכל' מהן בהרת כגרים והסגירה ונסוף שבוע פשתה לתחבו לא לעור הבשר . אין מחליטו . וכן אם הבהרת בעור הבשר ופשתה לשחין או למכוה לא חשיב פסיון : היו מורדין . שלא נתרפאו יפה ולא נקרם העור ועדיין מוליאין ליחה . אין מטמאין בנגעים דכתיב שחין וגרפת ובמכוה כתיב והיתה מחית המכוה : אע"פ שנעשה מקומו צלקת . שיכר שהיה אם שחין או מכוה ואין שוה לשאר עור בשר אעפ"כ נדון כעור הבשר מאחר שנעשה קרום חזק : ג אמרו לו למה . יסגיר . הא לי אפשר להולד לו סימן טומאה : לגדל שער אין ראויה . דלק

מלאכת שלמה

משום שחין ולא משום מכוה כיון דהאי אור בידי שמים הוא ע"כ : ב ואין פושין לעור הבשר וכו' . דכתיב ואם תחתיה במקום שתחתיה היא פושה אבל לא פושה לעור הבשר ולא עור הבשר פושה לתוכה ואינה פושה לעור המכוה ולא המכוה לתוכה . וברמב"ם פ"ה כתב וז"ל התחילו השחין והמכוה להיות ולהתרפאות ונעשית עליהם קליפה כקליפת השום זו היא צרבת השחין האמורה בתורה ומחית המכוה האמורה אם ומטמאות בשני סימנים בשער לבן או בפשיון ואין בהן הסגר אלא שבוע אחד כיצד בהרת שהיא בה שער לבן יסגיר שבוע אחד ואילו היה בה שער לבן יחליט אם יולד בה שער לבן או לא פשתה יחליט ואם לא יולד בה כלום יפטור פשתה לאחר הפטור או יולד בה שער לבן יחליט עכ"ל ז"ל : ג שאלו וכו' . אמרו לו למה . מלאתי ממוקד הלמ"ד בשו"א : ותקומה

יכין תפארת ישראל בועז

ופשה א' מהן לתוך חבירו לא מחשב פשיון לטמאו : יא) דכפשה א' מהן לעור הבשר שסמוך להן . לא מחשב פשיון . אלא צריך שיפשה כל א' על הצרבת שם תחתי' : יב) ר"ל אגב שבעור הבשר אין פושה לתוכן : יג) ר"ל ואם השחין או המכוה מוליאין ליחה [עי' פ"ו סי' ג"מ] : יד) ר"ל לא שם מז עליהן נגע בא' מד' מרחות . טהורה לגמרי : טו) דרק מז מעמא בא' הסימני' הבריים פרקן . דמה שאמרה תורה . ואם תחתיה העשוד הבהרת לא פשתה . לרבת השחין היא ועיהרו הכהן. ה"פ דמפני שלרבת השחין היא . לכן כשעמד בעינו שבוע א' יעהרו הכהן ולא יסגירו שוב הסגר ב' בבהרת שבעור הבשר : טז) נלחבע בל"א . והא עור עב שיכר שהי' שם מכה : יז) דכשיולד שם שם נגע שבעור הבשר (א) : יח) ר"ל שהבהרת שם שם ע"ג לרבת השחין הי' הלרבת והבהרת כל א' מהן גדול כסלא . מה דינה . וה"ה שהי' יכולין לשאל שאלה כזו במכוה רק נקטו שחין שמלוי טפי דאדם שומר א"ע בלא יכוה : דתוך

בועז

פ"ט (א) אמר קמיון חריך שקא . בר יומא נקי דקה . בזיעת אפי' אכלתי לחם משנה ג' החמורה . ערוכה בכל ומטורה . ורבותינו מותני לחמינו בכל עת בעיז וגבורה . הביאו פה הביאה לפיכו קמורה ומטורה . והן גושנו אבדנו כולנו בלעדם כמורה . דוהכי גמרא גמור זמורתא תהא אמורה . ומאן אמי דלא חש לקמחיה ותהי לא ברורה . והכי נכסיון שערא כהמור חמרתיס גמורה . דהרבה יש לדקדק במשנה זו בעין שמורה . (א) למה שאלו לר"א לא בהרת כסלא . והרי היה סני בשיאלו שאלתם בבהרת כגרים . ולא עוד . אלא שבבהרת כסלא יהיה לו נקל להשיב להם כאשר השיב באמת שמא תכנס ותפשה . והרי עדיפא מיכה הו"ל לשאול מיד על בהרת כגרים על לרבת כגרים . כמו ששאלו בסוף שלא אלא ר"א מעצה להם שמא תכנס ותפשה . (ב) מה זו שאלה למה יסגיר . רחמנא אמר הסגר . וכך גזרה התורה . דאף שא"א שיתהוה בה סימ"ו אם"ה עכ"פ ישמא ז"י בטומאת הסגר . (ג) מה זה שהשיב ר"א שמא תכנס ותפשה . ופי' הר"ב שמא ישלא הכהן בסוף שבועת ההסגר שכנסה עד כגרים . ויפטרו . ולאחר הפטור יחזור ויפשה הבהרת על הלרבת . ואתמהה . לאי משום הא . ולאי א"ל הסגר . דראוי לו להמתין להמתין מלהסגר . עד שיראה שכנסה נגעו עד כגרים . ואז יסגירו הכהן . שאם תחזור ותפשה יחליטו . (ד) גם התשובה בעצמה שהשיב ר"א תמוה מאד . דהרי לעיל [פ"ד סוף מ"ז] אמרי' בפירוש . כנסה ופשתה חכמים מטהרים . והרי הוכחנו שם בס"ד סי' נ"ח דמיירי התם בהיתה בתחלה יותר מכגרים . ונחמעטה בסוף ההסגר עד לכגרים . ופטרו . וחזרה ופשתה ליתר מכגרים . דלרבנן לא מחשב פסיון עד שיפשה טפי ממה שהיתה בתחלה . וא"כ למה הכא יחליטו . (ה) הכי עמוק עמוק כ"כ תשובת ר"א להם . ותשובת ריב"ב לכולם . עד כי שרים עלרו במילין באין מעבה למלות דבר זה מכח סברא . (ו) מה זה שהקשו בקו' הכ' והלה מקומה כגרים . ופירשו רבותינו . דהאי והלה . פירושו כמו ואם מקומה כגרים . ובמחכ"ר זה לחוק מאד . דמפי משמע לשון והלה . שהקשו לרבנן ר"א כאילו נעלה ממנו דבר ידוע . וכן משמעות מלת הלה בכ"מ . והכא הרי זה פנים חדשות בא לכאן שלא שאלו עדיין עליה . (ז) מה זה הקיום דקלסי' לריב"ב לחכם גדול לקיים דברי חכמים הוא . וכבל מכילתין לא אשכחן הסגר מדרבנן . ואפן כה וכה . ואמרא כי אין אים מרבותינו עומד להוציאני ממנו בוכחתי . חשבתי דרכי . דאלה אומינו לחדודי נפשן

משנה אחרונה

אמאי צריך לאיתאי ומלאכתו מתקיימת . ומיהו ל"ע בפ"ד דבכורות מ"ע ר"ש אומר כל שיש בו זיקת הנאה' ומעבר אין נוקמין ופריך כל לאתויי מאי . ומאי קושיא הא כולל כל המינים . ול"ל דהתם ליתנא קשיא לי' דאמר כל שיש בו זיקת תרומה דה"ל לאיתר כל שאין בו זיקת תרומה נוקמין דבשא הוא דפליג דבשי בו פשיעא דת"ק מודה בה . ולהכי פריך לאתויי מאי אחר כל שיש בו . ולשבחן מאי כה"ג ליתנא דר"ש נקמין פי"א מ"מ ובכמה דוכתי ול"ע בגמרא זבחים ד' קח ע"ב פריך כל הפסולין שמלקין נרב לאתויי מאי . ומו פריך התם זה הכלל כל הפסולו בקדש לאתויי מאי וכו' ומאי קושיא הא בכה"ג שטולל בתה דברים לא פרכינן: **ואין** פושין לעור הבשר . וה"ה שאין מלמרפין עם עור הבשר כמ"ש הר"ש מהתוספתא : זו היא צרבת . שאם נולדה בו בהרת מעתה מעמא . אבל נולדה בהרת בשאר מהיו מוכדים ומעבו אח"כ לרבת מעהר כדלעיל רפ"ז . ואם נולדה בהרת לרבת ונעשה צלקת הני בתוספתא ילאה בתחלה וכן אם נולדה בעור הבשר ואח"כ נעשו לרבת ילאה בתחלה . ומ"ש הר"ב רפ"ז דבעי שיקדים הבהרת לשחין . היינו שאם קדם הבהרת אינו מחליט אבל ילאה בתחלה . ובעיקר הדין כתבנו רפ"ז : ג מי שפלחה לתוך ידו בהרת כסלא . יש לדקדק כיון דכל בהרת עיקר שיעורה בגרים מה לאו לשאול מתחלה על כסלא

מגרי

דקף היד אינו מגדל שער לעולם: לפשיון אינה פושה. דשחין ומכוה אין פושין לעור הבשר: למחיה אינה ממטמא. דהא תנן בשני סימנים בשער לבן ובפסיון. ולא במחיה: שמא תכנוס*). ראויה יט). ולפשיון אינה פושה כ). ולמחיה אינה ממטמא כא). אמר להן שמא תכנוס ותפשה כב). אמרו לו והלא מקומה כגרים כג). אמר להן לא שמעתי כד). אמר לו רבי יהודה מקומה כגרים למה יסגיר כלשון הר"ב. ולפיכך יש לפרש לדבריו שהאהלה היתה אם יסגיר אם לאו וכ"פ הר"ש והר"ב בפי"א משנה ז. וכשא"ל לא שמעתי מפרש כלומר גם זה יסגיר דמדא"ל לר' יהודה אם לקיים דברי חכמים כו'. שמעינן דתשובתו היתה שיסגיר וכת"כ קתני בהדיא אמר להם כך שמעתי יסגיר והרמב"ם שמפרש בשאלתם שהיתה למה יסגיר כדברי הר"ב הוא לאינו מפרש על א"ל לא שמעתי כלומר גם זה יסגיר כלשון הר"ב. אבל מפרש וז"ל לא שמעתי ר"ל לא [שמעתי] תועלת ההסגר בזאת ההנחה הבנית ע"כ. וגמרא עכשיו שהר"ב לא דק בהעתקת פירושו. שמתחלה העתיק פי' הרמב"ם. ואח"כ פי' הר"ש ואינם טולים בשטה אחת: לא שמעתי.

*) נד"ו תכנוס ותפשה

מלאכת שלמה

ומקומה. המקום אשר מולד בו השחין קרס והיה בו לרבת השחין ועל הלרבת לא הבהרת: והלא. ה"ר יהוסף ז"ל הגי' והרי:

יכין

יט) דתוך כף היד אין מגדל שער: כ) דבהרת שבשחין ומכוה אינו פושה רק על הלרבת שתחתיו. וזו הרי נחלה כהלרבת שתחתיו: כא) דמחיה אינ"ש בשחין ומכוה רק כשמקימה אלקת. ובשלמא בשאר עור הבשר שיש שם שחין ומכוה כה"ג. י"ל שמסגירו אולי יולד שם ס"ל. אבל תוך היד הרי גם נש"ל אין להוש' ולמה יסגירו (ב): כב) אי"ל דה"ק שמא משתעמוד בעוניה בסוף ההסגר ויפטרנה ותחזור לאחר הפטיר ותכנס לכגרים ותחזור ותפשה. ליתא דמשום פשיון כזה לא יחליטנו הכהן. מדעכ"פ לא פשתה על הגודל שהי' לה בשעה שפטרו מההסגר. דהרי בשני הזמנים הי' רק כשלש. והרי אפילו אם תוך ימי ההסגר נתמעטה עד כגרים. ובסוף השבוע מלא שחור עד כשלש בתחלת ההסגר טהור. וכ"ש כשפטרו מדעמד בעיני'. ולאחר הפטור כגם לכגרים וחזר ופשה לכשלש מכ"ש שנשאר בטהרתו. אלא ה"ק שמא בסוף שבועת ההסגר ימלא הכהן שנתמעטה עד כגרים. ויפטרנה דהרי אפילו היתה עומדת בעיניה עד מז. הי' פוטרו. וכ"ש כשנתמעטה עד כגרים. ומדפטרו בשיעור גרים. כל זמן שתפשה אפילו מיד אחר שפטרו בכגרים מחשב פשיון ויוחלש. הא אינו לא הי' מסגירו השתא כבהיא כשלש. רק היה ממתין עד שיהי' כגרים. והי' מסגירו אז מדלאפשר בפשיון. אז אפילו יפשה תוך שבועת ההסגר לא הי' הכהן מהליטו עדיין. עד שיראה בו הפשיון בסוף שבועת ההסגר (ג): כג) ר"ל והלא מקומה בתורה שכתוב וכי יהי' בעורו שחין. מקובל לנו שהיא כגרים. ועלי' אמרה תורה להסגירו ז' ימים [ומתורץ בזה קושית ו' שהקשינו בבועז]. ואי אמרת שגם על נגע בתוך ידו. שגדולה כהלרבת שתחתי'. גם על זה נאמרה הפרשה שתסגר. הרי באופן כזה א"א שתפשה לבסוף וגם א"א לומר שמסגירו מחשב שבסוף ההסגר. ימלא שכנסה עד לפחות מכגרים ויפטרנו. ואח"כ תחזור ותפשה. ליתא. דכיון דפטרנו בפחות מכגרים. הו"ל הנגע הראשונה כליתא. וכשיראנו הכהן אח"כ בפשיון. נגע חדש הוא. ואינו מחליטו עדיין עבור שהיא גדולה יותר מהנגע הראשון שפטרנו בה [ועי' פ"ד משנה ז' משא"כ לעיל הרי מייתי שפטרנו הכהן ע"י שנתטוה הנגע כגרים רק שאח"כ פשה לכשלש מחשב שפיר פשיון]: כד) ר"ל אמת שכדבריכם כך הוא. דגם בכה"ג אמרה תורה שיסגיר. אבל אני לא שמעתי טעם בדבר. ומדרך קבלתי שגם בזה יסגיר. אולי כאן גזה"כ הוא שיסגירו אף שא"א שיהא לידי החלט. ואף שמסיים בו הפרשה שאפשר שיחליטו הכהן. עכ"פ כך קבלתי דלא אמר טעם להסגר זה מכח סברא. כתלמידו ריב"ב בסיפא. ה"ע משום שהי' מהר מלומר דבר בתורה מכח סברת עצמו אם לא שמע כן מרבו [בסוכה כ"ח א]: לשון

תפארת ישראל

יט) דתוך כף היד אין מגדל שער: כ) דבהרת שבשחין ומכוה אינו פושה רק על הלרבת שתחתיו. וזו הרי נחלה כהלרבת שתחתיו: כא) דמחיה אינ"ש בשחין ומכוה רק כשמקימה אלקת. ובשלמא בשאר עור הבשר שיש שם שחין ומכוה כה"ג. י"ל שמסגירו אולי יולד שם ס"ל. אבל תוך היד הרי גם נש"ל אין להוש' ולמה יסגירו (ב): כב) אי"ל דה"ק שמא משתעמוד בעוניה בסוף ההסגר ויפטרנה ותחזור לאחר הפטיר ותכנס לכגרים ותחזור ותפשה. ליתא דמשום פשיון כזה לא יחליטנו הכהן. דהרי מדעכ"פ לא פשתה על הגודל שהי' לה בשעה שפטרנו מההסגר. דהרי בשני הזמנים הי' רק כשלש. והרי אפילו אם תוך ימי ההסגר נתמעטה עד כגרים. ובסוף השבוע מלא שחור עד כשלש בתחלת ההסגר טהור. וכ"ש כשפטרנו מדעמד בעיני'. ולאחר הפטור כגם לכגרים וחזר ופשה לכשלש מכ"ש שנשאר בטהרתו. אלא ה"ק שמא בסוף שבועת ההסגר ימלא הכהן שנתמעטה עד כגרים. ויפטרנה דהרי אפילו היתה עומדת בעיניה עד מז. הי' פוטרנו. וכ"ש כשנתמעטה עד כגרים. ומדפטרנו בשיעור גרים. כל זמן שתפשה אפילו מיד אחר שפטרנו בכגרים מחשב פשיון ויוחלש. הא אינו לא הי' מסגירנו השתא כבהיא כשלש. רק היה ממתין עד שיהי' כגרים. והי' מסגירנו אז מדלאפשר בפשיון. אז אפילו יפשה תוך שבועת ההסגר לא הי' הכהן מהליטו עדיין. עד שיראה בו הפשיון בסוף שבועת ההסגר (ג): כג) ר"ל והלא מקומה בתורה שכתוב וכי יהי' בעורו שחין. מקובל לנו שהיא כגרים. ועלי' אמרה תורה להסגירו ז' ימים [ומתורץ בזה קושית ו' שהקשינו בבועז]. ואי אמרת שגם על נגע בתוך ידו. שגדולה כהלרבת שתחתי'. גם על זה נאמרה הפרשה שתסגר. הרי באופן כזה א"א שתפשה לבסוף וגם א"א לומר שמסגירנו מחשב שבסוף ההסגר. ימלא שכנסה עד לפחות מכגרים ויפטרנו. ואח"כ תחזור ותפשה. ליתא. דכיון דפטרנו בפחות מכגרים. הו"ל הנגע הראשונה כליתא. וכשיראנו הכהן אח"כ בפשיון. נגע חדש הוא. ואינו מחליטו עדיין עבור שהיא גדולה יותר מהנגע הראשון שפטרנו בה [ועי' פ"ד משנה ז' משא"כ לעיל הרי מייתי שפטרנו הכהן ע"י שנתטוה הנגע כגרים רק שאח"כ פשה לכשלש מחשב שפיר פשיון]: כד) ר"ל אמת שכדבריכם כך הוא. דגם בכה"ג אמרה תורה שיסגיר. אבל אני לא שמעתי טעם בדבר. ומדרך קבלתי שגם בזה יסגיר. אולי כאן גזה"כ הוא שיסגירו אף שא"א שיהא לידי החלט. ואף שמסיים בו הפרשה שאפשר שיחליטו הכהן. עכ"פ כך קבלתי דלא אמר טעם להסגר זה מכח סברא. כתלמידו ריב"ב בסיפא. ה"ע משום שהי' מהר מלומר דבר בתורה מכח סברת עצמו אם לא שמע כן מרבו [בסוכה כ"ח א]:

בועז

בפשן הגזירה הוא דבעו. וכעין עיני לשמיה נעלית. אמו ליה ולית עיניו. מן המגלר קראתי. ולעזרתו מקודם לפה לפיתי ובקה קויתי. ויט אלי וישמע שועתי. ויושע ה' ביום ההוא את ישראל כי הוא מגיני ואנתי. מעוז עוד ישועתי: (ב) ונ"ל דגם הם גם ר"א ידעו התשובות שיש לחוש בהנגע שתוך יד בבהרת כשלש שמא תכנס והתפשה. וגם בבהרת כגרים. שמא יולד שחין בגדה. אלא דסברו דמשום הך השבות שרחוקות מינהו. מסתבר שלא חייבו לה. והרי אמרי' [בסנהדרין מ"ה ב'] דבנקטע יד העדים פטור. דבעינן קרא כדכתיב. א"כ ה"נ. הרי בתר הגזירה כתיב ואם פשה תפשה. וכיון דתשובות הנ"ל רחוקות ואי לא חייבי' להו. להכי הוה מסתבר להו שמא באמת לא בכה"ג נאתה תורה להסגיר [ומתורץ בזה קו' ב' וה' הנ"ל]. ולפיכך נמי לא שאלו מיד על בהרת כגרים. דלפי ס"ד שלהן בבהרת כגרים ודאי פשוט שא"ל להסגיר. דמהיכא תיתא נהוש לענין הדם שיולד בבשר בריא שבגד נגע זה. ומה"ט גם ר"א לא השיב להם על שאלתן בנגע כשלש שמא יולד נגע אחר חולה לה. משום דלא מסתבר להוש כן. אלא שאלו שאפי' בנגע זו כשלש שכבר אירע מקום זה בשחין. ואיכא למיחש נבי' שמא יארע בו קלקול שתכנס והתפשה. אפ"ה יש להסתפק שמא גם בכה"ג לא נאתה תורה להסגיר. ולאחר ב' השבות שתכנס והתפשה. והרי הן הפכיות. לכאי' י"ל דגם בכה"ג לא נאתה תורה להסגיר [ומתורץ בזה גם קו' א' הנ"ל]: (ג) [ומתורץ בזה גם קו' ג' הנ"ל]. ואת"ל הרי אמרי' לעיל [פ"ד סוף מ"ז] דבנכסיה ופשתה לאחר הפטור הרי היא כמו שהיתה ולא מחשב פשיון ושהיר. נ"ל דהתם מיירי כשפטרנו מדעמד בעינו כשלש. ולאחר הפטור כגם לכגרים. וחזר ופשה לכשלש כמו שהיה כשפטרנו. דבכה"ג כיון דפטרנו בכשלש. לא מחשב שלא להסתא בפשיון. אף שראהו הכהן לאחר הפטור שנתמעט בינו בינו לכגרים. אבל הכא מדפטרנו בכגרים. אם יפשה אח"כ מחשב בפיר פשיון. משום דהיא השתא שפי מהשיעור שפטרנו בו [ומתורץ בזה גם קו' ד' הנ"ל]. ונ"ל עוד דמה"ט בפרשת שחין לא נכתב בתורה וראהו הכהן ביום השביעי וסגר פשתה. כמ"ש בפרשת מכוה שאח"כ. רק כתיב אחר הסגר ראשון ואם פשה הפשה. אלא רצתה תורה לאשמעינן שאפי' א"א שיראנה הכהן ביום הז' שפשתה. כגון שהיתה כשלש תוך ידו בשאלה זו של תלמידי ר"א. אפ"ה כיון שאפשר שפשה הפשה בשום אופן. כגון לאחר הפטור. צריך להסגירו בתחלה. מיהו אינו היה כתוב גם במכוה כן. סד"א דדוקא בשגדול כ"כ שא"א שתפשה. כגון שהיא כשלש בתחלה יסגיר בשעה. אבל בשגדולה בתחלה כגרים לא יסגיר. להכי כתב בחל גוונא בזו ובאופן בגוונא אחרינא

תוספות יום טוב

משנה ג [בר"ב סד"ה] **אמרו לו** כו' תכנוס. שלא תכנוס אינקלון נגע. (הרא"ש):

משנה אחרונה

סברי להתנ"ל לא שייך ריחמ' כדאמר אחים בפ' אלו מרבות. לכך שאלו מתחלה על כשלש דתיפשנו להו תרוייהו דאי אמר להו לא יסגיר דלא חיישינן שמא תכנס ותפשה אע"ג דשכיח. כ"ש דבכגרים לא יסגיר דשמא יולד לא מכיה. ואי מהדר להו יסגיר בלא ריחמא ממילא דש"ל בכגרים לא יסגיר דאי סבר בכגרים נמי יסגיר הוה מהדר להו בריחמא דשאלה בכגרים יסגיר בכשלש. מיבעיא. ומיהו לבתר דא"ל בכשלש יסגיר בלא ריחמא אפ"ה חזרו ושאלו על כגרים. דהדרי וחייבי אפי' ס"ל בכגרים נמי יסגיר לא רצה להשיב להם בשאלה בכגרים יסגיר בר"מ לא אחר מעולם דבר שלא שמע מרבותיו ושמא בכשלש שמע ובכגרים לא שמע ושאלו לו שמא מתוך דבריהם יזכור אם שמע. והשיב לא שמעתי. והשאלה משמע דבר הוה בכשלש שמע ובכגרים לא שמע. ולריך עשם אמאי לא א"ל כנותיו מה דעתם בכגרים ג"כ ואפשר דבכגרים קפוקי מספקא להו אי חייבי' שמא יולד דלא בכיה ואא"ל יסגיר מספק אבל הטעם לא א"ל דלא בריר להו עד שא"ל ריב"ב וקיבלה: **שמא** תכנוס ותפשה. מ"ש הר"ב שמא תכנוס בכגרים ויפטרנו וכ"כ הרמב"ם וכ"מ מדברי מהר"ם פ' דלעיל מ"ז ואינו מובן כלל דכל שלא נתמעט מכגרים איכא שיעור נגע ואין יפטרנו ומשום הכי הפשיון לא שייך הכא שאין פשיון בתחלה והר"ם לא כתב שיפטרנו. וכן נראה ראינו פוטרנו אלא מקגירו ואם פשתה אח"כ מחליטו בסוף בנוע. אבל היתה בכגרים מתחלתו לא שייך שמא תכנוס ותפשה דמיד שבכגרים אפי' אם זה פשיון כיון שלא פשתה מעתה, ההסגר וכבר נסתלק הכהן וכ"כ הר"ם בהדיא בפ"ד גבי נגעים ופשתה. וכבר לא שייך למיחש דאזלי' בתר בעת הפטור ואיכא פשיון מלומה שעה. דהא כל פחות מכגרים אין כאן נגע ואין כאן פשיון. **והשתא** משמע ממתני' כל שאין לתוס לבתלע אינו מסגיר. והא דכתיב נגע מגיס תסגר שבעת ימים ואינה נאה לידי התלע בהרי נאמר ואחר תאפף. התם אין ההסגר אלא להכלימה כדכתיב מכלס שבעת ימים:

ולא אמר לא ידעתי כדכתב מהר"ם וז"ל דר"א לא אמר דבר שלא שמע מרבותיו כדאיתא (בחגיגה) [נסוכה דף כ"ח ע"א]: **הכם** גדול אתה שקיימת דברי חכמים כעוקן טעם לדבריהם. יותר מאילו סתרת דבריהם. א"ל חכם גדול אתה שלא בלבלוך הקושיות לסתור דבריהם. קרבן אהרן: **אם לקיים דברי חכמים הין. אמר לו שמא יולד לו שחין אחר חוצה לו ויפשה לתוכו** כו). **אמר לו חכם גדול אתה שקיימת דברי חכמים** כז):

כלומר גם זה יסגיר. אבל לא שמעתי בו טעם: אלמד בו. תרשני שאלמד בדין זה דבר: אם לקיים דברי חכמים הן. אם תמצא טעם. לקיים דברי חכמים שאמרו שטעון הסגר. אמור. אבל ללמד שאינו טעון הסגר לא תאמר. שאיני מניח מה שקבלתי מרבותי ושומע ממך: שמא יולד לו שחין אחר חוצה לו ויפשה לתוכו. שחין פושה לשחין וכן הלכה:

יהודה בן בתירא אלמד בו כה). **אמר לו**

יכין **תפארת ישראל** **בועז**

כה) לשון שאלה הוא דשאל רשות מרבו לומר דעתי בזה (ד): כו) הבהרת בשחין מ' יפשה לתוך הלרבת שבשחין האחר שסמוך לו שעולד מחדש: כז) דבהטעם שאמרת נתת קיום וחיזוק לדברי חכמים שקבלתי מהן להסגיר עגע כזו. והו' כמלאכת בלי טעמא. ועי"ז אפשר שהו' משהכח לבסוף ככל דבר בלי טעם. אבל ע"י דבריך נתת לחם חיזוק [ומתוקן בזה גם קושית ר' שהקשו בטעו]:

אחריתא. לעולם שבשני החופים יסגיר בשניהן. וכל זה ולמד על זה: (ד) וז"ל שריב"ב זה אינו אחיו של ר' יהושע ב"ב. ששניהן היו שיאים ומחלו נשיאתן לכלל הגבלי [כפסחים ס"ו א']. דהרי סתם ר' אליעזר שבמשנה הוא ר"א בן הורקנס. תבירו של ר' יהושע בן חנניא [כרמב"ם הקדמה לזרעים פ"ו]. שהיו שניהן תלמידי רבן יוחנן בן זכאי [כריתות ג"ו א']. וחיו בזמן החורבן. וכמבואר שם. ושמעון גמליאל ושמעון שהיו כולם מיוחסי ירושלים. הגל נהגו נשיאתן אחר הגל ק' שנה עד חורבן הבית [כשבת ס"ו א']. וא"כ הגל שהיה אבי אביהם של הנשיאים הג"ל וריב"ב היה קודם ק' שנה לפני החורבן. וא"כ היאך אפשר שריב"ב שבזמן הגל אשם היה מי אז היה זקן מופלג בזמן ר"א תלמיד ריב"ז. יטול רשות מר"א שהוא תלמיד תלמידו של הגל. אע"כ ריב"ב אחר הוה:

הלכתא גבירתא כללא דפרקא

פ"ט משנה א בהרת שבשחין ומכוה חלוק מבהרת שבעור הבשר. שבעור"ם א"צ רק הפגר שבוע א'. וכשלא יולד לו אז אח"כ ש"ל או פשין. **מ**פורר לגמרי. אבל מחיה אמ"ם בו. שחין הוא השחתה שבעור האדם שנתהווה מחמימות שבעור שאינו מכח אש ממש. אלא שנתהווה מהמימות הכאה או מחמימות ארם שבעור האדם. אבל מכוה הוא השחתה שבעור האדם. שנתהווה ע"י אש בועד או ע"י דבר שנתחמם ממנו. ואם נתכווה ממעין הם כחמי טבריא או ע"י חמימות החמה ה"ז שחין. [רמב"ם פ"ה מטו"צ ה"ב]:

משנה ב שהין ומכוה אמ"צ לכנרים. ואין פושין מזל"ז. וכ"ש לעור הבשר. שחין ומכוה שהן מרייה אמ"ט כלל. ורק כשנקרם קרום שבבר התחילו להתרפאות מטמאין בשחו"ם. אבל כשנרפאו לגמרי כל בהרת שיתהווה שם דינו כבעורבב"ש אף שמקומו צלקת:

משנה ג בהרת כפלע שהוא על שחין או על מכוה כפלע. אף שכפי שהוא עכשיו א"א בו פשיון או ש"ל. אפ"ה נטמר. שבא ביום הו' יכנס לכנרים ויפטרנו. ומדפטרו בכנרים. להכי כשיפשה אח"כ יהיה מוחלט מיד. ולא עוד אלא אפי' בהרת הוך היד כנרים על שחין ומכוה כנרים. והרי בכה"ג אם יכנס. תתבטל הנגע הראשונה לגמרי. ואם תפשה אח"כ. תידון כנגע חדש. אפ"ה יסגיר דשמא יולד נגע חדש בצדו תוך ימי הסגר. ויפשה הנגע הישן לתוך החדש ויוחלט:

ציונים

אלמד. לקמן פי"ח מ"ד: שמא. מיי' שם פ"ם: הכם. לקמן פי"ח מ"ו:

הלופי גרסאות

בתירא נד"א ודל"ר בתירה. הין נמצא"ג הן.

תוספות חדשים

[ד"ה] אמר לון כו' כלומר כו'. ונתוס' והביאה סר"ם איתא בהדיא א"ל והלא מקומה כגרים. א"ל כך שמעתי יסגיר. ונת"ל. שחין אין לי אלא שחין שיש לו לחיכן שיפשה. שאין לו לחיכן שיפשה מנין. ת"ל כי יהיה בו. אפי' בכולן. אפי' שפשה הבהרת בכל השחין:

תוספות אנשי שם

שמא יולד לו שחין. מסתבר לי דדוקא שחין דלא הלי במעשה הוא דמסגיר שמא יצקה מאליו בשחין הוצה לו ויפשה לתוכו אבל מיסה דאלי במעשה לא מסגיר ליה כלל. הראב"ד בפ' לת"ל וע"ל בפ"ו מ"ח בתי"ע ד"ה קדם כו'. (להי"מ). א"ה ע"פ סברת הראב"ד וי"ל קושית הש"ל הגל דלהכי אמרו טעם שמא תכנס ותפשה שיגלגל גם לא המכוה בסגיר יותר מכגרים. אבל הר"מ ודאי אין סוגר כן וז"ע:

ציונים

א הנתקים. מיי' פ"ח מהל' טומאת צרעת ה"ב:

תוספות חדשים

פ"י משנה א [בתוי"ט סד"ה] הנתקים כו' שצריך שיהיה שיעור כו'. אבל ממתני' כ' דלקמן מוכח בת"כ דא"ל שיעור בגל דתנן כיצד מגלחין את הנתק כו' ומניח שתי שערות סמוך לו כדי שיהא ניכר. אם פשה ואם כדברי התוספתא שצריך שיעור קצת בעור הנתק. אף שאינו מנית ב' שערות הוי ניכר אם פשה כמו כל מראות נגעים שניכר בהן הפשיון. (משנה למלך ריש פ"ח מהט"ז):

תוספות אנשי שם

פ"י א בתו"ח ד"ה תי"ט ד"ה הנתקים כו' ואם כדברי התוספתא כו'. ולענ"ד אין קושית כ"כ דהא בגלא"ה יש הבדל והיכר בין נמרט דהיינו שפל השער מעיקרו כמ"ש הרמב"ם וכין מתגלח השער שנשאר רושם משרש השער אפי' בגלוח הער וא"ל דהדא קושית מתוכלת בהבירתה מכח דבגלות נשאר לעולם שרשי שער ואף אם פשה הלקותא תחת העור אינו ניתק מהשת אותו שער קצר התחוב בתוך

פרק י א הנתקים. פי' הר"ב הנגעים שברלש לו בזקן קרוין נתקים על שם שהשער ניתק כו'. וז"ל הר"ם הנתקים שנמרטה מרלשן לו מזקנו כגרים יסגיר ואם בסוף שבוע ראשון לו בסוף שבוע שני פשה הנתק שנמרט עדיין יותר מכגרים לו טולד בנתק שער להוב דק יחליט ואם לאו יפטור. ובתחלה נמי לו לאחר הפטור מיטמא בשער להוב דק. כדתנן לעיל בפ"ג [משנה ה] ובפשיון אין מטמא בתחלה אבל מיטמא לאחר הפטור ע"כ. ומ"ש הר"ב הנתקים אין מטמאין בד' מראות כו'. בת"כ יכול תטמא הבהרת ברלש ובזקן ת"ל נתק הוא לרעת הרלש לו הזקן הוא אין לרלש ולזקן טומאה. אלא מטומאת נתקים בלבד. והא דכתיב גבי נתקים. והנה מראהו עמוק מן העור הא דרשינן התם דלאגמורי לנתקים. שאם נתקו בידי אדם מראה דמה מראה עמוק בידי שמים אף נתק שניתק בידי שמים הר"ם פ"ג משנה ו. ודלא למוקים קרא כפשטיה נמי ולא עלתה לו ומן התימה על בעל קרבן אהרן דכתב לוקימתא דכפשטא. והרי לא מתוקש כדמסיק הר"ם. וז"ל הרמב"ם בפ"ח מהט"ל נגעי הרלש והזקן הוא שיפול השער בהן מעיקרו ויתלר מקום השער פנוי וזה הוא הנקרא נתק ואין נתק פחות מכגרים המרובע בין שהיה מראהו עמוק בין שלא היה עמוק ולא נאמר עמוק בנתקים אלא לומר לך וכו'. וכ"כ בפי' משנה ה וכתב הראב"ד שכן נראה ממדרש ת"כ שאינו צריך שיעור העור כלל אבל מהתוספתא נראה שיש שיעור בעור הנתק ע"כ. וזהו סברת הרמב"ן בפי' התורה ודלא כמ"ש הכ"מ בשמו בפ"ח מהט"ל [הלכה ח] אלא סובר שצריך שיהיה שיעור מה. אלא

ר' עובדיה מברטנורה

פרק י א הנתקים א) **מיטמאין בשני שבועות** ב) **ובשני** ח"ג. א מיטמאין נד"א ודל"ר טמאין. **סימנים**

פרק י א הנתקים. נגעים שברלש לו בזקן קרוין נתקים על שם שהשער ניתק ויטפל ונוסר מחמת הנגע והנתקים אין מטומאין בד' מראות כנגע שבמקוס

יכין **תפארת ישראל** **יכין**

פרק י א) נ"ל דהא דנקט בשחין ומכוה לעיל לשון יחיד. והכא נקט נתקין לשון רבים. מכוס דשחין ומכוה הן בכל מקום בגוף בלי חילוק מקומות. משא"כ נתקין יש כמה מקומות חלוקות בגוף שייך בהן נתק. דהיינו ברלש לו בזקן ואין מלטרפין מזל"ז ואין פושין מזל"ז [וכמשנה ט] ומדאיירי בשמיסס נקט לשון רבים. אמנם נתק הוא מקוס שברלש לו בזקן שנסרו מסס השערות. בלוכך ורוחב כגרים. ומטמא בשיהיה בו שוס מראה שבעולם. ולא שאינו מהד' מראות. ובת"כ מטמא שגם שיעור בעור א"ל כלל. ורק בתוספתא משמע שצריך שיעור בעור [ועי' בטראה כהן סי' ח]: ב) נ"ל דר"ל כל נתק אפילו אין בו שיעו"ן. אפ"ה טמא עכ"פ עומ' הסגר ב' שבועות ככל בהרת שבשר הבשר

משנה

פרק י א הנתקים. נשירת ונפילת השער קרוי נתק מכוס שהשער ניתק וסיינו כשנשר מקצת השער אבל נשר כל פאת ראשו מלפניו או מלאחריו נקרא קרחת וגבחת כדלקמן בפ"ב. ויש חילוקי דינים ביניהם. דנתקים מטמאין בשער לסוג ופשיון ובכל מראה אפי' למעט מראות מראות. ובגיפה

אחרונה

שבמקום בשר. אלא מיטמאין בכל מראות: בשער צהוב. דומה להבנית זהב: דק לקוי קצר. מה שאמרה תורה וכו שער להוב דק. משמעותו לקוי קלר: אפילו ארוך. שאין משמעות דק. אלא רקיק: מה הלשון אומרים. מלשון בני אדם אתה למד. כשאומרים קנה זה דק מה משמעו. בין לקוי קלר בין לקוי ארוך. ואית ספרים דגרסי ולא לקוי ארוך. בתמיה. כלומר שמא לקוי קלר ולא לקוי ארוך: גלמוד

אלא שא"ל שיהיה מראהו מיוחד וזו גראה ג"כ דעת הר"ב מדכתב מחמת הנגע ועיין עוד מזה בס"פ: **בשני** סימנים בשער להוב דק ובפסיון. בת"כ מנין לשער להוב שיטמא אלא בפסיון והפסיון שיטמא אלא בשער להוב ת"ל לא יבקר לשער להוב טמא הוא ופי' בעל קרבן אהרן דמדכתיב לא יבקר בחמלע הלכך פי' הכתוב כך הוא אם יפשה לא יבקר עוד לסימן אחר. וכן לא יבקר לשער להוב אם הוא אשר חזר לא יבקר עמו פסיון. כי טמא הוא לבדו פסיון

סימנים בשער צהוב ג) דק ובפשיון ד) בשער צהוב דק לקוי קצר ה) דברי ר"ע. ר' יוחנן בן נורי אומר אפילו ארוך ו). א"ר יוחנן בן נורי

בלא שער. ושער בלא הפסיון: *[**בשעיר** להוב דק לקוי קלר. לשון הר"ב. דק לקוי קלר מה שאמרה תורה כו'. מדלא נסיב בשער להוב דק כו'. ונקט דק וכו'. ש"מ שמפרש לקוי קלר בתיבת דק לבד. וכן משמע עוד להלן בלשונו. וק"ק לי דמשנה למה חזרה ובנאה בשער להוב. כיון שלא באה אלא לפרש דק. ואתשוב שמפני כן פי' הרמב"ם שלקוי הוא פי' להוב. שכתב להוב הוא מראה הזהבי. והוא מראה מעורב מאדמימות וירקות וכו'. וזה ענין לקוי. לפי שלקה אמרו למי שהוכה באיזה פגיס מן ההכאה ויקראהו הפסד מראה. זה השער לקוי. ומשאר אמרו יתעלה דק. ואר"ע שענינו קלר. ואמר שאמרו להוב דק הוא לשון* קלר. עכ"ל. ואף בחבורו פ"ח מהט"ל [הלכה ד'] לא הזכיר לקוי אלא תבנית הזהב. וכתב וז"ש דק הוא שהי' * קלר, אבל ק"ק דבמקל וקנה על כרחנו מאמר דק פירושו לקוי. שהרי אף ר"ע אינו חולק עם ריב"ן במקל וקנה שאף אם הוא ארוך יאמר עליו דק ואם כן אף בשער מאמרו דק פירושו לקוי. אלא שבשער יכלול עוד קלר, וכן משמע לשון ר"ע עצמו בשער. שהרי לא הזכיר שם להוב ואמר לקוי. ואף הרלב"ג כתב ויקרא דק בזה המקום. כשיהיה קלר ולקוי לא כשיהיה ארוך ודק. ע"כ. ושוב ראיתי בת"כ דקתני דק לקוי, דברי ר"מ*]: **קצר** משאר כל השער. א"כ קלר משעור דתנן גבי שער לבן (כפ' בא סימן במשנה י"ב). וקלת משמע כן בתוספתא הר"ש [ולא ה"ל להביא ממרחק. דהא במכילתין איתא בפ"ד מ"ד] והרמב"ם בחבורו [שם הלכה ה'] פסק כר"ע. וכמ"ש ג"כ בפירושו. וכתב והוא שיהיו נמלו בזוג. כמו שבארנו בשער הלבן. ע"כ. א"כ מפרש כפי' הראשון של הר"ש: *[**אפי'** ארוך. כתב הר"ב

*) בד"ק לקוי קלר. *) שיהיה קלר. *) ל"ל ר"ע.

מלאכת שלמה

פרק י א בשער להוב דק. פי' שתי שערות להובות כתבנית הזהב: דק לקוי קצר. מה שאמרה תורה וכו שער דק משמע לקוי קלר וקצר ר"ל משאר כל השער [הגהה פי' שאר כל השער היינו השער הרחוק הרבה ממקום הנתק]. אי נמי קלר משעור דתנן גבי שער לבן בפ' בא סימן וקלת משמע כן בתוספתא הר"ש ז"ל. וז"ל התוספתא עם פי' הר"ש ז"ל ר"א בר"ש אומר הטמא בשער לבן דהיינו ארוך כשעור דתנן בפ' בא סימן טהור בשער להוב דקלר בעינן ואין זה קלר. טהור בשער לבן דהיינו קלר טמא בשער להוב ע"כ: מה הלשון משנה אחרונה וקרחת וגבחת מיטמאין בכל מראות ובאמרכע שניהם אינו אלא אחר נגירת השער אבל במקום שער אין להן שום טומאה וזהו שמנינו בת"כ נתק הוא נגעת הראש והזקן הוא אין לראש וזקן טומאה אלא טומאת נתקים.

יכין תפארת ישראל יכין

הבשר: ג) ר"ל שער במראה זהב והוא דק: ד) דכשגראה בו זה לו זה בסוף שבוע א' לו ב' לו לאחר הפסור. ושער להוב אפילו כשגראה בו בתחלה, יחליטנו הכהן: ה) ר"ל מ"ש תורה שצריך שיהי' השער להוב דק, כיון שיהי' השער לקוי מעצמותיו. ואע"ג שהוא עב כמותן. מיהו מודה לעל"פ צריך שיהי' השער להוב זה אורך כדי לנטלו בזוג [ורב"א כתב דר"ע דרש מלת דק בשעריקון "דק "קלר] : ו) דס"ל דמשמעות מלת דק היינו

פי' עומאת נתקים אחר שניתק השער ומיירי בין עומאת נתקים בין עומאת קרחת וגבחת אינם אלא אחר שניתק השער. שבמקום שער אין להן עומאה כלל. ואם גולד שם בהרת קודם הניתוק אינו מטמא אפי' אחר הניתוק כדלעיל רפ"ז ואין חילוק בין נתקים לקרחת וגבחת נשירת שערן אלא דנתקים תמידי שמטמאין בכל מראה וקרחת אין מיטמא אלא באמרכע מראות. ובאמרכע מראות שניהם שוין שנידונין כעור הבשר ומטמאין בשער לבן וקרחת וגבחת אין להן סימן שער כלל לפי שאין מגדלין שער אלא במהי' ופסיון מטמאין כדתנן בס"פ. ובתוספתא הביאה הר"ש בס"פ תניא נמלאת אומר הראש מטמא בחמש מיני נגעים. עד אלא הטלו שער נידון כעור הבשר. העלה שער וקרח טמא משום קרחת. ניתק טמא משום נתקים. נעשה שחין משום שחין. נעשה מכוה טמא משום מכוה ע"כ. ופי' הר"ש כל זמן שהוא נתוק טמא משום שחין אם גולד בשחין בהרת מטמא בשער לבן ופסיון. וכלא שחין מטמא בשער להוב ופסיון עכ"ל. וגראה דכלא שחין וכלא בהרת קאמר שאם יש שם בהרת בלא שחין הרי הוא כעור הבשר ומיטמא בשער לבן לא בשער להוב דפשיטא שחין השחין גורם לעומאת שער לבן אלא ודאי כדפי' והשתא היינו חמש עומאות עד אלא העלה הרי הוא כעור הבשר לעומאה בשלשה סימנים באמרכע מראות. נקרח דינו כקרחת ואין בו עומאת שער לבן. ניתק ואין שם מראה מאמרכע מראות נידון כשער. להוב כנתקים. נעשה במקום הניתוק שחין וכתוכה בהרת נידון כשאר שחין בעור הבשר ואין מטמא במחי'. נעשה מכוה נידון כמכוה בעור הבשר. ולפי משחין ומכוה תלקן הכתוב חשיב להן תגא נמי לשתים אע"פ שלענין הדין שוין. וכל זה נלמד ג"כ מדברי ר"ש בפ"ג מ"ה. וה"ל משמע במשנה ספ"ו ורפ"ז וכ"כ תוי"ט לקמן מ"י בשם הכ"מ כשיש בהרת בין בנתקים בין בקרחת הרי הוא כבהרת בעור הבשר וכשאין בהרת נידון בשער להוב. ותוי"ט הביג עליו אלא כדין וגם מה שמשמע מדברי תוי"ט שם לנתקין אין מיטמאין בד' מראות ניתא דודאי מטמאין בכל מראה ובכללם אמרכע מראות כמ"ש תוי"ט עצמו בפ"ק מ"ד בשם קרבן אהרן אלא שבאמרכע מראות אין דינו בשער לבהב לבן וזה אלא כדברי הכ"מ ותוי"ט לקמן מ"י שדעתם לחלק בין קרחת לנתק כדין בהרת ולא גראה וגם לשון הר"ב כאן שכתב נתקים הינו שניתק השער ובכל מחמת הנגע וכו' משמע שהנגע קדם לניתוק השער. וזה א"א דבעוד שלא נשר השער אין שם עומאות נגעים ואפי' אחר שנתק השער אינו מיטמא בנגע שנולד קודם הניתוק כדלעיל רפ"ז: ובהא דמשמע מדברי הרב דנתקים לריכין שינוי מראה יש בה מחלוקת כמ"ש תוי"ט והראב"ד כתב שהת"כ והתוספתא חלוקין בזה. וראיתי להרב משנה למלך פ"ח מהט"ל כתב דמתני' היא לקמן דקתני מגלח חולה לו שיהא ניכר אם פשה מוכח דא"ל שינוי עור ראי בעי שינוי עור בלא גילוח ניכר אם פשה בשינוי עור עכ"ד ולא ירדתי לסוף דעתו דאפי' לריך שינוי עור אינו מטמא אלא עם נשירת השער דעיקר נתק על שם ניתוק השער הוא ואם פשה בשינוי מראה לחוד אין זה פסיון עד שיפשה עם הניתוק וע"כ לריך גילוח משום הניתוק. ויש לתמוה על פי' רש"י בחומש שלא הזכיר בנתק שלריך נשירת השער אלא שהנגע שבמקום שער קרוי נתק וזה שמו ע"כ והוא תמוה וגם לשון רש"ש כפי' החומש אינו מדוקדק שכתב לגעת שבמקום השער קרוי נתק שעל כך מתנתק השער ע"כ והא"ל לפרש

ציונים

פי' ע"ת מהט"ל ה' ב' ד' ג' צהוב דק. שם

תוספות חדשים

במשנה לקוי קצר. ופי' דק הוא שלקוי בקלקות שיהא קלר משאר כל השער. אבל אם הוא לקוי בגופו של שער. שאינו עב כשאר השער והוא ארוך כשאר השער לא מיקרי דק. ואיכ"ן שכב דלקוי בגופו של שער. נמי מיקרי דק. (הרא"ש):

בתוי"ט ד"ה בשער כו' עד דברי ר"מ. בת"כ שלפניו הכי איתא דק לקוי קלר דברי רבי עקיבא:

אליהו רבה

פ"י א דק לקוי קצר. ר"ע דרש בשעריקון דק קלר:

תוס' אנשי שם

הגומא כמו שער ארוך שנופל ממנו ע"י משמוש היד ותפיפת הכותנא וא"כ אף אם יש שינוי קלת בעור הנתק לא הי' ניכר כ"כ אם פשה על ידי נקודות הרבה משרשי שער שבתאנו ש"ס:

משנה אחרונה

וקרחת וגבחת מיטמאין בטמאי' ובפסיון ואין מטמאין אלא בבהרת ובאמרכע מראות ובומאת שניהם אינו אלא אחר נשירת השער אין לבן שום טומאה וזהו שמנינו בת"כ נתק הוא נגעת הראש והזקן הוא אין לראש וזקן טומאה אלא טומאת נתקים.

הר"ב שאין משמעות דק אלא רקיק. כ"כ הרמב"ם [בפירושו] ובגא"י דקיק]: **ב מכונס.** כתב הר"ב שתי שערות. בת"כ ושער מיעוט שער שתי שערות. ועיין מה שכתבתי ברפ"ד [ד"ה שהפסיון]: **ששער** אחר מגיל מידו. וזה מאמר הש"י ושער שחור אין בו. וזו ראיה שאם היה בו שער שחור עם השער לבוד הוא טהור. הרמב"ם:

אינו דין שלא יטמא אלא הפוך, ובת"כ מסייע לא אם אמרת בשער לבן שלא יפה כחו במקומו (פי' עור הבשר) לטמא בכל מראה. תאמר בשער לבוד דק שיפה כחו במקומו. פי' הראש וזקן לטמא בכל מראה. הואיל ויפה כחו לטמא בכל מראה יטמא הפוך ושלא הפוך. ת"ל נגע הנתק הקיש נגע לנתק מה נגע שער לבן שבו אינו מטמא אלא הפוך. אף נתק שער לבוד שבו אינו טמא אלא הפוך. הר"ש: **רבי** יהודה אומר כו' מטמא הפוך ושלא הפוך.

ב שער צהוב. שם פ"ס.

חילופי גרסאות

פ"י א אן דק. בד"מ ולא דק. הלשון אומרים. בגמרא ובד"מ אומרת: ב מכונס ומפוזר. בד"ם בבכונס ובמפוזר וכ"ם בגמב"ג:

תוספות חדשים

ב במשנה שער צהוב. ולא אמר והיא הפכה שער לבוד. (הרמב"ם):

משנה אחרונה

דניתוק השער הוא דוקא וכלא זה אינו מטמא, ושול מ"ש שעל כך מתנתק השער משמע שגרעת קדם לניתוק השער ח"ל כדפי':

לקוי קצר משמע דתרי מילי נינהו לקוי היינו רקיק וקצר בארוך. וריב"ל אומר שאינו אלא רקיק; וקצת קשה דבפ' הערל דף פ' בסימני סרים תני שערו לקוי ופי' רש"י שם לקוי רך ואמאי לא מפרש רקיק כהך דהכא. והרא"ש מפרש לקוי קצר הדא מלתא הוא. דר"ע סבר לקוי היינו בקוצר דוקא. וריב"ל סבר בדקות ורקיק דוקא ואפי' ארוך, ולכל הפירושים אין מתפרש לקוי רך, ומ"ש תוי"ט דבת"כ איתא דק לקוי דברי ר"מ. בת"כ שלנו לא מצאתיו:

קצר פי' הר"ש קצר משאר שערות ח"ל משיעור השער לבן ע"כ אם נפרש קצר משאר שער נינהו שאין לבן יותר אבל קצר משיעור שער לבן משמע שיש בו כח לגדל וא"כ בתחלתו שהוא קצר טמא וכשהולך וגדל פרחה עומאתו וזה לא יתכן. ומן הסברא נמי משמע דדק הוי לקותא וסימן עומאה והיינו שאינו כשאר שערות להיות הולך וגדל. גם הרמב"ם והרא"ש מפרשי כפי' הראשון אבל הר"ש כתב דבתוספתא משמע כפי' השני:

מה לשון בני אדם אומרים. משוש דבתורה לא מצינו בכזה מלת דק הולרך להביא מלשון כ"א. והא דכתיב דקה גבי קטרת ובמן דק ככפור היו עניו לכאן להתם היו דבר ארוך וע"כ רקיק הוי. ואע"ג דכתיב לעומות דקות והיינו כחוש. ורקיק. התם לעומות מוכיח עליו: דקה גבי שער אחר מגיל מידו. וה"ה דהמ"ל דמעמא בין דק ובין היו דק. שאר אחר שער מגיל מידו. ולא אמר שער אחר כלישנא דקרא. דבת"כ מרבי נמי ירוק ב שאין

ג הצומח מציל. שער שחור שלמה בנתק. מליל מיד שער להוב ומיד פשיון. שאם החלט בשער להוב. או בפשיון. ולמחו בו שתי שערות שחורות. טהור: בין מכונס. דשתיהן במקום אחד. בין מפוזר. אחד למזרח הנגע. ואחד למערבו: והמשואר. שקדמו שתי שערות שחורות הללו לנתק. כגון שבשנתק שער לחבו. או זקנו כגרים. נשארו בתוך הנתק ב' שערות שחורות: מבוצר. אם הן מבולרות באמצע הנתק מליות. אבל עומדות מן הצד אין מליות: עד שיהא רחוק מן הקמה. עד שיהו שתי שערות הללו רחוקות מן השערות המקיפות את הנתק כשיעור שתי שערות. והשערות שסביב הנתק הן קרויין קמה. וכששערות הללו רחוקות מן הקמה מקום שתי שערות. נחשבות כמבולרות

הפוך. אמר הפוך. אבל הנתק שנאמר בו לא היה בו שער צהוב. מטמא הפוך. ושלא הפוך: **ג** הצומח כ) מציל מיד השער צהוב ומיד הפשיון כא) מכונס כב) ומפוזר מבוצר כג) ושלא מבוצר. והמשואר כד) מציל מיד שער צהוב ומיד הפשיון מכונס ומפוזר ומבוצר. ואינו מציל מן הצד כה) עד שיהא רחוק מן הקמה כו) מקום ב' שערות.

אחת

אסר הפוך בד"ו אסור.

ח"ג

וכל מקום של"ל הפוך אמר הפוך וכו'. ועיין בפי' הר"ב במשנה ו': **ג הצומח** מליל וכו'. פי' הר"ב שלמחו בו ב' שערות. כדדרים בת"כ ושער מיעוט שער שתים. ועיין מ"ש ברפ"ד: **והמשואר**. דתרי קראי כתיבי בפרשת נתקים. חד קודם הסגר וחד לאחר הסגר בסוף שבוע שני. קודם הסגר כתיב ושער שחור אין בו דהיינו משואר. דאין בו. משואר משמע. ובסוף הסגר שני כתיב ושער שחור למח בו. דמשמע למח שער חדש. הר"ש: **ואינו** מליל מן הצד. כדתניא בת"כ אין בו. עד שיהא מבולרת בו. וכתב הר"ב רבינו שמשון משמיה. ולריך לדקדק בת"כ מנא ליה הא דאין בו משמע מבולר. ולמח בו משמע אע"פ שאינו מבולר ע"כ. וכתב מהר"ם שגראה דמסתמא אמר הפוך לכאורה אין זו תשובה דבכולי תלמודא כך היא המלה שיומל הסתום מן המפורש במה מליגו אי בק"ו. ובקרבן אהרן כתב דה"ק מדתנא בי' קרא כמה זימני בבהרת ובשאת בשחין ובמכוה הוי כשני כתובים ואין מלמדין. ולע"ל ל"ע דבת"כ מסיק דק"ו דר"ש איכא למיפרך מה לשער לבן שלא יפה כחו במקומו וכו' אלא מהיקשא יליף נגע הנתק הקיים נתק לנגע שאינו מעמא אלא הפוך וא"כ מאי פריך ר"י שלא נאמר בו הא אקשי' רחמנא וכל היקש כך הוא דהוקש הסתום למפורש וקי"ל אין היקש למחלה. ונראה דר"י דייק מלת היה דכתיב ולא היה בו ולא כתב ושער להוב אין בו אבל לשון והיה משמע שהי' כבר קודם שבא הנגע אלא מעמא שלא הפוך. ודיקא נמי דנסיב קרא ולא הי' בו ולא נסיב קרא וכו' שער להוב דקדיס. ובת"כ מייתי וכו שער להוב וגרסה גירסת המשנה עיקר. ורא"ל פירש כדברי ר"ש גבי שער להוב שנהפך שער שחור להוב ולא ידעתי למה פירש כר"י דהלכתא כוותי' ופשטא דקרא כוותי'. ואפשר משום דלקמן תני סתמא שער להוב שקדם לנתק עטור ר"י מעמא פסק כסתם מתני':

ג הצומח מליל מיד שער להוב ומיד הפשיון קראי כתיבי גבי שער להוב. ושער שחור אין בו והסגירו וגו' משמע דמשואר איירי. וגבי פשיון כתיב וכמשנה אחרונה ד"ה בכל מקום. איט מוכן שתמה על דברי רש"י שפי' שהפך משחור לחבו שזה כדברי רש"ש ומחלוקת ר"ש ור"י בהפוך שכוונה אם שנתק קודם לשער להוב אם אף אם בשער להוב קודם לנתק אבל אם בשער להוב יתהפך משחור לחבו אז לא נמלא שום דעה: **ג** במשנה והמשואר כו' מיד הפשיון. בלקוטי המשנה הקשה הלא אין פשיון ס"ע רק אחר שהסגר. והתחלט ובאבר יש שער שחור בתחלה לא יבא להסגר ולהחלט ואם כשהיה המשואר חוץ לנתק ואחר ההסגר פשה ונמלא בתוך הנתק לא כתב הר"ש לקמן נמ"ש **והכיא** דברי גם במלאכת שלמה שאף הלומת בתוך הפשיון איט מליל מיד השער לחבו מכ"שהמשואר בהפשיון. ובתב ל"ש בדוחק שמיד שער לחבו איט מליל אבל מיד פשיון מליל.

מלאכת שלמה

ג הצומח מציל מיד שער להוב דק ומיד הפשיון כך מ"מ: **ואינו** מליל מן **הצד** עד שיהא רחוק מן הקמה מקום שתי שערות וכשערות הללו רחוקות מן הקמה מקום שתי שערות נחשבות כמבולרות בתוך הנגע וכן גבי מחי' נמי כשמקיפה מכל צד בהרת כשיעור שתי שערות

יכין

אפ"ש שכא שאני דגלי קרא ההפך. דמדקאמר קרא ושע"ל לא היה בו. הו"ל כאלו פי' דמטמא אפילו איט הפוך (א): ב) ר"ל ב"ש שחורות שלמחו בהנתק אחר שעולד: כא) ר"ל אפי' הוחלט הנתק על ידי זה אז אז אם אפ"ש כשלמחו בו ב"ש שחורות אח"כ עהור: כב) ר"ל בין בשב"ש שחורות עומדים סמוכים זל"ז. או מפוזרים ח' בצד זה וח' בצד אחר: כג) ר"ל בין שיש מהנתק כרוחב ב"ש חולה להן סביב או לא: כד) שקודם שעולד הנתק כבר הי' במקום הנתק ב"ש שחורות אלו. ונשארו בו גם אח"כ: כה) כשאין מהנתק כרוחב ב"ש חולה להן. דבשלמא בלומה י"ל דמלמחו מחדש מוכח שכבר התחילה הנגע להתרפאות. אבל גם באין מבולרות מליגו'. אבל במשואר כלומר במבולרות י"ל מדיש נגע מכל הצדדים ואפ"ש נשארו אלו באמצע. מוכח שעדיין לא גדל כח הנגע לבלוע גם הב"ש שבאמצע. אבל בנשארו מן הצד. מאן יימר שזהו מדהוחלש כח הנגע במקומה. דלמא הכך מן הקמה ניכהו שלא הגיע כח הנגע לשם. ואיך יליגו? כו) ר"ל עד שיהי' הב"ש שחורות שבנתק רחוקות משאר השערות שמקיפות הנתק: ר"ל

תפארת ישראל

בועז

פ"י (א) אמנם בת"כ שהביא הר"ש. קאמרינן ק"ו דר"ש יש לו פירכא. די"ל דוקא בש"ל מקילינן אאמ"ש רק בהפך. מדאית בה גם קולא אחריתא. דמטמא רק בנגע שהוא בא' מד' מרחות. תאמר בשע"ל שחמור שמטמא בנתק שבסגר בכל מרחה שיש בו. ור"ש מהקישא דנגע הנתק יליף. דמה נגע אין שערו מטמא רק הפוך. ה"נ בנתק. ור"י ס"ל דאצטריך להקישא שיהא שיעור הנתק כגרים כבשאר נגע. ואני העני בדעת לא זכיתי להבין. דוכי בשאר נגעים גרים כתיב והרי הלמ"מ הוא. וכבל שיעורין שבתורה [רמב"ם פ"ח מטו"ל ה"ח]. וא"כ וכי ס"ל שלא הי' הלממ"ש רק אבהרת ולא אנתק. ומ"ש זו מזו. והרי כל השיעורין הלממ"ש הן [בשירובין ד"ד א']. ואי נמי נימא דמבנין אב דלרשת גמיר לבולהו נגעים שצריכים להיות גדולים כגרים [כרמב"ם וכתוי"ט רפ"ו]. וכל הי"ג מדות הלממ"ש הן. א"כ נתק נמי ול"ל הקישא. וגם ר"ש לא היה צריך כלל לההיקש דאי מבוש הפרכא דפריך ר"י בת"כ. י"ל דר"ש לא חש להפירכא הנ"ל. כיון דעכ"פ בהש"ל עצמו לא אשכחן קולא אחריתא. מיהו מצינו בדוכתי טובא במשנה שהביא רבינו הקדוש רק התחלת המו"מ שבין התנאים. וכלעיל [פ"ז מ"ד]. וכ"כ אשכחן נמי בפ"ק דברכות בס"פ שם דקאמר ראב"י דבן זומא לא להכמים בהיוב הזכרת יציאת מצרים בלילות. מדכתיב כל ימי חייך. וקאמר דהכמים הביאו לו. דכל אתא לרבויי ימות

פ"ב במשנה אחרונה ד"ה בכל מקום. איט מוכן שתמה על דברי רש"י שפי' שהפך משחור לחבו שזה כדברי רש"ש ומחלוקת ר"ש ור"י בהפוך שכוונה אם שנתק קודם לשער להוב

אם פשה יפשה וטמאו וגו' ואם בעיניו עמד הנתק ושער שחור למח בו נרפא הנתק טהור הוא. וע"כ האי ושער שחור היינו אז שער שחור דעמד בעיניו טהור בלא שער שחור ודכוותי' כתיב למעלה בשאת והיא הפכה שער לבן ומחית בשר חי. ר"ל אז מחית כדפי' רש"י שם. והשתא בלמח אשכחן דמטהר הפשיון. ומשואר אשכחן בשער להוב. ומנין ליתן של זה בזה ולא מלאתי דרוש בת"כ בזה ושמא שמכו אהא דדרשו במקום אחר שער שער ריבה לענין מלאת אחריתי ואפשר לכל מילי ריבה. ומיהו י"ל מדכתיב במשואר ושער שחור אין בו והסגיר. הא אם יש בו לא יסגיר ממילא משמע שמליל מיד הפשיון דאל"כ עשין הסגר שמא יפשה. וכלמח נמי מדכתיב נרפא הנתק טהור הוא. טהור הוא לא צריך כיון שנרפא אני יודע שהוא טהור אלא למשואר אתי. ונראה שזהו שדרשו בת"כ ושער שחור אין בו וגו' הא אם יש בו טהור אז אינו אלא אם יש בו מהליט ת"ל ואם בעיניו עמד ושער שחור למח ה"ז כא ללמד על שער שחור שהוא סי' טהרה ע"כ נראה דמטהור הוא יתירא דרשא דכא ללמד על המשואר כדפי' וממילא שהוא סי' טהרה ובק"ח פי' דמדכתיב שער שחור אלא שער שחור אלא כא לומר דשער שחור הוי נמי סימן טהרה ע"כ ולא יתכן נהי דלמח הוי טהרה מנ"ל במשואר דלמח עדיף ומטהר אפי' אין מבואר:

ומבוצר. המפרשים חתרו למצוא טעם מנ"ל דמשואר בעי מבואר. ולע"ד נראה דמן הסברא דלומה הוי רפואה שכל עיקר המכה הוא כשירת השער וכשחור ולמח רפואה היא ובקרא נמי בלמח כתיב נרפא ולא במשואר. דבמשואר אינו רפואה שמתחלה לא שלטה המכה שם ובמקום שלטה לא ניכר רפואה. והשתא קשה כיון דכתב משואר מליל אתי לומה מק"ו ולמה לי קרא בלומה וע"כ לגלויי דלומה יפה כתו להליל יותר מן המשואר והיינו דמשואר דוקא במבואר. והחילוק שהמבואר נראה

תא"ש ב

ג הצומח מציל. שער שחור שלמה בנתק ושער שחור למח בו נרפא הנתק טהור הוא. וע"ל מחית כדפי' רש"י שם. והשתא בלמח אשכחן דמטהר הפשיון. ומשואר אשכחן בשער להוב. ומנין ליתן של זה בזה ולא מלאתי דרוש בת"כ בזה ושמא שמכו אהא דדרשו במקום אחר שער שער ריבה לענין מלאת אחריתי ואפשר לכל מילי ריבה. ומיהו י"ל מדכתיב במשואר ושער שחור אין בו והסגיר. הא אם יש בו לא יסגיר ממילא משמע שמליל מיד הפשיון דאל"כ עשין הסגר שמא יפשה. וכלמח נמי מדכתיב נרפא הנתק טהור הוא. טהור הוא לא צריך כיון שנרפא אני יודע שהוא טהור אלא למשואר אתי. ונראה שזהו שדרשו בת"כ ושער שחור אין בו וגו' הא אם יש בו טהור אז אינו אלא אם יש בו מהליט ת"ל ואם בעיניו עמד ושער שחור למח ה"ז כא ללמד על שער שחור שהוא סי' טהרה ע"כ נראה דמטהור הוא יתירא דרשא דכא ללמד על המשואר כדפי' וממילא שהוא סי' טהרה ובק"ח פי' דמדכתיב שער שחור אלא שער שחור אלא כא לומר דשער שחור הוי נמי סימן טהרה ע"כ ולא יתכן נהי דלמח הוי טהרה מנ"ל במשואר דלמח עדיף ומטהר אפי' אין מבואר:

ומבוצר. המפרשים חתרו למצוא טעם מנ"ל דמשואר בעי מבואר. ולע"ד נראה דמן הסברא דלומה הוי רפואה שכל עיקר המכה הוא כשירת השער וכשחור ולמח רפואה היא ובקרא נמי בלמח כתיב נרפא ולא במשואר. דבמשואר אינו רפואה שמתחלה לא שלטה המכה שם ובמקום שלטה לא ניכר רפואה. והשתא קשה כיון דכתב משואר מליל אתי לומה מק"ו ולמה לי קרא בלומה וע"כ לגלויי דלומה יפה כתו להליל יותר מן המשואר והיינו דמשואר דוקא במבואר. והחילוק שהמבואר נראה

כמבולרות. שהרי יש כעדשה נתק חולה לה. ועיין בפי' הר"ב דמ"ז: **אחת** להובה ואחת שחורה כו'. פי' הר"ב בלהובה שקדמה לנתק וכו'. וסתם מתניתין כראב"י כו'. כ"כ הר"ם. וכתב עוד דבה"כ משמע דלרבי יהודה נמי אילטריך. ויש לפרש כגון להליל מיד הפסיון. דס"ד ילטרף עם השחור להליל כיון דבפני עצמו לא הוי סימן טומאה. ואפילו לומת נמי ה"א דמלטרף להליל ע"כ: **אחת** להובה ואחת לבנה. תמיה לי אם שחורה אינה מלאת עם הלהובה למה תגיל הלבנה עם הלהובה ולא ה"ל למתני להא. וז"ל הרמב"ם בפירושו. עוד ביאר שאמרו ושער שחור למח בו. ילטרך שיהיו משתי שערות ומעלה, ושתיהן שחורות. אולם אם האחת לבנה או להובה. והאחרת שחורה. איננו מלילין (וזהו שאמר ושער שחור למח בו. ר"ל שתי שערות. ושתיהן שחורות). עכ"ל. ואף בחבורו פ"ח מהט"ל (הלכה ד') כתב שתי שערות שלמחו אחת שחורה. והאחת לבנה או להובה. ע"כ. הנה שבין עם הלהובה. ובין עם הלבנה. אמר שלמח שחורה. ועלה על דעתי שהגירסא הוא אחת שחורה ואחת לבנה. אלא שכמו שהיא לבניכו אחת להובה ואחת לבנה כן היא ג"כ בת"כ וג"ע*): **ד רבי** יהודה מטמא. פי' הר"ב כדתנן לעיל דר' יהודה מטמא הפוך ולא הפוך. והדר תני הכי אגב שאר תנאי הר"ש *[ומ"ש הר"ב ולעיל פסקינן דהלכה כר"י. וכ"כ הרמב"ם. וטעמא

*) עיין בספר דוד

ציונים אחת צהובה. עם ה"ו. ד ר"י ספמא. עם ס"ם:

מלאבת שלמה

שערות ע"כ נקראת מבולרת הר"ם והרא"ש ז"ל. ועיין במ"ם לקמן בפירקין סי' ז': אחת צהובה וכו'. אית דגרסי שתי שערות אחת להובה ואחת שחורה וכו' מלבד מלות שתי שערות דבסיפא דרישא וגירסא שאינה צריכה היא: בפי' רעז"ל וסתם מתני' כראב"י וכתב הר"ם ז"ל ומיהו בת"כ משמע כו' ותמהתי שראיתי שכתב מהרי"ק ז"ל זה בשם הר"י קורקוס ז"ל והם דברי הר"ש ז"ל כמו שכתבתי: ואחת לבנה. דגם שער לבן הוי סימן טהרה דמרבי לי' בת"כ מיתורא דוי"ו דושער שחור: ד רש"א כל שאינו סימן טומאה כגון שקדם לנתק דלעיל קאמר ר"ש דאינו מטמא אלא הפוך: הרי הוא סימן טהרה בנתק ומליל מיד סימני טומאה: וטעמא

יכין

כו) ר"ל ואם נשארו בהנתק ב"ש א' להובה וא' שחורה. שנשיהן קדמו להנתק. וקמ"ל דאע"ג דשע"ל שקדם לנתק אמ"ט אפ"ה אמ"ל להליל. והיינו כראב"י במשנה ד'. והו"ל סתם ואח"כ מחלוקת: מיהו י"ל דגם כר' יהודה דפליג אראב"י לתיות. דאע"ג דס"ל דשע"ל גם באינו הפוך מטמא אפ"ה אילטריך הכא לאשמועינן. מדי"ל דדוקא בשנים ב' שע"ל שקדמו לנתק. אבל בשנשאר רק א' והרי היא עצמה אמ"ט וסד"א שילטרף עם שער שחור להליל מפשיון. קמ"ל (ב): כח) דגם לבנות מלילות. ושחור דקרא לאו דוקא. רק אורחא דמילתא נקט קרא. דרוב ישראל שחורי ראש הן. וכמבואר בת"כ שהביאו הר"ש והרא"ש (ג): כט) תמיה דהא כבר תנא לה לעיל [מ"כ] דפליגי בה ר"י ור"ש? ואי משום דבעי לאשמועינן הכא דיון בהאלה. דלא הוה מלי תני לה לעיל במשנה ב'. מדכלל שם מבולר ושאינו מבולר והרי באינו מבולר כו"ע מודו דאינו מליל. להכי הדר נקט לה הכא לאשמועינן דרק ראב"י מכריע ואמר דאמ"ט ואמ"ל: עכ"פ ק' כיון דלענין טומאה מודה ראב"י לר"ש דאמ"ט. א"כ לעיל במשנה ב' דמיירי רק לענין טומאה. הו"ל שם למימר ראב"י ור"ש אומרים שאינו הפוך אמ"ט? ותו דת"ק הכא דס"ל טהור. מ"ט שתיק מיני' דלא לחנם נקט לעיל לשון „שאינו הפוך" והכא נקט בלשון לעיל במשנה ב' ?אמנם לולא מסתפינא מרבותי היה ס"ל. אחר שער להובה שקדם את הנתק. ואי איכא בדבור א' נאמרו למה שני תנא בלישני? אע"כ לא רצו זה כראי זה. דשאינו הפוך דנקט לעיל היינו שלא נולד השע"ל אחר הנתק. אבל הכא דנקט מלת קדם היינו שנולד באמת השע"ל קודם הנתק. וא"כ הא דנקט לעיל לא הפוך היינו לרבותא דר"ש. דלא לבד בשנולד השע"ל קודם הנתק. אלא אפילו רק לא הפך. דהיינו שנולד עם הנתק ביחד. נמי מטהר ר"ש. והכא נקט קדם לרבותא דר' יהודה. וכ"כ ראב"י דמפרש דברי הת"ק וקאמר דאמ"ט ואמ"ל. רק י"ל דס"ל כר"י דטמא ואינו מליל. וי"ל דס"ל כר"ש דטהור ומליל (ד): ל) מפרש לדברי הת"ק: לא) נ"ל דבמלת כל מרבה

תפארת ישראל

ימות המשיח. ותמוה א"כ היכי קאמר שנלחם. וע"כ נ"ל שלא חש רבי להביא תו תוכחת כן זומה להם. דאפ"ה פשטותא דקרא משמע שפי דלאתויי לילות קאמר [ועי"ש בתוי"ט שם]: ומה שהקשה התוי"ט הכא הרי אין היקש למחלה כבר כ' תוס' [יבמות פ"ו א' ד"ה אף] דבלא מסתבר ל"א כן: (ב) כך כ' הר"ם. ול"ם הי' נ"ל דאפשר דגם לר"ש אלעריך. דאע"ג דס"ל דשע"ל שקדם לנתק מליל היינו רק כשב' השערות שקדמו הן ממין מראה א'. ואל תתמה דהרי גם להרמב"ם מלרכינן לחלק כן באמת. [וכמ"ש במראה כהן סי' ב' וע"ש]: אולם מדברי רבינו הר"ש נלמד עוד דמה"ט לא פי' התנא דאיירי בשע"ל שקדם להנתק. משום שגם בשע"ל שמאוחר לנתק. שהוא סי' טומאה לכ"ע. אפ"ה אלעריך לאשמועינן. דסד"א דכיון שהוא רק א'. שפיר תלטרף להשער שחור דהרי שע"ל יחידי אינו סי' טומאה קמ"ל: (ג) ועי' במ"ם בס"ד במראה כהן [סי' כ'] שהרמב"ם לא משמע כן. וא"כ נ"ל דמדנקט לבנה ולהובה. ולא נקט לרבותא שפי דאפילו א' שחור וא' לבן אמ"ל. אע"כ דבעי לאשמועינן דאע"ג דאינון מלילין עכ"פ אמ"ט. ולפיכך שפיר נקט להוב ולבן לרבותא דאף ע"ג דשניהן אינן סי' טהרה. אפ"ה אינן מטמאין. ומדנקט שאינן מלילין ממילא ס"מ דעכ"פ אינן מלטרף לטמא. דאל"כ לאשמועינן רבותא שפי שטמאין: (ד) ואפי' לפמ"ש לעיל [פ"ד סי' פ"א] דשער לבן שגולד עם

בועז

כתבורו אפשר שחורה ולבנה אין מלילות ולא אתפרש למה דחה הך דת"כ ולא נמלא שם חולק בזה:

ד ראב"י אומר לא מטמא ולא מליל ר"ש אומר כל שאינו סימן טומאה וכו'. ולא אתפרש במאי קמפלגי ובת"כ תניא ושער שחור מיעוט שער שתים אין לי אלא שחור מגין

הא"ש ויש להמתיק הדבר שאינו מליל מיד שער לבוב דאמרי' שבלומת מורה שנרפא הפשיון והוי כמאן דליתא אבל הנתק לא נרפא ויש לו ס"ם שער לבוב. אבל אם אחר ההסגר אין לו ס"ם רק הפשיון והפשיון נרפא א"כ אין לו ס"ם ואלרך להסגיר שבוע שני ואם לא יהי' ס"ם תדש יפעלנו: ולפי שכתב התפ"י והמ"א הטעם דמשאר אין מליל מהלד מפני שאין סימן רפואה להנתק

ר' אלי' לא פגיע עדיין לשם כת הנתק. וא"כ י"ל שהי' המשאר בלד הנתק והסגרו ולבסוף שבוע אחת פשה הנתק עד שנמלא המשאר בתוך הנתק ונמלא נראה שהגיע כת הנתק תוך המשאר ועכ"פ

תוספות חדשים

ג תוי"ט ד"ה אחת צהובה וכו' כראב"י כו'. פירוש דלר"א בן יעקב דאמר שער להוב שקדם לא מטמא ולא מליל. סד"א דוקא בשיהם להובות דהוי סימן טומאה בהפוך. אבל אי אחת מיניהו לבנה דהוי סימן טהרה בהפוך מלטרף עם הלהובה שקדם ויליל. קמ"ל דאין מלילות. (גליון הרא"ם): תוי"ט ד"ה א' צהובה וא' לבנה כו' ולא ה"ל למיתני להא. ותפסר לומר דאשמעינן דאף לבנה הוי כשחורה. דס"א שער שחור דוקא דמלאת אבל לבנה ילטרף עם הלהובה לטמא. קמ"ל דלא. אלא לבנה כשחורה. וכבריתא דת"כ. (וע' כר"ם וכרא"ם):

אליהו רבה

ג אחת צהובה ואחת שחורה. לר' יהודה נמי אילטריך כדמשמע בת"כ ותפילו בלומת כדכתב הר"ם: אחת לבנה. דלהוב דקרא דוקא להוב ושחור דקרא לאו דוקא שחור אלא אפילו לבנה וכל מראה לבן מלהוב שתי שערות מלילות. מדכתיב וטו שער להוב ולא היה בו שער להוב וכתיב ושער שחור למח בו ולא כתיב נמי ולמח בו שער שחור כדכתיב בשער להוב מכלל דוי"ו ושער שחור אתא לרבויי כל שער לבן מלהוב:

ד ה"ג שער צהוב שקדם את הנתק ר"י מטמא. ול"ג עכו"ל:

משנה אדרונה

נראה שלא נתחזק הנגע ואין בה כח להתפשט בבולו. אבל מן הלד היינו סימן שלא נתחזק שאין מקומו שייך למקום המכה. ולומה מליל אפי' מן הלד:

אחת צהובה. פי' הר"ב סתמא כראב"י. והר"ם כתב דאפי' כר"י ולענין פסיון. ובק"א כתב דבלהובה שאינה דק איירי: ואחת לבנה. תמה תוי"ט פשיטא. ר"ל לדיוקא תני לה להובה ולבנה לא הא שחורה ולבנה מלילות דבת"כ מרבי אדומה ולבנה מלילות כמו שחורה. אלא שהרמב"ם

דאמר ת"ק. לומר שאינו מטמא אבל אינו מגיל. ור"ש סבר טהור ומגיל קאמר ולעיל פסקי' דהלכה כר"י: **ה** כיצד מגלחין את הנתק. בסוף שבוע ראשון * (להסגרו) שלא פשה ולא גולד בו שער להוב *(כתיב והתגלח): היה מגלח חוצה לו. מגלח סביב לנתק ומניח שתי שערות דכתיב (ויקרא י"ג) ואת הנתק לא יגלח וכי מה יש בו והלא כבר נתק השער ונפל אלא סמוך לנתק לא יגלח שמשייר סביב לנתק שתי שערות מכל צד. כמלא הנתק מוקף שערות כעטרה: החליטו בשער צהוב. ואחר שהוחלט בו הלך שער להוב ואחרי כן חזרו. וכן בפשיון שלא חזר שער להוב אלא שפשה. כין כך וכין כך הרי הוא מוחלט כמו שהיה: בתחלה. בסוף שבוע ראשון. כלומר דין זה שאמרנו נוהג בין שהחליטו בשער להוב בתחלה כשהובא אל הכהן בין שהחליטו בשער להוב בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני או לאחר הפטור. כגון שעמד בטיגיו ב' שבועות ופטרו. ולאחר הפטור גולד שער להוב והחליטו. ובכלהו הלך שער להוב וחזר או שלא חזר אלא שפשה הנתק. הרי הוא כמו שהיה: החליטו בפשיון. כמו שמפרש בהחליטו בשער להוב כך יש לפרש

הרי הוא סימן טהרה בנתק: **ה** כיצד מגלחין לב) את הנתק. מגלח חוצה לו לג). ומניח שתי שערות סמוך לו לד) כדי שידא ניכר אם פשה לה). החליטו בשער צהוב לו) הלך שער צהוב וחזר שער צהוב. וכן בפשיון לו) בתחלה לח) בסוף שבוע ראשון. בסוף שבוע שני לאחר הפטור. הרי הוא כמות שהיה לט) החליטו בפשיון. והלך הפשיון וחזר הפשיון

ציונים **ה** כיצד מגלחין. מיי' פ"ג: החליטו מ"כ פ"ש בנגעים: ח"ג **ה** הלך שער צהוב וכו'. בד"ה תפר ג' מיכות אלו:

מלאכת שלמה

ה החליטו בפשיון והלך הפשיון היינו שחזרו שערות ונמחו במקום שפשה וחזר הפשיון אלאחר שנמחו חזרו וניתקו או שלא חזרו וניתקו אלא שכח שער להוב הרי הוא כהחליטו כמו שהי' ושערות שחורות שנמחו בפשיון אין מגילות מיד שער להוב דלא נמחו בנתק אלא בפשיון

הר"ש והרא"ש ז"ל: וחזר הפשיון לאו דוקא שפשה באותו מקום עצמו וכן הוא שם ביד וז"ל והלך הפשיון וחזר פשיון אחר אלא שבכסף משנה נראה שנשמטה זו הבכא מלהורות מקומה זו וגם בכא לקמן סי' ח' שפסק הרמב"ם ז"ל להלכתא כת"ק דהתם לא הורה הוא ז"ל מקומה ע"כ: שני

יכין תפארת ישראל יכין

מרבה שער לבן או אדום. או גם להוב שאינו דק: לב) דבעמד בעיגו בסיף שבוע א' של ההסגר בלי פשיון או שע"ל. הר"ז מגלחו ומסגירו עוד שבוע ב'. ושואל כאן כולד מגלחו: לג) נ"ל דפשטותא דקרא מדהתם משמע ודאי דלא לבד סביב הנתק. רק כל השער שבאותו אבר. ואם דלא קאמר קרא כל שערו. כדקאמר בגלוח עורת המלורע? היינו רק משום דרק התם צריך לגלח כל שער שבגופו. אפילו של גבות עיניו. על שירתם כלעת חלקה [בדלקמן פי"ד ובמב"ם פי"ח מטו"ל]. אבל גלוח זה שאחר ההסגר. א"ל לגלח רק כל החלק שבו הנתק. דהיינו כל הראש או כל הזקן. מיהו גילוח זה כשר בכל אדם. ואפילו שלא בתער. ואינו מעכב [תוספתא דנגעים פ"ד]: לד) סמוך לנתק סביב: לה) דבשלמא בהסגר ראשון הי' יכול שביר לידע אם פשה. ע"י שיגדול הנתק בתחלה וסוף ההסגר כמו שפשוט שבכל נגע היה הכהן צריך לעשות כן לידע אם פשה. אבל בנתק אחר סגירה א' שהי' הכהן צריך לגלח כל בערות המנוגע. והרי כל סימני הנתק הוא שנשרו שערותיו.

ואי"כ אם לא יניח גבול סביב לנתק. איך יהי' יכול לידע בסוף הסגר ב' אם פשה הנתק או לא? להכי מניח ב' שערות בגבולו סביב [ועיין במראה כהן סי' י"ט בהוכחתו שהפשיון של נתק הוא לכה"פ בסוף שבוע ב' בשיטור רותב ב"ש. דאל"כ הרי היה די לסימן פשיון רותב שער א' סביב כשירתה בסוף שבוע ב' מהן. והנה בהר"ש כאן [מ"ש ד"ה כמה תהא]. נראה ברור דאפילו פשיון של שבוע ראשונה של נתק. ג"כ בשומו כרותב ב"ש. ול"מ הי' ל"ל דבכל נגע צריך שיהיה רותב הפשיון בשיטור זה. דהיינו כפי הרותב שבין שער להבירו במקום גדולו. דאילו כרותב שער א' א"ל לאדם לשער. ורק בנתק אין הוכחה מזה. דהרי הוכחה גדולה יש שפשה אף שלא יעבר רק שער א': ולבאורה משנה זו אין כאן מקומה, להפסיק בין דיני עומאת נתק עצמו וסימני. אלא מדבעי למקבע במתני' דלקמן ענין פשיון. דאמרתי לא שמעינן לה דפוסל בנתק לכהי נקע מקמי הכי דין גלות שיהא ניכר אם פשה] : לו) משנה זו נשנית כאן בנתק דוגמת הס"ע שנשנו בבהרת [פ"ה מ"ב] : לז) ר"ל שאחר שנשר השע"ל שהחליטו בו בלא פשיון בהנתק : לח) ר"ל בין שהי' התחלפות הזה אחר שהחליטו בשע"ל. בתחלה. או בסוף שבוע א' או ב' או אחר הפטור: לט) ונמצא אף שלא החליטו הכהן עדיין בשביל הס"ע החדש

דלעיל ר"ש ור"י דהלכה כרבי יהודה וקשה דאדרבה דאדהכא דנשנית אחר הא דלעיל איה למיזל ולמפסק כתגא קמא. וכך כתב מהר"ש במשנה דלקמן. ומיהו לפי מה שמקיים מהר"ש גירסת הספר דגרס לקמן בתחלה מסתם סתם לן תנא לקמן כר"י. אלא דהר"ב ל"ג סתם בתחלה. ואף הרמב"ם בחבורו מהלכות טומאת צרעת סם לא הנתיק בתחלה. א"כ אין כאן סתם כר' יהודה. ואף מהר"ש אע"פ שמפרש כר"י ס"ל דהלכה כת"ק דהכא. ולריך לי עיון]:

ה וכן בפשיון בתחלה. כ' הר"ב כלומר דין זה שאמרנו כו' וכ"כ הר"ש ולקמן לאכתוב פי' אחר בשם מהר"ם ז"ל: **הרי** הוא כמות שהיה בת"כ דרים להו מדכתיב ואם פשה יפשה הר"ש: **הלך** הפשיון. היינו

ה תוי"ט ד"ה הלך הפשיון כו' הזכו ונתקו. א"ל שלא תזכו ונתקו. אלא שכח שער להוב. ה"ה בהחליטו כמו שהיה. ושער אחור שנמחת בפשיון אין מגילות. כיון שלא נמחו בנתק הנתק. אלא בפשיון. (הר"שוהר"ת):

משנה אחרונה

מגין לרבות ירוק ואדום ולכן ת"ל ושער א"כ מה ת"ל שאחור שהאחור מגיל והלהוב אינו מגיל ואיזהו להוב שאינו מגיל אי בשקדם את הנתק לדברי ר"י עומאת הוא אלא אחת להובה ואחת שחורה או להובה ולבנה אין מלטרפין להגיל אע"פ שאין מטמאין לכך נאמר שאחור שהאחור מגיל ראב"י אומר שער להוב שקדם לנתק אינו מטמא ואינו מגיל ר"ש אומר כל שאינו סימן טומאה בנתק הרי הוא סימן טהרה ע"כ והביאו הר"ם במתני' דלעיל. ולריך ביאור הא דקאמר מה ת"ל שאחור דמשמע דקשיא לי' לכתוב שער אחר דהא אפי' ירוק ואדום מגילין. וא"כ מאי משני דלמעוטי להוב. א"כ הוה כתיב שער אחר מיממע להוב שאינו אחר. ותו הא דאמר ואיזהו להוב שאינו מגיל אחת להובה ואחת שחורה. והאיכא נמי להוב שאינו דק. ועוד ראב"י אמאי נקט שער להוב שקדם לנתק ולא נקט אחת להובה וא' שחורה דאיירי בה ת"ק ור"ש דאמר כל שאינו סימן טומאה כו' דמשמע אפי' אחת להובה וא' שחורה מגילות קשה א"כ אמאי כתב שאחור לכתוב אחר כדפריך לעיל:

ונ"ל דה"פ למה נאמר שאחור לכתוב אחר אלא למעט להוב בא דאי הוה כתיב אחר ה"א דכל להוב שאינו מטמא מיקרי אחר ומגיל ומפני שהלהוב המטמא צריך שלשה תגלים. שיהו שתי שערות ושיהו לבובות ושיהו דק וסל"א כל שנחסר אחד משלשה תגלים מיקרי אחר ומגיל לכך כתב שאחור למעוטי להוב אע"פ שהוא שאינו שאינו מטמא. ואחר ואיזהו להוב שאינו מגיל. כלומר אי בשקדם את הנתק לדברי ר"י עומא. כלומר אפי' הוה כתיב אחר לא ס"ד שזה מגיל כיון שיש בו שלשה סימנים המפורשין בהם אע"פ שאינו הפוך הא הפוך לא כתיב ולדברי ר"י עומא. ועל כרחך בנחסר אחד מתגלים המפורשין הוה ס"ד דמגיל והשתא איהוי אגן באיזו תגאי שנחסר בא למעט אי שאינו להוב הא אמרי' דירוק ואדום מגילין כמו שאחור. ואין לך למעט אלא שאינם שתים או שאינם דק. ומסתבר למעט שאינם שתים אלא אחת להובה ואחת שחורה דאין מגילות דאפשר דאתי עוד שער להוב להצטרף לזו וסימן עומאה הוי ומסתבר שאינו מגיל. אבל שאינם דק הא הוו כמו שאור ומגיל והיינו דקאמר ואיזהו להוב שאינו מגיל אחת להובה ואחת שחורה ואתי ראב"י למימר שער להוב שקדם את הנתק אינו מטמא ואינו מגיל. אע"ג דזה לא אתי לכלל עומאה ודמי לשאור אפ"ה אינו מטמא תגאי זה בעומאה הרי הוא בכלל להוב ואינו מגיל. ור"ש אומר כל שאינו סימן עומאה כלומר דלא אתי עוד לכלל עומאה הוי כמו תגאי שאינו דק והוי כשאור ומגיל:

ה כיצד מגלחין את הנתק. בסוף שבוע ראשון ואמר כאן להתגלחת הוא מסביב שמניח שתי שערות סמוך לו והיינו דכתיב ואת הנתק לא יגלח. **וכ"ל** דאם לא שקדם הנתק אינו עובר דהאי לא יגלח לא אתי לאזהרה שאינו רשאי לגלח כיון דעיקר הטעם הוא שיהא ניכר אם פשה אינו אלא רשות דאי

תוכה

תא"ש נשאלו הספרות ומורה לסימן טהרה ונמצא בכא עליה המשורר מן הטומאה שהטומאה שבא בפשיון אינו מורה רק רפואה להפשיון ולא לגוף הנתק והמשורר סופו מוכיח על תחלתו [בשאלה מנוף הנתק ולא מהפשיון ונמצא שיפערנו הכהן אחר הסגר א': ועי"ד פשוט י"ל דהא דקתני מיד הפשיון הטהורה מיד הסגר ונותן טעם לזה כי כל עיקר ההסגר שמא יבא שער להוב לו פשיון ולאבר אמר שמלא מיד שיפסה ואם כן מוכן שא"ל הסגר:

ציונים

ן שני נתקים. פיי' ר"ח ז"ל:

משנה אחרונה

חובה בתחלת הסגרו ג"כ הו"ל להזהיר זה שיהא ניכר אם פשה בסוף שבוע ראשון אלא משום היכר אינו מזהיר אלא מצינו בנגעי עור בשר שצריך היכר שהרי פסיון מטמא בכ"ם וא"ל להכהן ואפ"ה א"צ היכר. אלא משום דכתיב והתגלח ווו תגלחת מצוה כמו תגלחת של טהרה אלא זו מצוה עליו בסוף שבוע ולהכי הוצרך לכתוב ואת הנתק לא יגלח דזה אינו בכלל המצוה. והיינו דאמר בת"כ והתגלח בכל אדם ובכל דבר שא"צ כהן ולא תער כמו הגילוח שבא לטהרתו משמע דתגלחת זו נמי מצוה היא אלא שא"צ כהן ותער ואת הנתק לא יגלח קמ"ל שא"צ לגלח ואם גלח אינו עובר. ומ"ש הרמב"ם רפ"י מהט"ל וכן המגלח את הנתק לוק' שבא' ואת הנתק לא יגלח ע"כ איינו במגלח סימן טומאה מתוך הנתק וכ"ה בת"כ. כמ"ש הכ"מ שם וכ"כ רבינו ג"כ בס' המצות סי' ש"ו. אבל מהשגת הראב"ד משמע דסביב הנתק עובר בלאו וכ"ע והא דנקט מלקות בתולש סימני טומאה מהך דואת הנתק לא יגלח כ"ל דאינו אלא אסמכתא דעיקר מלקות מהשמר בנגע הצרעת אתי שכולל כל הנגעים ונתקים כמ"ש הרמב"ן בס' המצות שם. ובמגלח אסתר כתב דנתק לא מיקרי צרעת וצרעת אינו נתק. לא יתכן דבקרא קרי לי' צרעת הראש והזקן. וכ"ת צרעת ראש וזקן מיקרי ולא צרעת סתם. הא כתיב נגע הנתק והרי הוא בכלל השמר בנגע. אלא שאני תמה למה לא מנו והתגלח למצות עשה כמו שמנו תגלחת הטהרה: כדי שיהא ניכר אם פשה. אפי' למ"ד דנתק בעי ג"כ שינוי מראה וא"כ אפי' בלא גלוח יהא ניכר בשינוי המראה. כיון דשינוי מראה לחוד לא מטמא אלא עם ניתוק הער אין כאן פסיון בלא ניתוק כדפי' בר"פ. והא דקתני מניח שתי שערות אע"ג דפסיון מטמא בכ"ם ואפי' בשערה אחת. הכא שמניח מניח שתים דנ"מ אם לאחר הגילוח יחזרו השערות לצמוח ויולד שם עוד נתק הרי אלו מצילות כדין המשואר שמציל בשתי שערות: **החליטו בפסיון.** שהר"ם מקיים כאן גירסת בתחלה ועיקר מתני' אתי לאשמועינן אם החליטו בסימן אחד והלך הסימן ובא סימן הרי הוא מוחלט כשהיה ע"כ וא"ל דהרי הוא

היינו שחזרו שערות ולמחו במקום שפשה. וחזר הפסיון שלאחר שלמחו חזרו ונתקו הר"ם ועיין במ"ח: **וכן** בשער להוד בסוף שבוע ראשון כו'. כ' הר"ב והא בתחלה כו' כ"כ הר"ם ומסיים והסופרים אגב דהטייהו כתבינהו בסיפא כמו בריש. ובפ"כ ליתיה. ע"כ. ומכאן שבכל הספרים היה כתוב כן. ומה שלא נמצא כך בספרים שלנו. לפי שהוגהו ע"פ פירושו של הר"ם ולפיכך כתב מהר"ם לקיים גי' הספרים. וז"ל ל"ע בכל

בפסיון ל"ג

סדרי המשנה אם לא נמצא בתחלה. בשום ספר זקן. אז ראוי למחקו. ואי גרסי' בתחלה. בכל סדרי המשנה. זהו פי' של הבבא. החליטו בשער להוד הלך שער להוד חזר שער להוד וכן בפסיון שהלך שער להוד ויש שם עדיין פסיון. בין שבא אותו פסיון בתחלה. בתחלת ראיית הנגע שהחליטו בשער להוד. ומיד אח"כ קודם שילא הכהן טולד הפסיון בין שטולד הפסיון בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני. או לאחר הפטור. הרי הוא כמות שהיה דאפילו פסיון הבא בתחלה מיד אחר שהחליטו בשער להוד כי אזיל שער להוד מחלטינן ליה בפסיון. ומה שלא החליט מתחלה על הפסיון. אחר שהחליטו בשער להוד. היינו משום דאין מחליטין את המוחלט. החליטו בפסיון הלך הפסיון וחזר הפסיון וכן שער להוד בתחלה כו'. פי' שבא אותו שער להוד בתחלה. וא"ת בשלמא לעיל גבי החליטו בשער להוד והלך שער להוד וחזר וכן בפסיון בתחלה משכחת לה דהחליטו בשער להוד ולא בפסיון. משום דאין מחליטין את המוחלט כדפי'. אבל הכא גבי החליטו בפסיון דהיינו בסוף שבוע והיה שם שער להוד בתחלה. אמאי לא מחליט ליה מעיקרא אשער להוד. וי"ל כגון שעמד השער להוד חוץ לנגע. דאז אינו סימן טומאה. ובסוף שבוע החליטו בפסיון שפשה עד השער הלהוד ואכתי השער הלהוד הוי חוץ לנגע. ואחר זמן כשה הבהרת מלד אחר כל כך. דאע"ג דפשתה קלת לגד השער הלהוד עד שעומדים בנגע. אין בכל הנגע אלא כגרים. ומלא שהלך לו הפסיון הרי הוא כמות שהיה ומוחלט משום שער להוד לר' יהודה דמטמא בשער להוד אפילו שלא הפוך. ואע"ג דלעיל תנן סתמא דלא כוותיה. דקתני שער להוד שקדם לנתק טהור. והכא הדר וסתים לן תנא כוותיה. הכא לאו סתמא הוא כוותיה. דעיקר מילתא לא אתיא למסתם לן כוותיה. אלא לאשמועינן דהיכא דמחליטו בה. ושוב מולד לו סימן החלט אחר. דכי אזיל ליה קמא. אכתי מוחלט משום אידך. למר כדאית ליה. ולמר כדאית ליה. לר' יהודה אפי' בשער להוד שבא בתחלה משכחת לה כדפרישית. ולר"ש ורא"י שבא בסוף שבוע ראשון ושני ולאחר הפטור. א"כ מצינן לפרש לעיל וכן בפסיון בתחלה ממש בתחלה. שבא פסיון קודם לשער הלהוד. כגון שבא כהן להסגיר על הנתק כגרים. ולקה ביד כהן ופשה. ושוב מולד בו שער להוד קודם שהספיק להסגירו והחליטו אשער להוד ולא אפסיון. דאין פסיון מטמא בתחלה. ומיהו אהני פסיון דמעיקרא שלקה ופשה ביד כהן. דכי החליטו בשער להוד והלך לו. אכתי לא אזיל שם מוחלט מיניה בשביל הפסיון והראשון נוח לי. ואיתא לעיל בפ"ה (משנה ב') גבי החליטו בפסיון והלך לו פסיון וחזר. וכן בשער לבן לא קתני תחלה כי הכא משום דבשער לבן ליכא מאן דפליג למימר שיטמא שלא הפוך. והא דבת"כ לא קתני בתחלה (כי) הכא בשער להוד. י"ל דתנא דת"כ בפלוגתא לא קמיירי. דלר"ש ורא"י לא משכחת לה עכ"ל. ומ"ש מהר"ם דהכא לאו סתמא כו'. עמ"ש במשנה לעיל (ד"ה ר"י): **ן שני** נתקים זה בלד זה וכו' ביד שם פ"ח סי' י' מפ' דשיטה של שער מפסקת ביניהם דקתני היינו שיטה של שער אחור ומפ' דטמא דקתני ריאה היינו לומר דאינו טהור ע"י השער אחור שהרי הוא כמות שהי' דאכתי לאו מבוארות הן ומה שאינו נפרן במקום אחד כגרים עמא

ן שני נתקים זה בלד זה וכו' ביד שם פ"ח סי' י' מפ' דשיטה של שער מפסקת ביניהם דקתני היינו שיטה של שער אחור ומפ' דטמא דקתני ריאה היינו לומר דאינו טהור ע"י השער אחור שהרי הוא כמות שהי' דאכתי לאו מבוארות הן ומה שאינו נפרן במקום אחד כגרים עמא

וכן בשער להוד בסוף שבוע ראשון כו'. כ' הר"ב והא בתחלה כו' כ"כ הר"ם ומסיים והסופרים אגב דהטייהו כתבינהו בסיפא כמו בריש. ובפ"כ ליתיה. ע"כ. ומכאן שבכל הספרים היה כתוב כן. ומה שלא נמצא כך בספרים שלנו. לפי שהוגהו ע"פ פירושו של הר"ם ולפיכך כתב מהר"ם לקיים גי' הספרים. וז"ל ל"ע בכל

בפסיון ל"ג

סדרי המשנה אם לא נמצא בתחלה. בשום ספר זקן. אז ראוי למחקו. ואי גרסי' בתחלה. בכל סדרי המשנה. זהו פי' של הבבא. החליטו בשער להוד הלך שער להוד חזר שער להוד וכן בפסיון שהלך שער להוד ויש שם עדיין פסיון. בין שבא אותו פסיון בתחלה. בתחלת ראיית הנגע שהחליטו בשער להוד. ומיד אח"כ קודם שילא הכהן טולד הפסיון בין שטולד הפסיון בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני. או לאחר הפטור. הרי הוא כמות שהיה דאפילו פסיון הבא בתחלה מיד אחר שהחליטו בשער להוד כי אזיל שער להוד מחלטינן ליה בפסיון. ומה שלא החליט מתחלה על הפסיון. אחר שהחליטו בשער להוד. היינו משום דאין מחליטין את המוחלט. החליטו בפסיון הלך הפסיון וחזר הפסיון וכן שער להוד בתחלה כו'. פי' שבא אותו שער להוד בתחלה. וא"ת בשלמא לעיל גבי החליטו בשער להוד והלך שער להוד וחזר וכן בפסיון בתחלה משכחת לה דהחליטו בשער להוד ולא בפסיון. משום דאין מחליטין את המוחלט כדפי'. אבל הכא גבי החליטו בפסיון דהיינו בסוף שבוע והיה שם שער להוד בתחלה. אמאי לא מחליט ליה מעיקרא אשער להוד. וי"ל כגון שעמד השער להוד חוץ לנגע. דאז אינו סימן טומאה. ובסוף שבוע החליטו בפסיון שפשה עד השער הלהוד ואכתי השער הלהוד הוי חוץ לנגע. ואחר זמן כשה הבהרת מלד אחר כל כך. דאע"ג דפשתה קלת לגד השער הלהוד עד שעומדים בנגע. אין בכל הנגע אלא כגרים. ומלא שהלך לו הפסיון הרי הוא כמות שהיה ומוחלט משום שער להוד לר' יהודה דמטמא בשער להוד אפילו שלא הפוך. ואע"ג דלעיל תנן סתמא דלא כוותיה. דקתני שער להוד שקדם לנתק טהור. והכא הדר וסתים לן תנא כוותיה. הכא לאו סתמא הוא כוותיה. דעיקר מילתא לא אתיא למסתם לן כוותיה. אלא לאשמועינן דהיכא דמחליטו בה. ושוב מולד לו סימן החלט אחר. דכי אזיל ליה קמא. אכתי מוחלט משום אידך. למר כדאית ליה. ולמר כדאית ליה. לר' יהודה אפי' בשער להוד שבא בתחלה משכחת לה כדפרישית. ולר"ש ורא"י שבא בסוף שבוע ראשון ושני ולאחר הפטור. א"כ מצינן לפרש לעיל וכן בפסיון בתחלה ממש בתחלה. שבא פסיון קודם לשער הלהוד. כגון שבא כהן להסגיר על הנתק כגרים. ולקה ביד כהן ופשה. ושוב מולד בו שער להוד קודם שהספיק להסגירו והחליטו אשער להוד ולא אפסיון. דאין פסיון מטמא בתחלה. ומיהו אהני פסיון דמעיקרא שלקה ופשה ביד כהן. דכי החליטו בשער להוד והלך לו. אכתי לא אזיל שם מוחלט מיניה בשביל הפסיון והראשון נוח לי. ואיתא לעיל בפ"ה (משנה ב') גבי החליטו בפסיון והלך לו פסיון וחזר. וכן בשער לבן לא קתני תחלה כי הכא משום דבשער לבן ליכא מאן דפליג למימר שיטמא שלא הפוך. והא דבת"כ לא קתני בתחלה (כי) הכא בשער להוד. י"ל דתנא דת"כ בפלוגתא לא קמיירי. דלר"ש ורא"ב לא משכחת לה עכ"ל. ומ"ש מהר"ם דהכא לאו סתמא כו'. עמ"ש במשנה לעיל (ד"ה ר"י): **ן שני** נתקים זה בלד זה וכו' ביד שם פ"ח סי' י' מפ' דשיטה של שער מפסקת ביניהם דקתני היינו שיטה של שער אחור ומפ' דטמא דקתני ריאה היינו לומר דאינו טהור ע"י השער אחור שהרי הוא כמות שהי' דאכתי לאו מבוארות הן ומה שאינו נפרן במקום אחד כגרים עמא

ן שני נתקים

הנתקים וחולקת אותה לשנים כמחילה המפסקת: נפרץ. שער של אותה השערה: במקום א'. בסוף שבוע *[ראשון] של הסגר *(או בסוף שבוע שני) או לאחר הפטור טמא שהרי פשה הנתק: בשני מקומות. שאותה שיטה נפרצה למטה ולמעלה ונשאר מאותה שיטה ב' שערות באמצע: טהור. דמבולרות ניכרו ומלילות: כמה תהא הפרצה. אם בשני מקומות נפרצו. הוי שיעור הפרצה מקום שתי שערות. דבהכי חשיבי השערות שבאמצע מבולרות: ואם במקום אחד נפרצו טמא. אפילו נפרץ כגרים טמא שאין שער שחור מבולר וכמוס בתוך הנגע, כיון דלא נפרץ בשני מקומות: ז זה לפנים מזה. כגון נתק כגרים הקלקי מרובע. ושיטה של שער מקיפו סביב. וחוץ לאותה שיטה מקיף נתק כגרים כל סביבותיה. דהיינו רלוטה של נתק ברוחב כעדשה. מקפת את השטה של שער. שזהו שיעור הנתק המקיף השערות המבולרות: נפרץ ממקום אחד טמא. הפנימי. שהרי שער שחור בגדו ואינו מבולר לתוכו. אבל החיצון טהור. דהא שתי שערות

בל"י ליתא תיבת ראשון *)בל"י ליתא תיבות אלו

מלאכת שלמה

לנתק. אמר המלקט נראה לדריך להיות הקיים נתק לנגע: נפרץ פי' בסוף שבוע או לאחר הפטור דאין פשיון מעמא בתחלה: נפרץ ממקום אחד כגרים טמא פי' הר"ש ז"ל אפילו נפרץ כגרים אבל הרא"ש ז"ל פי' כגרים טמא לאו דוקא כגרים דאפילו בפחות נמי טמא משום פשיון אלא אגב דבעי למיתני בסיפא כגרים טהור תנא נמי ברישא כגרים ונגע האחד טמא כי השיטה רחבה שתי שערות והנגע שאבר השער תחלה אלא הוא הפוסה וטמא והשני להסגיר כדאמרינן (פ"ו מ"ה) בשתי בהרות זו לפנים מזו אם בפנים כלתה סימן פשיון לפנימית א"ג כגרים דוקא דהשתא נעשה נגע אחד ואע"פ שאבר השער תחלה אבל האחר נגע אחד הוא והכל טמא והשתא ניהא נפרץ ממקום אחד טמא כלומר נעשה הכל נגע אחד טמא ואין כאן עוד הסגר ע"כ:

ז שני נתקים זה לפנים מזה פי' שני נתקים זה לפנים מזה והפנימי

יכין

מג) ואע"ג דכל שחור מגיל בעומד סמוך מאד להנתק ואפילו בעומד חוץ להנתק? י"ל דהכא מיירי שב"ש השחורו' היו כבר קודם שעולדו ב' הנתקים. והרי כל שער משואר אינו מגיל רק כשהוא מבולר. דהיינו שיהיה רוחב ב"ש נתק סביב לכל לד מהשערות [כמ"ג]: מד) שיעת השער שבין ב' הנתקין: מה) האדם טמא מוחלט. שהרי א' מב' הנתקין פשחה: מו) שאותה שיעת השער נפרצה מנתק לנתק בב' מקומות וכל פרצה רחבה כב' שערות: מז) דהרי מדעפרצה בב' לדדים. נעשו שניהן כנגע א'. והרי יש באמצע ב' ספרצות ב"ש שחורות שמגילות טומאת הפשיון [וכמ"ג]: מח) שיחשב הכל כנגע א'. ויתעסר ע"י השערות שבאמצע [ומהר"ש [כמ"ז] גרסה. דגם אריש. דהיינו בשפרצה במקום א'. שוגל אתא כמה תהא הפרצה שיחשב פשיון. ולא ידענו מג"ל לרבינו כן. ואפשר שהוכחתו כן מדאמרינן בגגות של נתק להיות ב"ש סביב לנתק. ועיין מ"ש בס"ד על זה לעיל פי' י"ח.] בכל פרצה. וכ"ש ביותר.

תפארת ישראל

ונעשו של דבר. דהרי השערות השחורות שנשארו בהשורש הרי משוארות הן. וכל שער משואר אע"ל רק כשיהיה מבולר [וכמ"ג]. וא"כ רק כשיהי' רוחב כל פרצה כשיעור רוחב ב"ש. ויהי' הב"ש שבאמצע מבולרות: ג) ר"ל אפילו כרוחב גרים: גא) ג"ל דהא דאצטריך לאשמועינן. מדסד"א דדוקא בנפרצה מצ"א בכב' שערות מחשב פשיון ויוחלט. אבל בנפרץ במקום א' כגרים. הו"א דלא גרע מנפרץ מב' רוחות בכל לד ברוחב ב"ש. דאמרינן דיוחלט הכל כנגע א'. ה"ל וכ"ש בנפרץ מרוח א' כגרים יהי' הכל יוחלט כנגע א' חדשה ויוסגר. קמ"ל: גב) וא"כ החילון טהור. דהרי השער שחור שבתוכה אע"ג שהוא משואר. הרי הוא מבולר מהנתק החילון מכל לד ומגלת אפילו יהי' בהחילון שע"ל וכ"ש זה החילון שאין בו שע"ל. אבל הפנימית הרי השער שחור שבלדה מדהוא משואר אינה מגלת להפנימי מדאין השער מבולר ממנה. ולהכי לריכה הסגר. והסגירה: גג) ר"ל האדם

עמא

יכין

נפרץ. ה"כ ע"ח דנגעים: ז שני נתקים. ה"כ שם ע"ח ופיי' שם ס"ו:

חלופי גרסאות

ן הפרצה כנ"ל הפרצה זה:

תוספות חדשים

ן במשנה ממקום אחד טמא. ר"ל הנגע שבשר השער תחלה אינה היא הפוסה וטמא. והשני להסגיר ולהאמרינן לעיל פ"ו משנה ה' אם מבפנים היא אלה. סימן פשיון לפנימית כו'. (הרא"ש): תוי"ט ד"ה כגרים טמא כו' כגרים טמא לרבותא. וזהו כוונת הר"ב שכתב לשון אפי' נפרץ כו':

משנה אהרונה

הוא מוחלט מן ההחלט הראשון וא"ל להראותו לכהן עכשו להחליטו דאי צריך להחליטו עכשו מאי למימרא פשיטא כיון דאיכא נגע וסימן טומאה אלא כדפי' וכתבנו מזה ג"כ פ"ה מ"ב:

ו נפרץ. הא דקתני לשון נפרץ ולא קתני נתק. משום דיפא בשני מקומות עהור דהוי מבולר והיינו דוקא שהפרלות מפולשות דאל"כ לא הוי מבולר. ומש"ה קתני נפרץ דמשמע מפולש כמו פירלה שבין שני בתים: כגרים טמא. פי' הרב אפילו כגרים. ולא יתכן מה ענין כגרים לכאן אפי' הרבה הו"ל למיתני. ועוד דכולה משנה שא"ל היא דהא תנא לה ריבא במקום אחד טמא ולא חילק ממילא משמע בכל ענין טמא. והרא"ש מפרש דרישא במקום אחד טמא. כשהוא פחות מכגרים אין טמא אלא אותו נתק שהפרלה התחילה משם דהפשיון ממנה הוא כדאמרי' פ"ו מ"ה אם מבפנים הוא בלה סימן פשיון לפנימית. ומ"פ א דהפירלה כגרים נעשה הכל נגע אחד טמא ואין

כאן עוד הסגר: והרמב"ם מפרש דנפרץ ממקום אחד כגרים אדלעיל קאי כשנפרץ משני מקומות ובמקום אחד מהם כגרים ה"ז נתק חדש לעצמו וטמא. וכ"כ בחכורו פ"ח שאם במקום אחד כגרים ה"ז טמא שהפרלה נתק אחר והרי שער שחור בגדו לא כתוכו ע"כ וכתבו הראב"ד והכ"מ דאפילו בשני מקומות. ואין דברים אלו מוכנים לע"ד דאעו משום דהוי כגרים נפיק מכלל פשיון וכיון דנפרץ מתוך הנתקים והרי שער שחור המבולר מגילו ואמאי טמא. ולעד"נ שרבינו גורס במשנה אם הי' הפרלה במקום אחר ברי"ש לא אחד בדל"ת. ובספרי הרמב"ם שבידינו נמי הגירסא אחר ברי"ש ונראה דה"ק אם נפרץ במקום אחר ולא מן הנתקים אלו אלא שניתק שערו במקום אחר חוץ מאלו ה"ז נגע חדש וטמא. וכ"ת מאי קמ"ל. טובא קמ"ל דכל שהוא רחוק מאלו לא דייינינן לי' כפסיון ולא כדעת הסוברים דפסיון רחוק כגרים מעמא בנגעים וממילא דה"ה בנתק דהא הוקשו ואז היה עהור שהמשואר שחור מגילו. קמ"ל דפסיון רחוק לא מעמא כלל ומשום כנתק חדש וטמא ולעיל פ"ד כתבנו שכן מפורש בתוספתא דפסיון רחוק אינו מעמא באדם ולא כשיטת הר"ש והר"ב שם:

ז נפרץ ממקום אחד טמא פי' הר"ב הפנימי טמא והחילון עהור. וכל זמן שלא נפרץ הפנימי להסגיר והחילון עהור. וכתב הר"ש דמתני' כת"ק דר' יוסי פ"ו מ"ה.

ציונים

ח פי שתי. עיי' פ"ח מ"ב:

הפגימי כו'. אבל החילון טהור. ולר' יוסי דאמר גבי בהרת (בפרק ו' משנה ה') אין מחיה סימן טומאה לחילוה שהבהרת לתוכה. ה"ה כאן דאין השערות סימן טהרה לנתק החילון. כיון דאיכא נתק הפגימי לתוכן. ומסגיר את שניהן. והיינו אם בתחלה נפרץ. אבל אם בסוף שבוע ראשון. או שני. ולאחר הפטור. שניהן טמאין. משום פסיון. כ"כ הר"ש. גם בעל קרבן אהרן. ותמיה לי טובא דאם כן יש בנתק פסיון לתוכו. ולא כן שנינו בת"כ שהעתקתי בפ"ו משנה ג' [ד"ה שאין]. גם שם משנה ה' דבבהרת ליכא מאן דס"ל שיהא שי' פסיון לחילוה:

נפרץ ממקוס א' כגרים טהור. כתב הר"ב והא דאמרן נפרץ ממקוס א' טמא. היינו בפחות מכגרים. דנחשב כדבוקות לקמת הראש מלד אחד. דכל השערות הרי הן כקמת הראש. ואין כאן מבולר. הר"ש: **כגרים** טהור. ולעיל בב' נתקים זה בלד זה אפי' נפרץ כגרים במקוס אחד טמא. דלא חשיבי מבולרות. כיון דאיכא מלד שני דבוקות לקמת הראש. דהיינו שאר השערות שבראש שחוץ לגנע. מהר"ש: **ח** *[**נולד** לו שער שחור טהור. כתב הר"ב ואי במשואר דוקא כו' כדאמרינן במשנה ג'] : **אף** ע"פ שהלך לו שער שחור טהור. פי' הרמב"ם דטעמא מאמרו

משנה אחרונה

דלר' יוסי כי היכי דמחי' דהתם לא חשיב מבולר משום שהבהרת לתוכה. ה"נ השער לא חשיב מבולר שהנתק בתוכה וא"כ אין חילוק בין פגימת החילוה דאם לא נפרץ שניהם להסגיר וכשנפרץ שניהם להחליט משום פסיון ע"כ ותמה בתוי"ט איך אפשר לטמא חילוה משום פסיון הא אין פסיון לתוכו בנתקים ומיני' ילפי' בשאר נגעים שאין הנגע פושה לתוכו כדלעיל פ"ו מ"ג עכ"ד. ולמאי דפי' בפ"ו לאו קושיא היא דהא דאין הנתק פושה לתוכו לאו מקרא נפיק ולא מהלכה אלא שא"א שיפשה לתוכו שבבר ניתק שם כדאמרינן וכי מה יש בו ומחי' שני ליכא בנתקים. והיינו דוקא בחד נתק אבל בשני נתקים ושיטת שער מפסקת שם לו להיכן יפשה שפיר פושה שני לתוכו ושם כתבנו דהיינו טעמא שני שאין הבהרת פושה לאחי' שבתוכו משום שאין לו להיכן יפשה שגם האחי' בהרת חשיבא שהרי מבלמת לשיעור נגרים ואין בהרת פושה לבהרת: ומיהו בעיקר סברת הר"ש דפלוגתא דר' יוסי שייך שני הכא וכ"כ הרא"ש וקרבן אהרן. עם שאיני כדאי לדבר נגד מלבים אלא"ל דהך דפ"ו לא דמיא להכא דהתם עיקר טומאת מחיה חילוה הוא שאלו היה מקום האחי' בהרת לא הי' מהליטו. ומשום שאין שם בהרת אלא כשר אדם כדרכו טמא ומש"ה א"ר יוסי אין לך בו אלא הידושו שהאחי' בתוך הבהרת ולא שהבהרת ג"כ בתוך האחיה אבל הכא בנתקים דמשואר הוי סימן טהרה סברא היא שהרי לא שלטה הנגע בכולה וא"כ אין לטולהלן אפילו הנתק בתוכה גם כן הוי סימן טהרה והיינו דלא תני פלוגתא דר' יוסי הכא:

ח ובו שער צהוב טמא. שער לאוב מטמא בין בתחלה ובין בסוף שבוע וכו' ובין לאחר הפטור ע"כ. וכ"כ הר"ש ואיני יודע מה ראו לכתוב דיניס אלו כאן ויותר ה"ל לכתוב לעיל בר"פ ונס שבבר שנה לנו התנא דיניס אלו בפ"ק מ"ה ובפרקין מ"ה. ומאן כולהו משום אחר הפטור תני להו וקמ"ל לר"ש בן יהודה דאמר כל נתק שטהר שעה אחת אין לו טומאה לעולם. דלא תימא אפילו עמד בשיניו שני שבועות ופערו הוי נתק שטהר ואינו מיטמא עוד אפילו באו סימני טומאה לכך כתבו דאחר הפטור נמי מיטמא בשער לאוב אע"פ שטהר שעה אחת. לכולהו תנאי דמתני' דוקא שהטהרה באה ע"י סימן שער שחור או שהלך הפסיון שאלו טהרו מהחלט אבל עמד בשיניו אין הטהרה אלא מהסגר. וזה סיוע לדברי הר"י קורקס בס"מ פ"ח דין י"ג שכתב דאפילו שער שחור אינו מטהר מתוך הסגר אלא מתוך החלט דקרינן בי' נרפא אבל מהסגר אלו רפואה הוי אאם עמד בשני הסגרות גם כן טהור וכו' ע"ש שסיים בזה ועדיין צריך בירור. וכ"ל דעמד בשיניו מקרא מפורש הוא דאחר הסגר שני כתיב וראה ביום השביעי והנה לא פשה ופהרו הכהן ואם פשה יפשה אחרי טהרתו לא יבקר לשער הצהוב טמא הוא. הרי דטהור מתוך הסגר לא קרינן בי' כל נתק שטהר וכו':

ינולד לו שער שחור. פי' הר"ב אי בטמא ואי במשואר וכ"כ הר"ש וכן מוכח בתוספתא. ומ"מ לא אתפרש כיון דברפא הנתק גבי לומה כתיב מנ"ל דה"ה במשואר והא אמרינן לעיל שיפה כח הטומה מן המשואר. ומתני' נמי נולד לו קתני משמע לומה. ואפשר מדכתיב ושער שחור אין בו והסגיר. דמוכח אם יש שער שחור אינו מסגיר ומינה שמעינן דאפילו הלך השחור טהור דאל"כ היה צריך הסגר שמא ילך השחור ויולד אח"כ שער לאוב או פסיון ובתרי פסיקי נמי מסגיר כדפי' סס"ם. ומ"מ הרמב"ם כתבורו לא העתיק אלא לשון המשנה ולא הזכיר משואר: **אע"פ** שהלך לו שער שחור. והלאוב קיים טהור. ודוקא לאוב זה שהי' עם השחור אבל אם נולד שער

הפגימי כו'. אבל החילון טהור. ולר' יוסי דאמר גבי בהרת (בפרק ו' משנה ה') אין מחיה סימן טומאה לחילוה שהבהרת לתוכה. ה"ה כאן דאין השערות סימן טהרה לנתק החילון. כיון דאיכא נתק הפגימי לתוכן. ומסגיר את שניהן. והיינו אם בתחלה נפרץ. אבל אם בסוף שבוע ראשון. או שני. ולאחר הפטור. שניהן טמאין. משום פסיון. כ"כ הר"ש. גם בעל קרבן אהרן. ותמיה לי טובא דאם כן יש בנתק פסיון לתוכו. ולא כן שנינו בת"כ שהעתקתי בפ"ו משנה ג' [ד"ה שאין]. גם שם משנה ה' דבבהרת ליכא מאן דס"ל שיהא שי' פסיון לחילוה:

נפרץ ממקוס א' כגרים טהור. כתב הר"ב והא דאמרן נפרץ ממקוס א' טמא. היינו בפחות מכגרים. דנחשב כדבוקות לקמת הראש מלד אחד. דכל השערות הרי הן כקמת הראש. ואין כאן מבולר. הר"ש: **כגרים** טהור. ולעיל בב' נתקים זה בלד זה אפי' נפרץ כגרים במקוס אחד טמא. דלא חשיבי מבולרות. כיון דאיכא מלד שני דבוקות לקמת הראש. דהיינו שאר השערות שבראש שחוץ לגנע. מהר"ש: **ח** *[**נולד** לו שער שחור טהור. כתב הר"ב ואי במשואר דוקא כו' כדאמרינן במשנה ג'] : **אף** ע"פ שהלך לו שער שחור טהור. פי' הרמב"ם דטעמא מאמרו

מלאכת שלמה

שניהם והך שיטה של שער נמי לא שלינן לא בתר חילון ולא בתר פגימי ומסגיר את שניהם: נפרץ ממקום אחד טמא לרבנן פגימי דוקא לר' עקיבא ולר' יוסי שניהם משום פסיון משני מקומות טהורין שני והנתקין לדברי הכל דאיכא שערות ומבולרות ומלילות לכאן ולכאן הר"ש והרא"ש ז"ל וקשה לע"ד דהא לעיל פ' שני סי' ה' חלק הרא"ש ז"ל על פי' הר"ש ז"ל ועל גירסתו וכילד השתא גראה שהודה לו ול"ע לע"ד: ח בפי' רעז"ל ואי במשואר דוקא במבולר או דרחוק מקמת הראש מקוס שתי שערות כדאמרן דנחשב כמבולר כך נ"ל. וכיד שם פ"ח סי' ח'

יכין תפארת ישראל יכין

טמא מדפשה הנתק הפגימי. והשער שחור המשואר הרי הוא רק בלבו ולא מבולר. אבל החילון נשאר בטהרתו. דהרי השער שחור המשואר הוא מבולר בתוכו ומלול. ואפילו טימא דכיון דנתק הפגימי מפסיק בין השערות אלו מבולר לגד השני של נתק החילון. יסי' דין הב"ש שחורות אלו כדין מחי' כה"ג. דאיכא סיע"ו [כפ"ו מ"ה]. וה"ל טימא דמדמפסיק פגימי בין השערות לגד א' של חילוה. א"כ אינן לה מבולרת. ולא יליל. עכ"פ הרי אין פושה לתוכה [מיהו אילה"ק דהא תינא לפי' הר"ש שם דפגימי' טמא משום פסיון. אלא להמב"ם וכ"כ שם דלר"ע דקיי"ל כוותי'. גם פגימי' טהורה מדמתשב הפסיון לה כפושה לתוכה א"כ כ"ג אמאי נתק פגימי טמא. דהכי גם נתק אין פושה לתוכו [וכהתו"ש הכא]. י"ל דשאני התם דאין האחי' סי' טהרה לחילוה. והו"ל החילוה כליתא. ושפיר מחשב כאלו פשה הפגימי לתוך שער שבתוך הפגימי]: גד) דהו"ל שניהן בנתק א'. והרי שער שחור מבולר לה בתמלא. ומלול: גה) נ"ל דקמ"ל הכא דלא חיטא דוקא לעיל שב' הנתקים זה בלד זה לא מחשבו כנתק א' רק בשנפרץ בכל פרלה ברוחב ב"ש. אבל הכא שמקיפות זו את זו סד"א דגם בנפרץ ברוחב שער אחד סני דלחשב כנתק אחד. קמ"ל: גו) דמדמוקף הו"ל בנפרץ כגרים הכל כנתק א'. והרי שער שחור המשואר מלול בו מדהוא מבולר. ומשום פסיון אין לטמאו דמדינדון כולו כנתק א' אין פושה לתוכו [ועיין פ"ו מ"ד]. מיהו אם נפרלה פגימי בכל גבולו סביב להחילון. ונעשו כולם נגע א' ממש. יש חילוק. דאם אחר שנפרץ שיעת השער מב' מקומות ונטהר מהב"ש המבולרות. נתהוו אח"כ שניהן נגע א' ממש. הכי הוא כמו שהי'. אף שהלך כעת השער שחור [כלקמן מ"ב]. ומשום פסיון אמ"ע. דאין נגע פושה לתוכו. אבל בסוף הסגר ראשון או ב' מלא שנתחברו שניהן והיו לנתק א'. ועבר השערה של שער שהי' באמצע. הוינו פלוגתא [דפ"ו מ"ב] אם יחשב פסיון לפגימי. או נימא דהכא שאני דנתהווה לנגע א' ממש ופניס הדשות בא לכאן ובעי הסגר כנגע חדש: גז) דשב"ל מטמא אפילו בתחלה כמו ש"ל. וכ"ש בסוף שבוע א' או ב' או לאחר הפטור: גח) אף שנשאר השע"ל: גט) ונשאר הלהוב. וכ"ל

שחור טהור. דכיון דנטהר הלהוב הו לא מטמא. אע"פ שנשר השחור. אבל אם החליטו בפסיון. בא השחור וטהר הפסיון. ואחרי כן הלך השחור. חוזר הפסיון ומטמא. או שפשה וכיס וחזר ופשה. לא אמרי' כיון דטהר הנתק לא מטמא: כל נתק שטהר שעה אחת. בין שהחליטו בפסיון וכנס. או שבא שער שחור וטהרו. בין החליטו בשער להוב. ובא שער שחור וטהרו. ואחרי כן הלך השחור. או מה שכנס חזר וניתק. שוב אין לנתק זה טומאה לעולם. אע"ג דקיימא סימני טומאה שלו. כגון שער להוב ופסיון. ולא מיבעי בהני שכבר טהרו בשער שחור. אלא אפילו פשה אחר שהלך השחור או נולד בו שער להוב אחר. כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה: ר' שמעון אומר כל שער צהוב שטהר שעה א'. כגון האי דהוה קאים בשעה שבא

רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש. כל נתק שטהר שעה אחת אין לו טומאה לעולם[ס]. רש"א כל שער צהוב שטהר שעה אחת אין לו

מאמרו נרפא הנתק טהור הוא. ועיין לקמן. ומ"ש הר"ב דכיון דנטהר הלהוב. הו לא מטמא אע"פ שנשר השחור. אבל אם החליטו בפסיון כו'. כ"כ הר"ש. וכתב בעל קרבן אהרן על זה דמי יתן ונדע היכן מצא ת"ק זה ההפרש. בין פסיון ובין שער להוב. דמקרא לא משמע הכי. אדרבה משמע בהפך. דקרא בפסיון מדבר. כדאמר ואם בעיניו עמד וכו'. ועוד דאפוסי במחלוקת לא מפשיקן. ואיך נאמר דפליג רשב"י על ת"ק בלהבא ובפסיון ע"כ *[ועל הראשונה שכתב דאדרבה משמע בהפך כו'. אני אומר דשותיה דמר לא ידענא. דהא ודאי מדכתי' ואם בעיניו עמד. משמע דאילו היה פכיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחליט בשער להוב או בפסיון. ומולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש. ועיין בשני דבוריס דלקמן): **רבי** שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב בין שהחליטו בפסיון וכנס וכו'. כתב הרמב"ם שראייתו ג"כ מאמרו נרפא הנתק טהור הוא. וביאר בעל קרבן אהרן דלכ"ע טהור הוא מיותר. דכיון שנרפא ודאי דטהור. א"כ דהל"ל וטהרו הכהן. ות"ק סבר דהטהרה הוא מהסימן אשר ממנו נרפא. וירלה טהור הוא. אותו הסימן שטמאו. ואע"ג שהלך לו השער שחור. אבל אם אחר שהלך בא סימן אחר. אע"פ שהיה ממין אותו שנרפא *(וס"ל לבעל קרבן אהרן דשער להוב אחר מטמא לה"ק. ועיין בדבור דלקמן) אינו טהור ממנו. דסבר מלת הוא. הדר לסי' שהיה לו. ורשב"י לא ניחא ליה לומר כן. דזה כבר נכלל באמרו נרפא הנתק. שאחר שנרפא בהיות השער להוב בו. שוב אינו חוזר זה השער להחליטו. כי לא הוסר הבריאות והרפואה ממי שנרפא בדבר מה בסור הדבר. וא"כ עדיין אומר טהור הוא. הוא יתר. ולז"א הוא דהדר לנתק. וירלה נרפא הנתק מהסימן שהיה לו. וטהור הוא מכל סימן שיבא לו אח"כ. אף ע"פ שהוסר השער שחור. דכיון שנרפא נטהר לעולם. ע"כ. וכתב הר"ש דרשב"י לית ליה הא דתנן לעיל החליטו בשער להוב וכו' וכן בפסיון כו' דאיהו סבר כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה דנעשה נתק זה כבהרת פחותה מד' מראות שנולד בו סימני טומאה. דלא מטמא. ע"כ:

רבי שמעון אומר כל שער להוב שטהר כו'. כתב הר"ב אבל אם אחר שהלך השחור נולד בנתק שער להוב. או שפשה

מלאכת שלמה

ה' אלא שבכסף משנה לא נזכר מקומה איו. וכתוספתא ר' יהודא בן נקוסא משום ר"ש קאי בשעת ר"ש בן יהודה משום ר"ש דמתני' והרמב"ם ז"ל יש לו דרך אחרת בפירוש פלוגתא דתנא דמתני' ע"ש וכותי' הכריח בספר קרבן אהרן פרק ע' דפרשת נגעים סימן ט"ו ע"ש ותוסף לקח טוב והמהו בספר תוספות יום טוב:

מי

ח ר"ש אומר כו'. למאי דמפרשי לר"ש שאותו שער להוב הוא דטהור אבל מולד לו שער להוב אחר טמא קשיא דר"ש אדר"ש. דהא ר"ש הוא דאמר כל שאינו סימן טומאה בנתק הרי הוא סימן טהרה בנתק ומליל והכא אלו שער להוב טהור הוא אע"ג דאזיל ליה שער שחור ואיהו סימן טהרה לאולי נמי אבער להוב שיולד לו אח"כ. ותניא נמי בתוספתא הלך שער שחור מן הנתק והאיר שער להוב במקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שהוא מליל מיד שער להוב דק ופסיון הנאים אח"כ וע"כ ר"ש הוא דאמר כשער להוב שקדם לנתק כל שאינו סימן טומאה הרי הוא סימן טהרה ומליל דר"א בן יעקב קאמר דלא מליל. תו קשיא איכא אבתן כה"ג דליתני ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש והדר ליתני רש"א לאיפלג אדרבי"ש משום ר"ש. הילכך גרסינן ר"ש מקמי דר"ש כ"ו והכי אשכחן עיבא דסתמא תני אליבא דר"ש הכי והדר קתני ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש הכי. ומתני' הכי מפרשי ת"ק סבר אע"פ שהלך לו שער שחור טהור אותו שער להוב שסיים קודם לכן אבל מולד לו שער להוב אחר טמא ואיכ"י הוא דאמר בשער להוב שקדם לנתק לא מטמא ולא מליל והכא נמי בשער להוב שטהר על ידי שער שחור לא מטמא ולא מליל ואם מולד לו שער להוב אחר לא מליל השער להוב שהיה כבר לעהלו. ר"ש אומר כל שער להוב שטהר כו' אין לו טומאה עולמית כ"ז שהוא עומד ואפילו מולד לו שער להוב אחר הרי הבער להוב זה סימן טהרה לגליל מיד שער להוב שמולד לו אח"כ וכן מיד פסיון אפילו מולד לו אח"כ כדתניא בתוספתא ור"ש לטעמיה דאמר התם כל שאינו סימן טומאה מליל. אבל אם כבר שער להוב זה. ואח"כ מולד לו שער להוב אחר או פסיון טמא דכל נתק שטהר לא אמרינן. ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש כל נתק שטהר שעה אחת אין לו טומאה עולמית ואפילו כשר שער להוב ואח"כ מולד לו שער להוב או פסיון טהור כיון שטהר הנתק שעה אחת:

יכין תפארת ישראל בועז

ג"ל דל"ד סלך השעש"ח מעצמו. אלא דכ"ש בנתקו בכוונה. הו דאיכא דמילתא נקט: ס) וקמ"ל דמדנקט ת"ק רק בשע"ל משמע הא בפסיון שטהרו השער שחור. אם נשר השער שחור ה"כ חוזר לטומאתו. וכ"ש בפשה וכנס ופשה. וקודם פסיון סב' נשר השער שחור. להכי פליג ר"ש וקאמר כל וכו'. דאפילו כשבא שע"ל או פסיון חדש. אחר שנשר השער שחור אפ"ה מדנטהר בשער שחור פ"א א"ה שימא עוד נתק זה לעולם. ואע"ג דאמר לעיל [מ"ה] שחליטו בשע"ל הלך שע"ל וחזר שע"ל וכן פסיון ממא. הכא שאני דקאמר נטהר. ור"ל שעדיין הסי"עו בו ונטהר. אבל אם אם לא נטהר. רק מדנעלם. וכיון שחזר הרי חזר ונתגלה. ודו"ק [והר"ש כתב דבאמת פליג רשב"י אדאתם הפרש. בין פסיון ובין שער להוב. דמקרא לא משמע הכי. אדרבה משמע בהפך. דקרא בפסיון מדבר. כדאמר ואם בעיניו עמד וכו'. ועוד דאפוסי במחלוקת לא מפשיקן. ואיך נאמר דפליג רשב"י על ת"ק בלהבא ובפסיון ע"כ *[ועל הראשונה שכתב דאדרבה משמע בהפך כו'. אני אומר דשותיה דמר לא ידענא. דהא ודאי מדכתי' ואם בעיניו עמד. משמע דאילו היה פכיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם] ולשון הרמב"ם בפ"ח מהט"ל [הלכה ח'] נתק שהחליט בשער להוב או בפסיון. ומולד בו שער שחור וכו' (והר"ב לא פי' ואם בא שער להוב אחר מה דינו. וכן הר"ש. ועיין בשני דבוריס דלקמן): **רבי** שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש. כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב בין שהחליטו בפסיון וכנס וכו'. כתב הרמב"ם שראייתו ג"כ מאמרו נרפא הנתק טהור הוא. וביאר בעל קרבן אהרן דלכ"ע טהור הוא מיותר. דכיון שנרפא ודאי דטהור. א"כ דהל"ל וטהרו הכהן. ות"ק סבר דהטהרה הוא מהסימן אשר ממנו נרפא. וירלה טהור הוא. אותו הסימן שטמאו. ואע"ג שהלך לו השער שחור. אבל אם אחר שהלך בא סימן אחר. אע"פ שהיה ממין אותו שנרפא *(וס"ל לבעל קרבן אהרן דשער להוב אחר מטמא לה"ק. ועיין בדבור דלקמן) אינו טהור ממנו. דסבר מלת הוא. הדר לסי' שהיה לו. ורשב"י לא ניחא ליה לומר כן. דזה כבר נכלל באמרו נרפא הנתק. שאחר שנרפא בהיות השער להוב בו. שוב אינו חוזר זה השער להחליטו. כי לא הוסר הבריאות והרפואה ממי שנרפא בדבר מה בסור הדבר. וא"כ עדיין אומר טהור הוא. הוא יתר. ולז"א הוא דהדר לנתק. וירלה נרפא הנתק מהסימן שהיה לו. וטהור הוא מכל סימן שיבא לו אח"כ. אף ע"פ שהוסר השער שחור. דכיון שנרפא נטהר לעולם. ע"כ. וכתב הר"ש דרשב"י לית ליה הא דתנן לעיל החליטו בשער להוב וכו' וכן בפסיון כו' דאיהו סבר כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה דנעשה נתק זה כבהרת פחותה מד' מראות שנולד בו סימני טומאה. דלא מטמא. ע"כ: **רבי** שמעון אומר כל שער להוב שטהר כו'. כתב הר"ב אבל אם אחר שהלך השחור נולד בנתק שער להוב. או שפשה

משנה אחרונה

שער להוב משהלך השחור מטמא. ובפסיון אין השחור מטהר אפילו לזה שהיה בשעת הפסיון אלא בשעה שהשחור קיים אבל הלך השחור פסיון זה עצמו מטמאו כמ"ש הרב וכ"כ הרא"ש. ובקרבן אהרן תמה דאדרבה קרא דפסיון כתיב. וגרשה כוונתו דקרא הכי איתא ואם בעיניו עמד הנתק ושער שחור נמח כו נרפא וגו'. אין לפרשו כפשוטו דהא עמד בעיניו טהור בלא שער שחור ושער מטהר אפילו לא עמד בעיניו וע"כ צ"ל דאו או קאמר דעמד בעיניו ו שער שחור מטהרין ושער שחור אפילו אין עמד בעיניו אלא פשה מע ר ועלה כתיב נרפא עהור הוא דאפילו הלך טהור. ובתגם הציג כליו תוי"ט. וכן פסק הרמב"ם בחבורו כת"ק וכין בשער להוב וכין פסיון הותם שהיו עם השחור טהורין וכשיולד אחד מסימני טומאה אחר שהלך השחור מטמאין: ולייישב תמיהת בעל ק"ק גרשה דהמפרשים ס"ל דאנאי דמתני' פליגי בפירושא דהאי קרא. ות"ק לא מפרש עמד בעיניו

ציונים

ט מי שהי'. מיי' פט"ז

משנה אחרונה

דהוי כבהרת שהיא למטה מחרבע מרחות כמ"ש הר"ם. ומה שטען בק"א לסברת ת"ק טהור הוא למה לי פסיטא כיון שגרפא הוא טהור. י"ל דפרושי קא מפרש גרפא הנתק לא שהנתק עצמו טהור אלא טהור הוא אותו הסימן שנעשה בעבורו. ולא כסברת רשב"י דטהור הוא הנתק עצמו. וכ"ש דסיפא דאמר כל שער להוב שטהר וכו' איהו נמי מפרש לקרא כת"ק אם בעיניו עמד וכו שער להוב בא המחור ומטהרו אלא דת"ק לא מטהר שער להוב הבא אחר שהלך המחור ור"ש סבר דהמחור מטהר לעולם אפילו משער להוב שיבא אח"כ אבל מפסיון אפי' היה בו פסיון תהלה וטהרו המחור וכגם הפסיון ובא פסיון אחר מטמא לר"ש משום דקרא לא איירי בפסיון למאי דמפרש עמד בעיניו אלא פשה וטימאתו משום שער להוב עלה אמר גרפא הנתק טהור הוא אבל בפסיון לא שמענו דקרי ליה גרפא טהור הוא והיינו דדייק ר"ש ואמר כל שער להוב שטהר וכ"כ מדברי הרמב"ם בפירושו שכתב ור"ש יאמר אם פשה בעור אחר סור שער המחור הנה הוא טמא אולם אם התחדש שער להוב אחר הוא טהור ע"כ. הרי אלא חילק בפסיון דאפילו טהרו שער שחור תחלה מן הפסיון אם בא אח"כ פסיון אחר הוא טמא והטעם כדפי'. ולא ידעתי למה כתב בק"א בשם הרמב"ם דאם טהרו מפסיון מגילו אף מפסיון הבא אח"כ ומתוך זה נדחק מה שא"ר שמעון כל שער להוב לאו דוקא דה"ה לפסיון וכלמת לא נמצא זה בדברי הרמב"ם כאו בדקדוק דוקא בשער להוב. והא דאמרינן דמפסיון אחר לא מטהר אין זה סותר לדברי ר"ש דלעיל מ"ד דאמר כל שאינו פסיון טומאה בנתק הרי הוא סימן טהרה בנתק וא"כ הא אפילו אלף השחור הלהוב עצמו שטהר מחמת השחור ואינו סימן טומאה הרי הוא כשחור לטהר ולמה אינו מגיל מפסיון י"ל דדוקא כל שאינו סימן טומאה בעצמו קאמר כגון אלא הפכו הנתק. אבל להוב זה בעצם הוא סימן טומאה והטהרה באה לו מן השחור הרי הוא כסימן טומאה שגרפא ותדע מדאמר אין לו טומאה לעולם ולא אמר רבותא עפי דהוי סימן טהרה להגיל אלא כדפי'. ומיהו כתוספתא הביאה הר"ש תני אלף שער שחור והניח הלהוב במקומו טהור ולא עוד אלא שהוא מגיל. ומפרש הר"ש מגיל על כל סימני טומאה הבאים אח"כ דלהוב זה הוי כמו שחור וכו' ע"כ מ"מ ר"ש דמחני' לא ס"ל הא מדלא אמר' הך רבותא:

ט מי שהיה בו נתק כגרים. הא דנקט האי לישנא ולא תני נתק שפרח בכל רחשו טהור. דהוה משמע דפורח בתחלה נמי טהור ואינו קיימא לן דטמא כמו בא כולו לבן

משנה

ט מי שהיה בו נתק כגרים. וניתק כל ראשו (סב) טהור

ט וניתק כל ראשו. שפרח הנתק בכל הראש בין שהוחלט בשער להוב בין שהוחלט בפסיון טהור. דבכולהו פריחה מטהרת. ומנין שהפריחה מטהרת בראש דכתיב (ויקרא י"ג) ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא. בזקן מנין. ת"ל ואיש לרבות את הזקן. והבא כולו נתק בתחלה אינו טהור. כשם שהבא כולו לבן בתחלה אינו טהור בבהרת

לו טומאה לעולם (סא): ט מי שהיה בו נתק כגרים. וניתק כל ראשו (סב) טהור

דרבי שמעון להקל. וכתב עוד בעל קרבן אהרן. דפי' הר"ש דחוק הדא דלריך לפרש דשער להוב דנקט ת"ק הוא דוקא. ושער להוב דנקט ר' שמעון לאו דוקא. ועוד אחר דפלוגתייהו בפסיון. למה לא ביאר דבריו ר"ש והראוי היה שזה שהוסיף הוא על ת"ק. הוא אשר יבאר ויאמר כל פסיון שטהר וכו'. לכן נראה כפי' הרמב"ם. דר"ש סבר דמה שהגיל לעולם בין ממה שהיה לו. בין ממה שיבא אחריו. ואם היה לו שער להוב ובא שער שחור והגילו משער להוב. הגיל ממה שהי' לו וגם ממה שיבוא אח"כ משער להוב. לפי שהגלה היתה משער להוב אלא יטמאנו עוד, אבל אם אחר שהלך הוא (בא) פסיון טמא. דמעולם לא הגילו מהפסיון. וה"ה אם הוחלט בפסיון. ובא שער שחור והגילו וגטהר. נטהר מכל פסיון בין מה שהיה לו קודם בואו בין מה שיהי' לו אחר שהלך שמפסיון בהחלט טהרו. אבל אם אחר שהלך הוא (בא) שער להוב. טמא. שמשער להוב לא הגילו. שכאשר בא לא ה"ל שער להוב. והאי דנקט ר"ש שער להוב לאו דוקא שה"ה בפסיון אלא אמר דעתו בשער להוב. לפי שהוא הגובא אשר בו דבר ת"ק ע"כ. וכתב הרמב"ם דראיית ר"ש ג"כ מאמרו נראה הנתק טהור הוא, ופי' בעל קרבן אהרן שר"ש דייק מלת הוא ורצה לעשות פשרה בזה. ואמר שכוונת הכתוב לומר שטהור הוא אותו הסימן שהיה לו. כיון שגרפא בשער שחור. לא יבוא עוד ליטמא בו אע"פ שהוסר השער שחור. אבל סימן אחר שלא רפאהו זה השער שהור אם יבא אחריו יטמאנו. וזה אומרו הכתוב באומר הוא שירצה טהור הוא זה הסימן אשר נרפא בשער שחור כי לא יהיה עוד סימן טומאה לזה הנתק ע"כ: ט וניתק כל ראשו טהור. כתב הר"ב דכתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא וגו'. וכן שנוי בת"כ ועיקר קרא לאו להכי אתא. דא"כ כי לא ניתק אלא אחורו ולא כל ראשו יטהר. וכן אם היה הנתק בפאת פניו ונעשה גבח יטהר ואלו ניתק כל ראשו תנן אלא עיקר קרא לפרושי דין קרחת וגבחת ואגב למדנו מדקאמר טהור הוא ולגופיה לדין קרחת וגבחת לא איצטריך דהא הדר כתב וכי יהיה בקרחת וגבחת נגע וגו'. דשמעת מיניה שפיר דעד שיהיה בו מראה נגע וגו' אינו טמא אלא דלהכי כתב הכא טהור הוא ללמדנו שיש לדין נתק ג"כ דין פרח בכולו שיטהר בכך. ומ"ש הר"ב בזקן מנין. ת"ל ואיש לרבות את הזקן או איכא אומר אינו אומר אם אלא להוציא את האשה ואת הקטן ת"ל הגדול בין איש בין אשה בין קטן. א"כ למה נאמר אם להביא את הזקן ת"כ. ומ"ש הר"ב והבא כולו נתק בתחלה אינו טהור כו'. ולכאורה כמו כן בנתוק כולו לאחר הפטור כיון דלבהרת מדמינן. וכן משמע נמי מדכתב הר"ב בין שהוחלט וכו' דמשמע

מלאכת שלמה

ט מי שהי' בו נתק כגרים וכו' בת"כ פ' טהירי דפ' נגעים ומשמע התם דהה"ל אם הי' הנתק בזקנו וניתק כל זקנו ה"ז טהור ומסמך לה אקרא וכן הוא שם ביד בפ"ח וכתב שם ובפ"ה ויתעמא עור הראש והזקן שנקרקו בנגעי עור הבשר אלא שהין מטמאין בשער לבן ע"כ: בפי' רעז"ל בין שהוחלט בפסיון טהור דבכולהו פריחה מטהרת אמר המלקט פי' הר"ש ז"ל אפי' עמד בעיניו שתי שבועות ופטרו ולא אוחלט משולם אלא מתוך הפטור ניתק כל ראשו טהור ולא הוי כפורח מן הטהור דטמא כדפרישית לעיל דפריחה אחר הפיטור טהורה ע"כ: ומכואר בפי' ר"ע ז"ל לעיל ר"פ הפורח פי' דאע"ג דגבי בהרת תנן לעיל הפורח מן הטהור טמא גבי נתק אפי' פורח מן הטהור טהור וכתוב בכסף משנה שם פ"ח פי' י"ב בשם הר"י קורקוס ז"ל ויש לשאול מ"ש מבהרת דפורח בכולו אחר הפיטור טמא וי"ל דשאני התם דקרא מוכח שאין הפריחה מטהרת אלא פורח מן הטמא ואילו הכא כתיב ואיש כי ימרט ראשו וגומר משמע בכל גווא ואין טעם להחמיר בלאחר הפיטור

יכין — תפארת ישראל — בועז

(סא) אפילו הלך השע"ם ואח"כ בא שע"ל אחר אפ"ה נשאר טהור. אבל אינו מגיל מין אחר אלא הגילו בתחלה. כגון שע"ם שהגיל מלהוב אינו מגיל מפסיון שאח"כ. וכ"כ שע"ם שהגיל מפסיון שאינו מגיל רק מפסיון שיולד אח"כ ולא לשע"ל שיולד אח"כ. ולה"ק אפילו באותו מין שכבר מגיל אף שע"ל לאמה שיולד אח"כ ורק מה שכבר מגיל אף שכבר השע"ם (ה): (סב) אפילו ניתק כולו אחר הפטור: ואפילו

קדיש. אפ"ה לר"י אמת: (ה) וגי"ל דר"ש מיירי בנשר השע"ל הראשון. דאל"כ גם כשגולד שע"ל הדש לו פשה נשאר בטהרתו. דהרי ר"ש ס"ל [לעיל מ"ד] דכל שאינו סי' טומ' בנתק. הוא בו סי' טהרה. ומתורץ בזה קו' רב"א. ואפשר לחלק עוד. דדוקא התם בשלא הי' בשע"ל זה טומאה משולם. אמרינן שהוא סי' טהרה. אבל הכא שכבר הי' בשע"ל זה סימ"ו. רק שנתבטל אח"כ טומאתו. ואע"ג שבתוספתא קתני סתמא דגם בכה"ג הוא סי' טהרה. אפשר דמדלא נקט ר"ש במתניתין דלעיל [מ"ד] רבותא טפי דאפילו בהי' השע"ל סימ"ו. אפ"ה

בבהרת: אין מעכבין זה את זה. אם היה בראש נתק כגרים ואח"כ ניתק כל הראש אע"פ שלא ניתק בזקן טהור. וכן בספרת בזקן ולא פרח בראש טהור דאין מעכבין זה על זה: ודין הוא. שיהו מעכבין: שיש ד"א מפסיק ביניהן. שעער הראש והזקן דאין מיטמאין בבהרת מפסיקין בין עור הפנים לשאר הגוף. ועור הפנים ושאר הגוף מעכבין זה על זה דכל שראוי ליטמא בנגע הבהרת מעכב פריחת הבהרת: אין מצטרפין זה עם זה. במקום שהראש והזקן מתחברים זה עם זה. אם עולד חלי גרים בזה וחלי גרים בזה אין מצטרפין: ואין פושין מזה לזה. דאם יש נתק כגרים בראש סמוך לזקן. ולסוף שבוע ראשון או לסוף שבוע שני או לאחר הפטור פשה בזקן לא חשוב פשיון: מן הפרק של לחי. העליון. מותח חוט מאזן לאזן כל שמן

טהור סג). הראש והזקן אין מעכבין זה את זה סד) דברי ר"י. ר"ש אומר מעכבין זה את זה. אמר ר' שמעון ודין הוא. מה אם עור הפנים ועור הבשר. שיש דבר אחר מפסיק ביניהם סה). מעכבין זה את זה סו). הראש והזקן. שאין דבר אחר מפסיק ביניהם. אינו דין שיעכבו זה את זה סו). הראש והזקן אין מצטרפין זה עם זה סח) ואין פושין מזה לזה סט) איזה הוא זקן מן הפרק של לחי ע) עד

דמשמע אבל מתוך הפטור אינו טהור אלא דבתוספתא לא קתני הכי וכ"כ הר"ש. וכן פסק הרמב"ם בפי"ח מהט"ל (הלכה י"ב) ופי' הכ"מ בשם ר"י קורקוס דהכא כתב ואים כי ימרט ראשו וכו' משמע בכל גווני ואין טעם להחמיר כיון דהכא ליכא קרא המוכח שאין הפריחה מטהרת ליה* כדאיתא קרא בבהרת. אלא בבא כן בתחלה דלא מקרי פריחה ואין להקל יותר מבקלתו ומדמינן ליה לנגע פ"כ: **טהור**. במדתי' דלקמן יש להאריך בזה בס"ד: **הראש** והזקן אין מעכבין זה את זה. בת"כ יליף לה מדכתיב ראשו כלומר דה"מ למכתב וכי ימרט ולשתוק מראשו אלא לומר דראשו טהור ואין הזקן מעכבו: **הראש** והזקן אין מצטרפין זה עם זה ואין פושין מזה לזה

*) כדי תיבת ליה ליתא.

מלאכת שלמה

הפיטור כיון דליכא לאוכוחי הכי מקרא ולא מטמאינן אלא בבא כן בתחלה דלא מקריא פריחה ואין להקל בכולו יותר מבקלתו ומדמינן לי' לנגע ע"כ: אינו דין שיעכבו זה את בבריתא דת"כ כתר לי' ר' יהודא להאי ק"ו מקרא דכתיב ראשו טהור ואין הזקן מעכבו: אין מצטרפים זה עם זה דכתיב בראש או בזקן מלמד שהן פשים: נסס

יכין

סג) ואפילו הוחלט בשע"ל וניתק אח"כ כולו. ועדיין הטע"ל במקומו. אפ"ס טהור. כדין הבהרת שהוחלט בשע"ל. ופרח בכולו. והטע"ל נשאר ואפילו הכי טהור [כפ"ח מ"ו]. אבל הבא בתחלה מנותק כל ראשו. הרי זה נסגר דדינו ג"כ כבא בתחלה כולו הפך לכן [פ"ת מ"ו]. מיהו בניתק כולו מתוך טהרה. וכגון שעמד בעינו ב' שבועות ונפטר. ואח"כ ניתק כל ראשו. לא אמרינן דנהוי דינו כפרח לכן בכולו מתוך טהרה דעמא [כפ"ח מ"ח]. דשאני הכא דרבוי' קרא קרח הוא טהור הוא. [וא"ת הרי נתק מעמא בכל המלאות. והרי מלקתני פתמא דבניתק כל ראשו טהור. משמע אפילו היה נתתק בא' מד' מלאות ואם כן אמאי יהיה טהור. מדונו בבהרת בקלתת וגבתת. ונעתך הסגר. אאל"ל הסגר. אע"כ דמיירי דנתק כולו לאחר הסגר או אחר הפשון. וקאמר דטהור מפשיון נתק. אבל עכ"פ לריך הסגר מדם משום שבקבו"ג הפך לכן. וסי' לריך הסגר. אע"כ דמיירי דנתק כולו לאחר הסגר אלא דטהור מפשיון נתק. אבל עכ"פ זה דוחק דטהור משמע עפי דטהור לגמרי. אלא י"ל דאע"ג דנתק וקרו"ג שניהן נקרתו וכן משמע קלת לכאורה מהרמב"ם [פ"ח מעו"ל הי"ב וי"ג]. עכ"פ זה דוחק דטהור משמע עפי דטהור לגמרי. אלא י"ל דאע"ג דנתק וקרו"ג שניהן נקרתו אעפ"כ יש חילוק ביניהן כמ"ש בס"ד במראה כהן סי' ח': סד) דניתק א' כולו ולא חבירו. אפ"ס טהור: סה) שער הלחי שמחבר שער הראש עם שער הזקן. נמלא שעור הפנים מופרד לגמרי מעור הבשר: סו) דבפרח הבהרת בכל הגוף ולא בפנים. הרי הוא עמא. ואינו נידון כפרח בכולו. והיינו משום דגם עור הפנים ראוי לעמא בבהרת. וכל כ"ג מעכב הוא הפריחה [כפ"ח מ"ס]: סז) וי"א ס"ל דשאני עור הפנים ועור הבשר דשניהן הרי מין א' הם. דהרי פשוט הוא דכשאין שער בלחי. ואינו מפסיק בין הפנים לעור הבשר. מלטרפין ופושין מזל"ז [כפ"ו מ"ת] ש"מ דב' מינין ביחו ואין מעכבין זא"ז: סח) כשיש חלי גרים בכל א': סט) כשיש גרים נתק בא' מהם. ופשה לתוך חבירו. ולמטה איט פשיון: ע) מקום העליון של לחי שהוא תחת האוזן. ממנו

תפארת ישראל

בועז

אפ"ה כשנתבטל אח"כ טומאתו יהי' סי' עהרה. ש"מ דהאי דתוספתא תנא אחר הוא דמיקל עפי מר"ש. אולם עוד תמה רבינו הג"ל דהיכא אשכחן כה"ג. דלתני תחלה מה שאמר חד מ"ד אליבא דר"ש. והדר נתני מ"ש ר"ש בעצמו אתמא? ולהכי גרס ר"ש מקמי ר"ש בן יהודה ויהי' א"כ הדברים מסודרים עפי. דת"ק ס"ל. דאף שהלך השער אחור ונשאר הטע"ל. אפ"ה נשאר בטהרתו. אבל כשנולד לו שע"ל אח"כ טמא. ור"ש ס"ל דהשע"ל שנטהר פ"א הוא סי' עהרה. אפילו כשנולד אח"כ שע"ל אדם. ור"ש בן יהודה מוסיף עפי משוס ר"ש. דאפילו נשר השע"ל שנטהר ונולד שע"ל אדם אפ"ה עהור. ומה נמלנו אמרי נועם ולכאה"ח

בעינו שני שבועות ופטרו בכל עניו שיש נתק ופרח עהור וכ"כ הר"ש והרמב"ם דבנתק אפילו פורח מן הטהרה עהור. וכן משמע מדאיצטריך קרא בנתק דפורח טהור מדכתיב כי ימרט ראשו כמ"ש הר"כ. ותיפוק לי' מהקישא דהא הוקש נתק לנגע כמ"ש הר"ב במ"ו וכן בפ"ו מ"ב. אלא דהכא גלי קרא דאפילו מן הטהרה עהור דלהא לא הוקש: אין מעכבין זה את זה. בת"כ יליף לה מראשו. ומשמע התם דאתי קרא ומפיק מק"ו דר"ש. ואע"ג דראשו לגופי' איצטריך. נראה דראשו תניינא דרים אם מפאת פניו ימרט ראשו דהך ראשו יתירא הוא דא"ל כתיב ימרט סתם אדלעיל קאי דמיירי בראשו. ויש לדקדק כיון דראשו גלי לן שהוא חלוק מזקנו ואין מעכבין זא"ז נדרוש נמי מהא שאין מצטרפין ואין פושין זה לזה והתם דרים לה בת"כ מדכתיב לגרעת הראש או הזקן. אבל כ"ל דאיצטריך תרי קראי דאי מחד הוה מוקמי לי' שאין יליף כולהו מחד קרא. ורא"ת שהרמב"ם בחבורו ספ"ח מייתי כולהו מקרא דגרעת הראש או הזקן. אבל כ"ל דאיצטריך תרי קראי דאי מחד הוה מוקמי לי' שאין מצטרפין ואין פושין אבל לענין אבל יעבבו זה את זה כיון דאיכא ק"ו שיעבבו לא דרשינן דאתי קרא לאפוקי מק"ו כיון דמוקמינן לקרא למילי אחרני: ר"ש אומר מעכבין. ודרים מק"ו כדמסיק. וכ"ל דמכאן ראי' דפסיון רחוק לא מטמא באדם כלל דלא כסברת הר"ב וסיעתו בפ"ד מ"ה. דאי פסיון רחוק מטמא אמאי לא פליג ר"א בסמוך לומר שפושין מזה לזה מהך ק"ו גופי' מה עור הפנים ועור הבשר שאין דבר אחר מפסיק ביניהם פושין מזה לזה הכא כגון בפסיון רחוק הראש והזקן אינו כדין שיפשו זה לזה בפסיון רחוק. אלא דפסיון רחוק לעולם לא מטמא באדם וכן מפורש בתוספתא כמ"ש בפ"ד:

אין מצטרפין זה עם זה ואין פושין. לשון ת"כ כי יהיה בו נגע בראש או בזקן מלמד שאין מצטרפין. יכול לא יצטרפו אבל יפשו מזה לזה ת"ל גרעת הראש או הזקן ע"כ. וא"ש דהא אם קמא מבעי לגופיה לחלק דלא נימא תרוייהו בעי ראש וזקן ומאא ס"ל כר' יוחנן בסנהדרין דף ס"ו וכבמה דוכתי דמשמע נמי אחד אחד בפני עצמו עד שיפרוש לך יהודו. אלא דבתר הכי מסיק אין לי אלא בזמן שיש לו בראש וזקן. בראש ולא בזקן. בזקן ולא בראש מנין. ת"ל בראש או בזקן ע"כ. וזה מוכח דס"ל כר' יאשי' וא"כ אם קמא לגופי' איצטריך ומא"ל למעט לירוף. ובעל ק"ח כתב דכיון דאתי אם אם אלא להבדילן לגמרי אתי ע"כ. ומיהו בגמרא בכמה דוכתי

ציונים

תראש וחזקן. עם הי"ד:

חלופי גרסאות

ט דבר אחר. בד"ג ובנד"ר דבר אחר וכן להלן:

תוספות חדשים

ט במשנה מפסיק וכו' מעכבין זא"ז. דכתיב וכהן כספה הלרעת את כל בכרו דמשמע כל שראוי ליטמא בנגע בבהרת. ק"ו כל הראוי ליטמא בנגע הנתק. דהיינו הזקן דמעכב פריחת הנתק. דאם ניתק כל הראש ולא הזקן. דלא יהיה עהור. דהא אין ד"א מפסיק ביניהן. (גליון הש"ס): בהר"ב ד"ה שיש כו' מעכב. כדאמרי' לעיל פ"ח מ"ה:

אליהו רבה

ט איזהו זקן כו'. והנ"ל בתוספתא איזהו הראש ואיזהו הזקן מן הפרק של לחי ולמעלה זה הראש מן הפרק של לחי ולמטה זהו הזקן. מלפנינו מותח את החוט מאזן לאזן כל שמן החוט ולמעלה זהו הראש מן החוט ולמטה זהו הזקן מאחריו מפיקה של פירקא ולמעלה זהו הראש מפיקה של פירקא ולמטה אע"פ שהוא מגדל שער הרי הוא כעור הכשר לכל דבר מלפנינו מחוליא של גרגרת ולמעלה זהו הזקן מחוליא של גרגרת ולמטה אע"פ שהוא מגדל שער הרי הוא כעור הכשר לכל דבר:

משנה אחרונה

לכן בבהרת. והיינו דקתני כגרים לחי פחות מכגרים ופרח היינו בא כולו נתוק בתחלה. ומדקא פסיק ותני סהי' בו נתק ממטא בין שיש בו סימני טומאה וכין אין בו ואפי' עמד

לזה. שנאמר (ויקרא י"ג) לרעת הראש או הזקן מלמד שהן חשובין שניס. הרמב"ם ספ"ח מהלכות ט"ל:

י הקרחת והגבחת. כתב הר"ב שתיהן בראש וכו'. ומיהו בזקן ג"כ אם נקרח כולו יש לו דין קרחת. וכדתנן במשנה ה' פ"ח. ומ"ש הר"ב ואינן כנתקים שהנתק חוזר ומגדל שער והקרחת והגבחת אינן חוזרין ומגדלין שער. וכ"כ הר"ש. ומייתי לה מת"כ. מה קרחת שאינה רחויה לגדל שער. אף גבחת שאינה רחויה לגדל שער. וכ"ל שהם בעלי הלשון ידעו כי שם קרחת הוגת על מריטת שער שאינה רחויה לגדל עוד. וכמו שדרשו ג"כ מה קרחת בידי שמים, וכמו שאעתיק לקמן. וזה כמו כן שחכמיהם בעלי הלשון הקדש וידעו שהשם מוגת על המריטה שבידי שמים. וכשאינה רחויה לגדל שער. ונפלאתי מבעל קרבן אהרן. שכתב וז"ל ת"ל קרחת. דקרחת הוא שם התואר. אלא אם יהיה מתמיד ונלחי בו. אבל אם לשעתו נקרא. לא יקרא קרחת. עם היות שיקרא קרח. וזה שדייק במאי דהדר לקראו קרחת. דאמר וכי יהיה בקרחת ולא אמר בקרח. לפי שהקרח יקרא בשעה שנקרח. הע"ג דוגדל אחר זה. כמו שיקרא האוכל. בהיותו אוכל לשעתו. אוכל. וקרחת יאמר על מי שיש בו קנין הקרחת תמיד על משקל אכלן. ע"כ. ומה ענין אוכל ואכלן. לקרח וקרחת. כי אוכל הוא פועל ובינוני. ואכלן הוא שם התואר. אבל קרח הוא שם התואר ואינו פועל וקרחת אינו שם התואר כלל. אבל שם המקרה. כמו לרעת שהוא שם המקרה. ושם התואר ממנו הוא לרוע. כך בקרחת הוא שם המקרה. ושם התואר ממנו קרח. ואע"פ שנמצא ג"כ קרחה והוא שם המקרה. הנה עם זה יהיה קרח שם התואר. וזה מבואר. והר"ש כתב גם כן הבדל בני שיש בין נתקים לקרחת וגבחת דנתק מטמא בכל מראה. והקרחת והגבחת אין מטמאים אלא בד' מראות. והר"ב כבר כתב זה ברים פרקין. גם בלאו הכי לא הוצרך לכתוב זה בכאן. שההבדל הזה שבמראות. אינו ענין לביאור המקום. שעכשיו אין אנו צריכין לבאור. אלא ההבדל המקומי. מה שיש בין מקום שעליו יפול שם נתק. ובין מקום שעליו יפול שם קרחת וגבחת. אבל ההבדל המראות. הוא מה שאח"כ יובדלו אלו המקומות בקבלת הנגעים. שזה המקיס לא יקבל אלא נגע הנתק. ואולם בכל מראה ואלו המקומות לא יקבלו אלא ד' מראות וכבאר נגע עור בשר. ולפיכך יפה כוון הר"ב בזה שהשמיט זו החלוקה. ר"ל ההבדל של המראות. לפי שאין ענינו לביאור שם קרחת וגבחת (זה אפשר שהיה דעת הר"ב ומ"מ כיון דברים פירקין לא אמר אלא שהנתקים אינן מטמאים בד' מראות. ה"ל להשמיענו (כעת) גם בכאן שהקרחת והגבחת מטמאין בד' מראות. דשמא מנפשין לא נדע) אבל יש לי לדקדק בזה ההבדל עצמו שהניחו הר"ב והר"ש. ר"ל שקרחת וגבחת אינם מגדלים שער. שא"כ נראה מן הכתוב דנתק כל ראשו דתנן לעיל. דוקא כשנתק בענין שאינו מגדל עוד שער. שהרי כך נאמר וכי ימרט ראשו וגו'. קרח הוא. וזהו דין נתק כל ראשו ועל זה הוא אומר וכי יהיה בקרחת וגו'. ואילו היה הדבר כן. לא ה"ל להגיד דידן לכתוב אלא לפרש ולמתני נתק כל ראשו שאינו ראוי לגדל שער כדתנן הכא. וי"ל כדפרישית לעיל שזה שלמדנו לדין נתק כל ראשו מוכי ימרט. לאו דעיקר קרח להכי אתא אלא דמיתורא דטהור הוא למדנוהו. ועיקר קרח לדין קרחת וגבחת. והשתא נמי אע"פ שמן הכתוב הזה הוא שלמדנו לדין נתק כל ראשו. מ"מ לא לכל מילי למדנוהו אלא הא כדאיתא והא כדאיתא וכמו שלא למדנוהו שיהא טהור בפריחת קרחת בלבד או בפריחת גבחת בלבד כמ"ש לעיל [משנה ט'] כך נ"ל לפרש לדעת הר"ב והר"ש. אבל כפי גירסת ת"כ שבידינו דגרסי מה קרחת שאינה רחויה לגדל שער כו'. מנין אבל נשם כו' ת"ל קרחת קרחת ריבה. שמעינן מינה. דמרבינן אע"פ שראוי לגדל שער. ולפי זה פריחת הנתק וקרח דקרחת ענין ת'. אלא שזה בכולו וזה בפא' ת'. וכן אין הבדל בין נתק לקרחת וגבחת. אלא במה שהנתק מוקף בשער. והקרחת והגבחת כל הפאה נמרטת. וכך היא שיטת הרמב"ם [בפירושו כמ"ש לקמן בד"ה איזו כו' ובחבורו פ"ה מהט"ל] [הלכה ח'] והרמב"ן בפי' החומש נתן טעם בזה כי בטבעי בני אדם רבי' שיקרח להם מיעוט השער בפאתי הראש לאחור או לפנים ואין הניתוק בהם חולי אחר. אלא הרי הוא כשאר הגוף. אבל כאשר ינתק השער באמצעות מקום השער. אינו אלא חולי שקורין אותו הלועזי' שלנו 1) טינג"א ובערב אלספ"ה. ומיעטו הכתוב שנקרח מכפת פניו או מאחוריו. שכך דרך בני אדם להקרח. ואמר הכתוב וכי יהיה בקרחת וגבחת נגע לבן אדמדם. שיטמא כשאר

שמן החוט ולמעלה זהו הראש וכל שמן החוט ולמטה זה הזקן: פיקה של גרגרת, ראש השפוי כובע והבשר המקיף בשפוי כובע מחוץ קרוי פיקה:

י הקרחת והגבחת, עד פיקה של גרגרת עא): **י הקרחת והגבחת** עב). **מטמאות** עג) **בשני שבועות בשני** שתיהן בראש אלא שמשפוט קדקוד ולאחריו קרוי קרחת. משפוט קדקוד כלפי פניו קרוי גבחת, כדתנן בסמוך. ואינם כנתקים. שהנתק חוזר ומגדל שער. והקרחת והגבחת. אינן חוזרין ומגדלין שער: **מטמאות בשני שבועות**. דכתיב (ויקרא י"ג) כמראה לרעת עור בשר. מה עור בשר אינה רחויה לגדל עוד. אף גבחת שאינה רחויה לגדל שער. וכל מריטה שבידי שמים, וכמו שאעתיק לקמן. וזה כמו כן שחכמיהם בעלי הלשון הקדש וידעו שהשם מוגת על המריטה שבידי שמים. וכשאינה רחויה לגדל שער. ונפלאתי מבעל קרבן אהרן. שכתב וז"ל ת"ל קרחת. דקרחת הוא שם התואר. אלא אם יהיה מתמיד ונלחי בו. אבל אם לשעתו נקרא. לא יקרא קרחת. עם היות שיקרא קרח. וזה שדייק במאי דהדר לקראו קרחת. דאמר וכי יהיה בקרחת ולא אמר בקרח. לפי שהקרח יקרא בשעה שנקרח. הע"ג דוגדל אחר זה. כמו שיקרא האוכל. בהיותו אוכל לשעתו. אוכל. וקרחת יאמר על מי שיש בו קנין הקרחת תמיד על משקל אכלן. ע"כ. ומה ענין אוכל ואכלן. לקרח וקרחת. כי אוכל הוא פועל ובינוני. ואכלן הוא שם התואר. אבל קרח הוא שם התואר ואינו פועל וקרחת אינו שם התואר כלל. אבל שם המקרה. כמו לרעת שהוא שם המקרה. ושם התואר ממנו הוא לרוע. כך בקרחת הוא שם המקרה. ושם התואר ממנו קרח. ואע"פ שנמצא ג"כ קרחה והוא שם המקרה. הנה עם זה יהיה קרח שם התואר. וזה מבואר. והר"ש כתב גם כן הבדל בני שיש בין נתקים לקרחת וגבחת דנתק מטמא בכל מראה. והקרחת והגבחת אין מטמאים אלא בד' מראות. והר"ב כבר כתב זה ברים פרקין. גם בלאו הכי לא הוצרך לכתוב זה בכאן. שההבדל הזה שבמראות. אינו ענין לביאור המקום. שעכשיו אין אנו צריכין לבאור. אלא ההבדל המקומי. מה שיש בין מקום שעליו יפול שם נתק. ובין מקום שעליו יפול שם קרחת וגבחת. אבל ההבדל המראות. הוא מה שאח"כ יובדלו אלו המקומות בקבלת הנגעים. שזה המקיס לא יקבל אלא נגע הנתק. ואולם בכל מראה ואלו המקומות לא יקבלו אלא ד' מראות וכבאר נגע עור בשר. ולפיכך יפה כוון הר"ב בזה שהשמיט זו החלוקה. ר"ל ההבדל של המראות. לפי שאין ענינו לביאור שם קרחת וגבחת (זה אפשר שהיה דעת הר"ב ומ"מ כיון דברים פירקין לא אמר אלא שהנתקים אינן מטמאים בד' מראות. ה"ל להשמיענו (כעת) גם בכאן שהקרחת והגבחת מטמאין בד' מראות. דשמא מנפשין לא נדע) אבל יש לי לדקדק בזה ההבדל עצמו שהניחו הר"ב והר"ש. ר"ל שקרחת וגבחת אינם מגדלים שער. שא"כ נראה מן הכתוב דנתק כל ראשו דתנן לעיל. דוקא כשנתק בענין שאינו מגדל עוד שער. שהרי כך נאמר וכי ימרט ראשו וגו'. קרח הוא. וזהו דין נתק כל ראשו ועל זה הוא אומר וכי יהיה בקרחת וגו'. ואילו היה הדבר כן. לא ה"ל להגיד דידן לכתוב אלא לפרש ולמתני נתק כל ראשו שאינו ראוי לגדל שער כדתנן הכא. וי"ל כדפרישית לעיל שזה שלמדנו לדין נתק כל ראשו מוכי ימרט. לאו דעיקר קרח להכי אתא אלא דמיתורא דטהור הוא למדנוהו. ועיקר קרח לדין קרחת וגבחת. והשתא נמי אע"פ שמן הכתוב הזה הוא שלמדנו לדין נתק כל ראשו. מ"מ לא לכל מילי למדנוהו אלא הא כדאיתא והא כדאיתא וכמו שלא למדנוהו שיהא טהור בפריחת קרחת בלבד או בפריחת גבחת בלבד כמ"ש לעיל [משנה ט'] כך נ"ל לפרש לדעת הר"ב והר"ש. אבל כפי גירסת ת"כ שבידינו דגרסי מה קרחת שאינה רחויה לגדל שער כו'. מנין אבל נשם כו' ת"ל קרחת קרחת ריבה. שמעינן מינה. דמרבינן אע"פ שראוי לגדל שער. ולפי זה פריחת הנתק וקרח דקרחת ענין ת'. אלא שזה בכולו וזה בפא' ת'. וכן אין הבדל בין נתק לקרחת וגבחת. אלא במה שהנתק מוקף בשער. והקרחת והגבחת כל הפאה נמרטת. וכך היא שיטת הרמב"ם [בפירושו כמ"ש לקמן בד"ה איזו כו' ובחבורו פ"ה מהט"ל] [הלכה ח'] והרמב"ן בפי' החומש נתן טעם בזה כי בטבעי בני אדם רבי' שיקרח להם מיעוט השער בפאתי הראש לאחור או לפנים ואין הניתוק בהם חולי אחר. אלא הרי הוא כשאר הגוף. אבל כאשר ינתק השער באמצעות מקום השער. אינו אלא חולי שקורין אותו הלועזי' שלנו 1) טינג"א ובערב אלספ"ה. ומיעטו הכתוב שנקרח מכפת פניו או מאחוריו. שכך דרך בני אדם להקרח. ואמר הכתוב וכי יהיה בקרחת וגבחת נגע לבן אדמדם. שיטמא כשאר

ובעיקר חילוק דין בין קרחת וגבחת לנתקים נראה כדפי' בר"פ שנתקים המיוחדים בהם שמטמאין בכל מראה אפילו למטה מארבע מראות. וקרחת וגבחת אין מטמאין אלא

*) עיינא גרינד קלפף.

ציונים

ד הקרחת והגבחת. מ"כ פ' י"ח דנגעים פי"ד סם ס' ח' מ' י' וכסף פ"ח:

תלופי גרסאות

י פסמאות נד"ל מטמאות

תוספות הרשים

י במשנה הקרחת. סם כלאם אחר שנמרט על שער הראש. ומטמאים בד' מראות כנגעי עור בשר אלא שאין מטמאין בשער לכן דסתמייהו לא מגדלי שיר (הרא"ש):

משנה אחרונה

דוכתי לא משמע הכי וע' רפי"ח:

י הקרחת והגבחת. כתב הר"ב שתיהן בראש ותוי"ט כתב דבזקן נמי אם נקרח כולו יש בו דין קרחת כדתנן פ"ח מ"ה עכ"ל. ואינה ראי' דאע"ג דתני לשון נקרחו מתפרש בנתקים ג"כ דכל גשירת השער כולו או מקצתו נופל בו לשון קרחה. ועיין ספ"ו נקרחו דהתם מפרש לה הר"ש בנתקים אע"ג דהרמב"ם מפרש לה בקרחת. ובאמת יש לתמוה כיון דכתורה לא נזכר דין קרחת וגבחת אלא בראש ולא נמצא בת"כ או בשום מקום דאיתי' נמי בזקן. ואדרבה בתוספתא תני בהדיא גבי אלו בהרות שהורות דלעיל רפ"ז בראש עד שלא העלה שער. ומשהעלה שער נקרח. ובזקן עד שלא העלה שער ומשהעלה שער ניתק ע"כ. הרי לך בזקן לא תני אלא ניתק ש"מ דאין דין קרחת בזקן אלא בראש. ופירושו של הרמב"ם ספ"ו נ"ע ושם כתבנו עוד מזה. ועוד בתוספתא הביאה הר"ש בכ"פ נמצאת אומר הראש מטמא בהתם מיני נגעים כו' ולא תני הראש והזקן מכוס דחסיב קרחת דליתא בזקן. ובחבורו פ"ה בעיקר דין קרחת וגבחת לא כתב אלא שבשר כל שער ראשו ולא

תפארת ישראל

יכין

ולמטה עד וכו': עא) הוא שפוע כובע שבולע תחת הגרון. וכל שלמטה מגבול זה לגד הפנים הוא זקן: עב) הוא ג"כ שנמרט שער ראשו ומפורשים לקמן במשנה. א לם החילוק שיש ביניהן לנתק עי' בטראה כהן סי' ח': עג) אם יש שם בהרת כגריס בא'

יכין

הוא שם הילוק שיש ביניהן לנתק עי' בטראה כהן סי' ח': עד) אם יש שם בהרת כגריס בא' ופרק כתב הקרחת והגבחת אז הזקן שנקרח ומכוה שבעור הבשר שהראש אז הזקן שנקרחו הרי הן כעור הבשר לכל דבר אלא שאין מטמאין בשער לכן. הראש והזקן קודם שימלא בהן שער שלא העלו שער מעולם הרי הן כעור הבשר ומתטמאין בשלשה סימנים ושני שבועות ואם העלו שער הרי הן מתטמאין בנתקין ואינם מתטמאין בבהרת ע"כ. והנה תחלת לשונו שכתב הקרחת וגבחת אז הזקן שנקרח מוכיח דזקן אינו בכלל קרחת וגבחת וזקן שנקרח היינו שניתק כדפי' שקרחה נופל גם על ניתוק. ומעתה אין לדברי תוי"ט כאן על מה לסמוך רק על דברי הרמב"ם בפירושו ספ"ו וגם שם אין פירושו מוכרח שעיקר כפי' הר"ש שם שנתקים תיירי וכדמוכח ג"כ בחיבורו:

עור בשר בשני שבועות. אף כאן בשני שבועות: ובמחיה ובפסיון. דכתיב (ויקרא י"ג) לרעת פורחת היא בקרחתו. לרעת מלמד שמטמאה במחיה. פורחת מלמד שמטמאה בפסיון. היא מלמד שאינה מיטמאה בשער לבן: נשם. סס. שהאוכלו אינו מגדל שער. והסך בו אינו מגדל בער: מכה שאינה ראוי' לגדל שער. כגון מכה גדולה שהבשר נעשה

בשני סימנים עד) במחיה ובפסיון. איזו היא קרחת עה). אכל נשם עו) סך נשם מכה שאינה ראויה לגדל שער

כשאר הגוף בכתיך ובחלוק וכו'. ע"כ. והכ"מ רפ"ח מהט"ל. כתב דקרחת וגבחת ונתק אחד הוא. אלא כשיש בהרת. גדון כדין הנזכר שם. וכשאין בהרת נדון בשער להוב דק ובפסיון. ע"כ. זה אינו נראה לי אלא דקרחת וגבחת אין להם להטמא אלא בבהרת. וכשאין קרחת וגבחת. אין להם להטמא אלא בנתק בלבד. והכל נתלה במריעות ונתיקת השער. אם הוא בחלק יש לו דין נתק. ואם הוא בחתת מהפאות בכללה. וכן בכל הראש.

אכל נשם. עי' שם כ"ש ז

תוספות חדשים

אוי"ט ד"ה איזו כו' דין קרחת. גם המל"ם כתב דוקא שאינו ראוי לגדל שער. לאפוקי מחמת חולי בחוזר ומגדל שער:

יש לו דין נתק קרחת וגבחת. ולכך כתב הרמב"ם גבי פרח הניתק בכולו בפ"ח מהט"ל [הלכה י"ב] דטהור הוא. ויהטמא בנגעי עור הבשר ואף רש"י פי' כן בפי' החומש והיא בברייתא דרבי ישמעאל אומר בי"ג מדות התורה נדרשה כו' ברים ת"כ. וא"ת ולהר"ם והר"ב היכי מתפרשת אותה ברייתא. דקתני טהור הוא מטומאת נתקים בלבד דשמעת מינה אבל מתטמא בנגעי עור בשר. והרי אינו מהטמא בנגעי עור בשר הע"פ שפרח הנתק בכולו. אלא אם כן שנעשה מקום באינו ראוי לגדל שער. גם קושיא זו מתיבבת במה שכתבתי כבר. דעיקר קרא לא קמיירי בדין פרח הנתק בכולו. אלא עיקר קרא בדין קרחת וגבחת. והשתא כי דרשינן טהור הוא מטומאת נתקים בלבד. בקרחת וגבחת דקמיירי בהו. והן שאין מגדלין שער. אמנם עכשיו שפי' הר"ב והר"ם אין עליו קושיא. וגם הרמב"ן כתב שענין המבניות והברייתות נוטה לפי' זה. ויש לי מקום עיון לדבריהם אלו לא נקרח או לא נעשה גבח בכל הפאה משתי הפאות אבל במקום שנקרח ונעשה גבח, הוא שאינו מגדל שער כמו שהוא מתנאי הקרח הנגבח לדעת הר"ם והר"ב אם ג"כ מהטמא בנגעי עור בשר. או בגזרת הכתוב הוא עד שיהיה בכל הפאה חלק ואינו מגדל שער. ומדברי הרמב"ן נראה שא"ל שהשה המריעה על פני כל הפאה וכן הדעת מכרעת: **במחיה** ובפסיון. פירש הר"ב דכתיב לרעת פורחת כו' היא מלמד שאינה מיטמאה בשער לבן, ומסיים הר"ם והא דלא קאמר איפכא. שיטמא בשער לבן ולא במחיה. משום דסתמייהו לא מגדלי שער. ומיהו זמנין דיש בהן שער. כשתש בני אדם שעלי קרח. שיש במקומות ב' וג' שערות ע"כ. וגם הרמב"ם לפי דרכו ובמתו כתב בחבורו פ"ה מה' ט"ל (הל' ט) ושלפי שאין בהן שער אין השער לבן סי' טומאה בהן: **איזו** היא קרחת. לאו למימרא דכי נקרח מאליו לא דאדרבה כ"ש כיון דבידי שמים הוא וכאותה שבגיגו בלבוש הבגדים. בפ' דלקמן מ"ג. וכן מבואר בת"כ שכתש קרח בידי שמים הוא. וז"ל הרמב"ם אמרו תהלה איזו היא קרחת הוא שאלה (בהיכות) הסרת השער באיזה סיבה שיסור ויקרא קרחת. אולם אם היה כבת זה בסבת לחה רעה בגוף או תגבורת יובש. הנה זה מבואר (והוסיף כאן) שני דברים. א' מהן שיהי' כבה בתחלה. כמו מכה שאינה ראויה לגדל שער. והשני שאכל דבר יפול השער מגברו. ואע"פ שיהיה אפשר שילמח אחר זה. הנה הוא עתה בעת העדרו נדון בו דין הקרחת והגבחת ע"כ. אולם זה לפי שעתו שסובר דקרחת מהטמא אע"פ שמגדל שער. ולפיכך מחלק לשתי מלוקות. דאכל נשם שנין בפני עצמו. ומכה שאינה ראויה כו' ג"כ שנין בפני עצמו. ובעל קרבן אהרן לא השגיח על ל' הרמב"ם שבפירושו זה. כשכתב דהרמב"ם ל"ג במשנתנו מכה שאינה ראויה כו' אבל לשבת הר"ם והר"ב מכה שאינה ראויה כו' פירושה קמפרש לאכל נשם כו' שהיא מכה שאינה ראויה כו' ודשנין אחר אין כאן דין קרחת וגבחת: **איזו** היא קרחת אכל נשם כו'. וה"ה לגבחת. רמב"ם פ"ה מהט"ל (הל' ח'): **אכל** נשם כו'. לשבת הר"ב והר"ם ה"ג בת"כ. אי מה קרחת בידי שמים אף גבחת בידי שמים. מנין אכל נשם כו'. ת"ל קרחת קרחת ריבה. לשבת הרמב"ם ה"ג בת"כ. אי מה קרחת שאינה

מלאכת שלמה

• נשם שם עשב האוכל ממנו אינו מגדל שער וכן המקום שיוסף ובלשון תלמוד

יכין **תפארת ישראל** יכין

בח' מד' מראות: עד) כשאר עור הבשר רק שט"ל אמ"ע שם: עה) לאו דוקא הוא גם גבחת כך דינו: עו) נשם הוא מין עשב

משנה אחרונה

אלא בארבע מראות. ובארבע מראות שוין שיהיה דגש נתקים אין מיטמאין בשער להוב אלא בבהרת בשער לבן ומחי' ופסיון כמבואר בלשון הרמב"ם שכתבתי שמשנקרת השער הרי הן כעור הבשר לכל דבר וכן קרחת וגבחת מטמאין בסימני בהרת חוץ משער לבן שהרי אין מגדלין שער. וכך הם דברי הר"ם בפ"ג מ"ה בהרת שבנתק אין דינה בשער להוב אלא בשער לבן. וזהו כמ"ש הכ"מ רפ"ח דקרחת וגבחת ונתקים אחד הוא אלא כשיש שם בהרת נידון כדין הנזכר שם וכשאין בהרת נידון בשער להוב ע"כ. והיינו כדפי' שיש שם בהרת נידון כדין הנזכר בבהרת בעור הבשר. וכשאין בהרת בשער להוב. ולא כתוי"ט שכתב אם אין קרחת וגבחת אין מיטמאין אלא בנתק לבד. וזה אינו דהא בארבע מראות מטמאין נתקים כמו קרחת וגבחת ויתרין נתקים מקרחת וגבחת שהנתקים מטמאין בשער להוב משא"כ בקרחת וגבחת:

במחי' ובפסיון. פי' הר"ב דכתיב הוא למעט שער לבן ע"כ. ואפילו למ"ל קרחת וגבחת הוא בענין שאין מגדלין שער לעולם אילטריך קרא למעוטי דהא שאין מגדלין שער היינו שיתמלאו שערות כדרכן אבל זימנין שצומחין שתים או שלש שערות כדרך בעלי קרחה כמ"ש הר"ם וקמ"ל קרא שאין בהן עימאה. אבל הרמב"ם בחבורו כתב שאין מטמאין בשער לבן שאין מגדלין שער ע"כ. צ"ל נמי דמשיש שאין מגדלין כדרכן אם אירע שצמחו בו שתים ושלש אפ"ה אין מטמאין וצ"ע דלא ה"ל לשתוש. ואפשר לדידי' היא גופה קמ"ל קרא דקרחת הוא שאינו מגדל שער על זמן מרובה:

ובפסיון. פסיון דקרחת היינו כמו בכל הנגעים שהבהרת פשה ממה שהיה. אבל בנתקים עיקר הפסיון נשירת השער ממוסיף ליתק ואין שם בהרת:

כך נשם מכה שאינה ראויה. פי' הר"ב כגון מכה גדולה וכו' וכ"כ הר"ם

משנה אחרונה

הר"ם משמע דאינהו נמי מפרשי מכה שאינה רחויה מילתא באפי נפשה הוא כפי' הרמב"ם. אלא הא שאינה רחויה לדידהו אינה רחויה עוד לעולם. ולהרמב"ם עכשיו אינה רחויה. וכפ' המוכל ד' פ"ו אמרינן כגון דסך נשא ללא הדר. ומשמע דנשא הייינו נשם דמתני' וקאמר דלא הדר משמע דלא כהרמב"ם:

מן הקדקוד השופע.

משמע קצת דדוקא מקום המשפע הוא בדין קרחת וגבחת אבל למעלה בגובה הראש בחודו עד שלא התחיל לשפע אין שם דין קרחת וגבחת. והרמב"ם בחבורו כתב מי שנקרח כל שער ראשו. ובסוף מתני' פי' עוד מזה: כנגד שער מלמעלן, וכתב תוי"ט לאפוקי גבות העינים. ולישנא לא משמע הכי דה"ל למיתני עד הפדחת. ובאמת שהרמב"ם בחבורו כתב עד כנגד הפדחת. והיה נראה לפרש מלמעלן דמתני' למעוטי פאות הלדעים שאינם בכלל שאפי' לא נקרחו הפאות הוי דין קרחת אלא דבת"כ איתא פאת פניו אין לי אלא פאת פניו מנין לרבות הלדעים ת"ל ואם מפאת פניו משמע שבא לרבות הלדעים שגם הם צריכין שיקרחו שכל בלגד הפנים מיקרי גבחת וכ"מ בק"א ואפשר דה"ק לרבות הלדעים שנקרחו נידונין כדין גבחת אע"פ שלא נקרח בשיפוע ראשו, וע"ע שהרמב"ם בחבורו לא הביא דין הלדעים כלל. ודוחק לומר שסמך על שכתב שנשר כל שער ראשו שאף הלדעים בכלל: אין מצטרפות זע"ז ואין פושות. בת"כ בקרחת או בגבחת מלמד שאין מצטרפות יכול לא יצטרפו אבל יפשו מזה לזה ת"ל בקרחתו או בגבחתו ע"כ. וגם כאן קשה הא מו קמא לגופי' איצטריך שלא נימא דבעי' תרוייהו דוקא. ואין לומר דשבר כר' יוחנן דבלאו מו משמע נמי אחת אחת עד שיפרוש לך יחדו דכמתני' דלעיל גבי ראש וזקן הוכחנו דשתם התם כר' יאשי'. ומראה דהכא נחלק יאפי' מדכתיב קרח הוא טהור הוא גבח הוא טהור הוא. וכיון דשניהם לעהרה למאי כ"מ דקרי לזה קרח ולזה גבח. וע"כ משום סיפא וכי יהי' כו נגע דשניהם טמאין להכי קרי לזה קרח ולזה גבח לומר לך שחלוקין הן שקרחת טמא בפני עצמו וגבחת בפני עצמו והשתא איתתרו להו תרי מו חד שאין מצטרפות וחד שאין פושות. ונראה דהיינו דתני בתוספתא והביאה הר"ם הקרחת והגבחת שתיהן סימן אחד שתיהן טומאה אחת ולמה נחלקו לומר שאין מצטרפות זע"ז ע"כ אע"ג דמאו דרים להו אלא דאי לאו דנחלקו לא ידעינן כדפי'. וגבי שאין ומכוה תני נמי בתוספתא הך ליסנא למה נחלקו והתם ליכא מו לחלק: ר"י אומר אם יש שער ביניהן וכו' והא דלא אמר נמי דפושות מזו לזו כשאין שער ביניהן. דממילא משמע כיון דכחדא חשיבי לענין צירוף ה"ה לענין פשיון דבת"כ משמע דלענין מסתברי טפי דכחד חשיבי דאמר התם דילפי' מקרא שאין מצטרפות יכול לא יצטרפו אבל פושות וכו'. ומיהו איכו מוכרח אלא דמצירוף לא ילפינן דבכל דוכתא קי"ל כל שטומאתו ושיעורו שוין מצטרפין כדתנן פ"ד דמעילה והכא דגלי קרא דלא מצטרפי חידוש הוא ומחידוש לא ילפינן ולהכי אמר לא יצטרפו ויכול שפושות והא דלא ליף מעיקרא שאין פושות ואומר יכול שאין פושות אבל מצטרפות דמסתברא כמו בכל דוכתא. משום דסיפא דקרא בפסיון איירי דכתיב צרעת פורחת היא בקרחתו או כו' ופורחת ילפי' מיכי' שמטמא כפסיון. ומ"מ לר' יהודא דפליג ולית לי' לחלק לענין צירוף משמע דה"ה לענין פסיון דאין לומר דמסברא אמרה דלצירוף מצטרפי כדאשכחן בכל דוכתא כל שטומאתו ושיעורו שוין מצטרפין. דהא ת"ק קרא דרים וע"כ ג"ל דר"י לית לי' וממילא דה"ה לפסיון: ומ"מ כריך טעם הא או ודאי לחלק ומ"ט דר"י וכמאי קמפלגי. ויש לפרש דודאי בעיקר קרחת וגבחת מודה ר"י דודאי אי לחלק. והכא פליגי במקום איזה יש בו דין קרחת וגבחת אי נימא דוקא במקום שמתחיל הראש לשפע לפניו הוי קרחת. ולאחוריו ממקום השיפוע הוי גבחת כדמשמע ליסנא דלעיל דקתני מן הקדקוד השופע וכו' אבל למעלה בגבנוניתו קודם שמתחיל לשפע אין שם דין קרחת וגבחת. או לומא כל הראש בכללא עם השיפוע ומאמצע גבנוניתו לפניו הוי קרחת ולאחריו גבחת. והכא בהא קמפלגי ת"ק סבר כל הראש בכלל ואין מצטרפות ור"י סבר דגבנוניתו אינו בכלל. וכשנולד שם נגע בקרחת שבגבנוניתו פליג ר"י ואמר שמצטרפות דאינו אלא כנגע בעור הבשר ומשתבר לי' דדוקא ממקום השיפוע ויכר הגבול שזה משפע לפניו וזה לאחריו. אבל בגבנוניתו א"א לומלס אא"כ יש שעה של שער מפסיק ביניהם השער הוי כגבול:

שאינה רחויה לגדל שער אף גבחת כו'. מנין אבל נשם כו' ת"ל קרחת קרחת ריבה: **איזו** היא קרחת מן הקדקד כו'. על גבול הקרחת והגבחת בעי. דהמקום המורה ביאורה זה בהדיא דגבחת יקרא מה שלגבי פניו. קרחת מה שלאפי ערפו. אלא מה דבעי הוא עד איזה גבול יקרא גבחת ועד איזה גבול יקרא קרחת. קרבן אהרן: **עד** כנגד שער למעלן. כ"ל לאפוקי שער גבות העינים. ואם אפשר שיולד שער בפדחת כדברי הכ"מ בסוף הל' ט"ז. אחת דאמרינן בפ"ק דקדושין (דף ל"ו) לא תשימו קרחה בין עיניכם (דברים י"ג) מנין לרבות כל הראש ת"ל בראשם. לחייב על כל הראש כבין העינים ופי' הכ"מ כלו' דבין שקרח בין עיניו מן השער הגולד בפדחת. בין שקרח בראש חייב ע"כ. לפ"ז אצטריך למיתני מלמעלן לאפוקי אי הוי שיולד לו שער בפדחת. שא"ל שיהא גבח ממנו ג"כ. אלא שאין דברי הכ"מ נראין לי. דא"כ תפלין דגמרינן התם מקרחה תהיה מקום הנחתן גם כן בין העינים שהוא על הפדחת. וגם רש"י לא פי' כן אלא כתב בין עיניכם משמע סמוך לפדחת. וכ"כ עוד בפ"ג דמכות דף כ' בין העינים בראש סמוך לפדחת ע"כ. ומן התימה על הכ"מ שמפ' מדנפשיה ולא שת לבו לפירש"י:

הקרחת והגבחת אין מצטרפין כו' ואינן פושות כו'. ת"כ וכי יהיה בקרחת או בגבחת מלמד שאין הקרחת והגבחת מצטרפות זו עם זו. יכול לא יצטרפו זו עם זו אבל יפשו מזו לזו. ת"ל בקרחתו או בגבחתו ופי' הר"ם מדכתיב או לחלק דרים דאין מצטרפות ואין פושות:

מלאכת שלמה

תלמוד קרוי נשא: איזוהי קרחת. כלומר המקום שנקרא קרחת ובתחלה שאל ממה נעשה הקרחת והשיב אבל נשם וכו' כלומר דלעולם אינו מגדל שער וכן אם נקרח בידי שמים לאפוקי מחמת חולי דאחזר ומגדל שער כדאיתא בת"כ: **עד** כנגד. שער מלמעלן למעלה מן המצח שהשער פוסק. הרא"ש ז"ל: ומצאתי שמחקה מלת עד דבהאי סיפא וכן ג"כ מחקה ה"ר יהוסף ז"ל:

יכין — תפארת ישראל — בועז

עשב שאוחקין אותו לנשם. או סוחטין אותו שמנו. והאוכל אותו או הסך בשמנו. שערותיו נושרות: עז) ר"ל או שהי' בראשו מכה שאינה רחויה לגדל שער. דהייגו שנעשה מקום המכה ללקת. שאין מגדל שם שער לעולם. ונקט הכי וכ"ש בנשרו שערותיו מעצמן שם מחמת חולי או זקנה (ך): עח) קדקד הוא נקודה האמצעי שבשטח העליון של גלגולת. שממנו משתפע הגלגולת לצד הפנים ונגד העורף. ופיקה של לוחר דקאמר תנא. נ"ל דאינה החוליא עליונה של שדרה. דא"כ יהי' בכלל זה כל השערות שלמעלה מחוליא זו בכל אורך הלוחר. בכלל קרחת. וזה לא מסתבר שיהיו השערות שבכל אחורי הלוחר בכלל קרחת. אלא נ"ל דפיקה זו היא חוליא עליונה מאותן ה' חוליות שבלוחר [בספ"א דאהלות]. והוא המקום שמתחבר הגלגולת להלוחר: עט) דהייגו כשנשרו כל השערות מנקודה האמצעי האמצעי שבגלגולת הנ"ל בכל חלי הגלגולת שלצד הפנים מאחון לאחון. עד אותן השערות שלמעלה מהמצח. ושמזה ומזה מצדדי המצח. כל שלצד הפנים זהו נקרא גבחת:

ציונים

הקרחת. שם כ"ב:

פי"שנה א נתק כגרים שבראש או בזקן נסגר ב' שבועות. ונחלט בפשיון שנולד בסוף שבוע א' או ב' או לאחר הפסור. מוסיף עליו שע"צ שטמא ג"כ בהחלט בתחלה. שע"צ שמחליטין על ידו. היינו כשהוא קצר משאר שערות:

משנה ב שע"צ שבנתק צריך שיהיה ב'. ואפילו א' בקצה זה שבהנתק. וא' בקצהו האחר. ואפילו אין נתק סביבם רק שעומדין סמוך להנתק חוצה לו. ואפילו קדמו להנתק. ואין לידון אותו בק"ו משל"ל מראית לי' פירכא. וגם מדמפורש בתורה דאפילו קדם שע"צ טמא:

משנה ג ב"ש שחורות מטהרין הפשיון והשע"צ. אפילו כשהב"ש שחורות א' במזרח וא' במערב בהנתק. ואפילו עומדין בחוץ סמוך לשפת הנתק. ורק כשקדמו השערות שחורות להנתק. אמ"צ מהפשיון או מהשע"צ רק כשהנתק רחב ב"ש סביב להב' שערות שחורות. שער א' שחור ושער א' צהוב או לבן. אמ"צ להציל, אבל ב"ש שחורות או לבנות מצילות:

משנה ד שע"צ לא לבד שבשנולד יחד עם הנתק או אח"כ. אלא אפילו קדם להנתק טמא:

משנה ה כשעמד הנתק שבוע א' בלי סי' טומאה וגם לא נתמעט מכגרים. מגלח כל הראש או כל הזקן. כל שהנתק בו. ומניח ב"ש כל סביב להנתק שאינו מגלחן כדי שיוכל לדעת בשבוע ב' אם פשה כשיעור זה ומסגירו: **אם** הוחלט בשע"צ ונשרו. אבל חזר שע"צ אחר. או שפשה הנתק תחתיו. בין שהי' התחלפות הזה בתחלה או בסוף שבוע א' או ב' או לאחר הפסור. א"צ הכהן להחליטו מחדש, וטמא:

משנה ו ב' נתקין סמוכים כל א' כגרים. ושיטה של שער מפסקת ביניהן. וגפרץ השיטה במקום א' ברוחב ב"ש. טמא. דהרי נשה א' מהן. ואם מב' מקומות פרץ. וכל פרצה ברוחב ב"ש. ובין פ' הפרצות ב"ש. טהור. דהב"ש שבאמצע אע"ג שקדמו להנתק. הרי בן מבוצרות. דרוחב ב"ש נתק יסובבם. ומטהרים גם להפשיון. ואם פרצו יחד אפילו ברחב גרים. לא אמרינן דנגע חדש הוא ויסגיר.

אלא כפשיון יחשב ויוחלט:

משנה ז נתק לפנים מנתק ושיטה של שער מפסקתו. הרי החיצונה טהורה. דשיטת שער שחור אף שהיא משוארת, הרי החיצונה מבצרתן. אף שבצד א' מהשערות-מפסיק פנימי בין השערות להחיצון. אבל הפנימי להסגין. הסגירו ונפרץ השיטה ממקום א' ברוחב ב"ש יוחלט הפנימי מדפשה והשער שחור שסמוך לו אמצ"ל. מדהוא משואר ואינו מבוצר מהפנימי. אבל בנפרץ מב' מקומות עי"ז מחשבו כנגע א'. וניצל מהב"ש שמבוצרות. ודוקא כשכל פרצה רחב ב"ש מחשב כנגע א'. מיהו בנפרצו יחד במקום א' כגרים. סגי בפרצה א' דלחשבו כנגע א'. מדמקיפין וא"ז:

משנה ח שע"צ מטמא לנתק אפילו בתחלה. אם הוחלט נתק בשע"צ או בפשיון וצמח שער שחור אף שחזר ונשר אחר שטיהרו חכהן. ונשאר הסיט"ו כבתחלה. אפ"ה נשאר בטהרתו. ורק כשחזר וצמח שע"צ או פשיון חדש. טמא:

משנה ט נתק כגרים. ואח"כ ניתק כולו. אפילו מתוך טהרה טהור. דעדיף מפרח בכולו. דהכא רביי' קרא. אבל הבא בתחלה כולו נתוק. דינו כבא בתחלה כולו הפוך. ויסגיר. ראש וזקן אין מעכבין זא"ז לענין נתק כולו. ואין ח"ג שבזה וח"ג שבזה הסמוכין מצטרפין וגם אין פושין מזל"ז. זקן היינו מראש הלחי שתחת העין. עד השפוי כובע שתחת הגרון. וכל שמגבול זה ולפנים זהו זקן:

משנה י בהרת כגרים שבקרחת או בגבחת נסגר ב' שבועות בבהרת שבעור הבשר. רק שאינו ממטא רק בפשיון ומחי' אבל לא בש"ל. ואפילו נקרח מדאכל או סך דבר שמשיר השער. או שקשרו מחמת מכה שהי' שם שנצטלקה. וכ"ש בנשרו מחמת חולי או זקנה. זהו קרחת או גבחת שטהור כשאין שם נגע בא' מד' מראות. אבל בנשרו מחמת חולי שבעור זהו נתק. קרחת זהו כל אחורי הראש מאוזן לאוזן מאחוריו עד הקדקד. וגבחת הוא כל חצי ראש שלפניו מאוזן לאוזן. ח"ג בקרחת וח"ג בגבחת אמ"צ. וגם אין פושין מזל"ז:

תוס' אנשי שם

כל המפרשים פירשו שער לכן הפוך בבהרת שקדם הנגע להשער ולא הפוך שקדם השער לכן להבהרת. וכן בשער להוב בנתק פירשו ג"כ כזה. ורק רש"י ז"ל בתומים פי' בבהרת שהי' השער מתחלה שחור ונתהפך ע"י הנגע ללבן. וכן פי' גם בשער להוב בנתק ע"ש. וע"פ פירושו יש לייסב סרכה דכריס שלריכים עיון: וזה שכפ"ל מוכר תמיד במשנה לא הפוך. ורק כמ' י"ל כמה שער לכן שקדם כו'. ובפרק זה כמ"ב לא הפוך וכמ"ד שמה שקדם כו'. ומה זה שמה שני פעמים מחלוקת ר"י ור"ש. וביותר שמשמה ב' לא שמה דברי ראב"י ולא דברי ר"ש כל שאינו סימן טומאה כו':

ובנקדים דבר אחד שלפי רש"י ז"ל. לא הפוך ושער קדום הם שני דברים. שלא הפוך הוא שהנגע בא קודם השער. אבל השער אמת בהנגע מתחלתו לכן לו להוב.

וכשר קדום הוא שהשער פי' לכן לו להוב קודם שבא הנגע. אף שהי' מתחלתו שחור ונתהפך. ופפ"י הסברא בלא קבלת ים ר"מ ביאיסם שהשער שלמת בנגע תחלתו לכן לו להוב הוא כמו שפק דלא ידעינן מאין הוא המראה בהשער. אם שהוא ע"י הנגע. לו שמא עכב שער זה להיות לכן לו להוב. אבל אם מתחלה פי' בהנגע שחור ונתהפך מראהו, לו בדור שהוא ע"י הנגע. שאין עכב שער שיהא מראהו בלא סיבה. אבל אם הפשיטו מראה הי' קודם הנגע לו בדור שלא ע"י הנגע הוא ובבהרת אמר קבלת ושער בנגע הפך לכן וגם והיא הפכה לכן הרי משולרם שהשמוי מראה צריך להיות בהנגע ובסיבתו. לכן גם לא הפוך לא הוי סימן טומאה. אבל בנתק לא נאמר כלל הפוך ע"כ הספק לפשטיות הכתוב אין לזרך כלל שילמת בהנגע ושם שנה מראהו לא לא אפילו הי' קודם הנגע ומתחלתו לא אמת להוב הרי בודאי הכתוב כן גזרה התורה וכן סובר ר"י להלכה. ולכן שבאיסם הוי סימן טומאה פשוט שאינם סימן טהרה אף שהיא לחת ולא לא אפילו הי' קודם הנגע ומתחלתו לא אמת להוב הרי בודאי הכתוב כן גזרה התורה וכן סובר ר"י להלכה. ולכן שבאיסם הוי סימן טומאה פשוט שאינם סימן טהרה אף שהיא לחת ולא לקוי. אבל ר"ש דדרים בכל מקום טעמא דקרא. גם יש ק"ו וסיקם ללמד מבבהרת שאיסם אין סימן טומאה אבל להיות סימן טהרה אף שלדעתו אבל אינו סימן טומאה הוי סימן טהרה אבל לא ים מעוט בתורה דכתיב ושער שחור לסימן טהרה וכיון כל מלאות ולא מיעט רק להוב. ואוקי למסתכר טפי על לא הפוך שהיא כעין ספק בכ"ל. ולתב"י לא אזיל בתר טעמא דקרא בכ"מ אבל הכא אם שי לימודים שסותרים זא"ז שמה שלא נאמר הפוך מורה שהם טומאה והקי"ן והסיקם דלא הוי סימן טומאה לכן מקיים שיהם וסובר בלא הפוך רק כעין ספק וים הוכחה שיתמת הנתק היא שהוא גם לקוי אין דרכו לעמות מראהו בלי סיבה הוי סימן טומאה. ומפני זה לא אמרה התורה הפוך בנתק אבל שער להוב קדום שכבר שלא ע"י הנתק אהני ק"ו וג"ש דלא הוי סימן טומאה אבל גם אינו סימן טהרה מפני מישוע הכתוב דלא מלי לאוקמי' על לא הפוך דהוי סימן טומאה ועתה יתייבב הכל למ"ה:

פי"א מ"א תוי"ט ד"ה קצר כו'. ולהו"ל להביא כו' ע"ש ותראה שם לשיטה הלוכן והבא לשיטה אחרת: **מ"ג** תוי"ט ד"ה ואינו מציל. הרמב"ם כתב הטעם דכתיב ושער שחור אין כו ולא יאמר לשון כו על שער שהי' קודם. אם לא שהיא תוכו ממש: **מ"ד** הוספה למ"ב בתוס"ם. וזה. להסוכרים בנגתק יש שהי מראה בעור. יש לפרש אחר הפסיון שבמשנה ה' לא שלמתו שערות רק שהלך הסיט מראה. וא"כ אין הוכחה שער שחור שבפסיון אינו מלל. ואתו שפיר שבתחלה הי' השער מון להנתק ושהון הסגר. ואח"כ פשה לאקום השער כמ"ש שם בתוס"ם: **מ"ה** תוי"ט ד"ה אע"פ. בותא דמר כו'. הרמ"ם כתב לייסב דקרא הכי קאמר ואם כשיהיו שלא פשה. ובה"ג אינה קרחת כו' הפסה עוכא: **מ"ו** תוי"ט ד"ה איזה קרחת כו'. אין כוונתו שאכל כשם ומכה גדולה. דבר אחד דבהר"ם ובהרע"ב מבואר שאני דבריהם הם. אלא ר"ל שאין יוכל לגדל היא פי' לאיסם אבל אם יוכל לגדל לא הוי קרחת:

ר' עובדיה מברטנורה נגעים כל הבגדים פרק יא תוספות יום טוב

פרק יא א כל הבגדים. ולאתויי בגדים של עבדים ונשים וקטנים. ואפילו של גר תושב. ובלבד שהן מלמר ופשתים. כדכתיב (שם) בבגד למר. לו בבגד פשתים. בגדים של למר ופשתים. לון. בגדים של מידי אחרינא

פרק יא א כל הבגדים מיטמאין בנגעים. פי' הר"ב לאתויי בגדים של עבדים ונשים וקטנים. וכ"כ הרמב"ם (בפירושו). ונראה דמדין נגעי אדם דרפ"ג אתיא ליה. ואדהתם דתנן חון מגר תושב. דייק הכ"מ רפ"ט מהט"ל דה"מ דעבדים שיתנן במלות שהאשה חייבת מיטמאין

פרק יא א כל הבגדים)מיטמאין בנגעי'. חוץ מלאכת שלמה

פי"א א כל הבגדים וכו'. וגם הם שיטורם בבגדים.

ירלו

ציונים

פי"א א כל הבגדים. מ"ב ס"פ יג דנגעים פי"ו. פי"ב מהט"ל ה"ט פסק עפין בל"ל בלב:

תוספות חדשים

פי"א א במשנת מטמאין בנגעים. ומשלחין אותם חון לעיר כין שהיה מוקפת חומה כין שאינה מוקפת וזה תומר בבגדים מבאדם. (הרמב"ם במיבורו סוף פי"ג וזהו מתוספתא כמ"ש הכ"מ שם):

יכין תפארת ישראל יכין

פי"א א) כל בגדים שהן מלמר לו פשתן לו מעור. ולא מלמר מיקין [ועיין במראה כהן סי' כ"ב]. וכל לאתויי בגדי גר תושב חע"ג בנגעים. ואפילו שאלים מחוברין בקרקע מטמאין. כ"כ הרמב"ם רפי"ג מהט"ל. וכתב הכ"מ שכ"ה בתוספתא ובת"כ וע"ע מאי קמ"ל פשיטא דבקומאת נגעים אפילו מחובר לקרקע טמא כמו בתים ואדרבה בבתים אם אינו מחובר אינו מיטמא כדלקמן רפי"ב. ומשא בגד דלאו מורקי' לאחברו ומה"ט סדין שעשאו וילון טמא בפ"ב דכלים שאין דינו בבית וה"ל סד"א שאין עליו לא תורת בגד ולא תורת בית. ועוד נראה דקמ"ל דבתורת בגד מטמא מחובר בשני שבועות ולא בבתים בשלמה שבו': הבגדים. קלת קשה דלא תני מני העורות. ואפשר משום דאיכא עורות היס דלא מעטו כדתני בסמוך אבל בגדים ליתהו כיס. אלא שהרמב"ם ס"א מוא' כלים בתב העשה

משנה אחרונה

פי"א א כל הבגדים מיטמאין